Elu kahe maailma piiril

LÕUNA-EESTI

Lõuna-Eesti avastamist väärt paikade kaart

Kuus Lõuna-Eesti maakonda ja National Geographic Eesti avasid külastajatele teekonna „Elu kahe maailma piiril“. Koostöös kogukondadega valiti välja 21 avastamist väärt paika, kutsudes nii eestimaalasi kui ka külalisi kaugemalt tutvuma piirkonna rikkaliku ajaloo- ja kultuuripärandi, imelise looduse, uuendusmeelsete ettevõtete ja jätkusuutlike lahendustega.

Koostööprojekti raames on välja töötatud Lõuna-Eesti ajaloo- ja kultuurimarsruut, looduse ja aktiivse puhkuse marsruut ning innovatsiooni- ja inspiratsioonimarsruut.

Väljaandja: Tartumaa Arendusselts, 2015

Tekstid: Kristiina Timmo, Triin Lääne, Kadri Püü

Keeletoimetus: Saag & Semevsky Keelestuudio OÜ

Fotod: Sven Začek, Arne Ader, Jaak Nilson, Tiit Koha, Tartumaa Arendusselts, Maamajanduse Infokeskus, erakogud

Kujundus: Triinu Sarv

Trükk: Paar OÜ

Kui soovid minna kiiresti, siis mine üksi.
Kui soovid jõuda kaugele, siis minge koos.

Warren Buffett

TARTUMAA

hingab Emajõe rütmis

Tartumaa. Legend Tartumaa sümboli – Emajõe – sünnist pajatab loo muistsest ajast, mil Vanemuine õpetanud loomad ja linnud koostööd tegema. Nimelt vihastanud vanataat metsarahva peale, et nad elust rõõmu tundmise asemel omavahel kisklevad. Ta otsustas määrata loomadele kuninga ning käskis kaevata kuninga vastuvõtuks ilusa ja sügava jõe, mille kallastel pidi olema künkaid ja orge, varjurikkaid puudesalusid ja rohuniite, et kuningale rõõmu valmistada. Kui loomad lõpuks ühise tööga valmis said, kallas Vanemuine kuldse kulbiga jõesängi vee ja andis voolule suuna. Nii oligi sündinud Emajõgi.

Tartumaad ühendab Emajõgi Võrtsjärvest Peipsini kui võimas veetee – otsekui Eestimaa Amazonas, mis seob selle rikka ja puutumatu loodusega paiga ning siinsed kogukonnad ühtseks tervikuks. Tartumaa kogukonnad loovad ja hoiavad väärtusi, tehes koostööd jätkusuutlike lahenduste juurutamiseks ja tutvustamiseks ka huvilistele kaugemalt. Tartumaal võib teadmisi ja tarkust ammutada erinevatest muuseumitest, teiste seas Eesti Põllumajandusmuuseumist, Lennundusmuuseumist ning tähti ja galaktikaid uurivast Tartu Observatooriumist Tõraveres.

Tartumaa mitmekülgsust saab kogeda erinevaid piirkondi külastades. Põhja-Tartumaal Peipsi järve kaldal lookleb Sibulatee, mis on võtnud oma lipukirjaks „Üks piirkond, kaks rahvust, kolm kultuuri!“: põimuvad siin ju mõisa-, talupoja- ja vene vanausuliste kultuur. Tartumaa edelaosas ehk Elva puhkepiirkonnas võib elamuste jahil end sootuks unustada: ratsutades, matkates, lasketiirus kätt proovides või kalepurjekaga Võrtsjärvel seilates. Saadjärve kallastel Vooremaal rullub aga lahti meie jääaja lugu. Jääaja Keskus, unikaalne muuseumteemapark pakub põnevat avastamist voorte tekkeloo, liustike ja mammutite kohta.

Tartumaa on kuulsust kogunud ka tänu Järvselja ürgmetsale, kus kasvavad Eesti kõige kõrgemad puud. Järvselja on Eesti metsateaduse häll: eesrindlikud metsanduslikud katsetööd algasid siin juba 1860. aastal, mil metsade omanikuks oli Kastre mõisnik parun Nikolai von Essen. Oma silmaga ülekaemist väärib nii Eesti esimene metsakaitseala, ehe ning peaaegu sada aastat inimkätest puutumata Järvselja ürgmets kui ka enam kui kuuekümne erineva puu- ja põõsaliigiga arboreetum. Järvselja metsadeni jõuab ka mööda Emajõge tulles.

Tartumaa rahvas – justkui Emajõe sünnilegendi vaimus – hindab koos tegutsemist. Peipsi ääres ja mujalgi on loodud koostöövõrgustikud, et pakkuda nii oma inimestele kui ka külalistele parimaid tooteid ja teenuseid Tartumaa väärtuste avastamiseks. Tartumaa hingab Emajõe rütmis, väärtustab loodust ja nakatab elurõõmuga.

Tartumaa köidab ja kõnetab!

www.visittartu.com
Foto: Arne Ader

Maaelu arengu poliitika tähtsus ühises põllumajanduspoliitikas aina suureneb, selle raames tegeletakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste probleemidega.

Kohalik initsiatiiv, altpoolt tulev algatus, partnerlus, koostöö, see millele Leader- lähenemine tugineb, võib oluliselt muuta maapiir-kondades elavate inimeste igapäevaelu. Maaelu arengukava periood 2007-2013 oli kindlasti põnev ja arendav. Sellele leiab kinnituse ka käesolevast trükisest. On oluline jäädvustada meie tegemised ja ideed nii õppimiseks kui teadlikkuse tõstmiseks.

Tänu Tartumaa Arendusseltsi Leader-lähenemisele on Tartumaa inimene täna kindlasti julgem, teadlikum ja enesekindlam. Innustame ka tulevikus maapiirkondi leidma viise, et olla konkurentsivõimelisem ning leidma uuenduslikke lahendusi maaelu probleemidele.

Loodan, et ka edaspidi on kogukondadel jaksu tegutsemiseks ja inimeste innustamiseks ning soovitan aeg-ajalt võtta see trükis ja meenutada, mis, miks ja kuidas on tehtud.

Kairi Kell
TASi juhatuse liige 2009-2015

Head koostööpartnerid!
Head ettevõtjad, kogukonnad ja omavalitsused!

Tartumaa Arendusselts (TAS) loodi aastal 2006 ja peatselt on lähenemas juubeliaasta. 10 aastat, kas seda on vähe või palju? Võiks öelda, et seda on parasjagu, selleks et omandada kogemusi, arendada oskusi ning kasvatada tarkust, teha häid ja edasiviivaid otsuseid. Tänaseks on TAS n-ö lapsekingadest välja kasvanud ja on arvestatav arendusorganisatsioon Tartumaal ja Lõuna-Eestis.

Suur rõõm on teiega jagada kokkuvõtet tehtud projektidest. Sellest raamatust leiate inspireerivaid lugusid nii noorte huvitegevuste mitmekesistamisest, kogukondliku vaimu elavdamisest kui ka piirkondliku potentsiaali realiseerimisest ettevõtluses. Ühtekokku viidi aastatel 2009–2014 ellu 489 projekti kogusummas veidi üle 4 miljoni euro. Kõik elluviidud projektid on andnud suure panuse maaelu edendamise hüvanguks Tartumaal.

TAS organisatsioonina on oma tegevuses juhindunud põhimõttest: „Kui soovid jõuda kaugele, siis tuleb minna üheskoos“. Sünergia on sündinud ühistest jõupingutustest, kus erinevate elualade inimesed on seljad kokku pannud ja koostöö abil piirkonnale või mingile valdkonnale täiesti uue hingamise ja suuna andnud. Oma mastaapsuselt suuremad ja innustavamad näited on kindlasti Sibulatee piirkond Peipsi ääres, Elva puhkepiirkond, Maitsva Lõuna-Eesti toidutootjate võrgustik ja taluturg, Peipsimaa koostöö, National Geographicu kollaste akende võrgustik.

Usun, et oleme elluviidud projektide ja arendustegevustega üheskoos loonud suurepärase pinnase veelgi võimsamaks arenguks järgnevatel aastatel. Leader-programmi üheks olulisemaks eesmärgiks on innovatsiooni ja koostöö abil saavutada maapiirkondade tasakaalustatud areng. TASi uus strateegia aastateks 2014–2020 seab senisest suurema tähelepanu innovatsioonile ettevõtluses ja koostöövõrgustike sihipärasele arendamisele. Jätkuvalt toetame kohalikul ressursil põhinevate toodete ja teenuste arendamist, turismiprojekte ning tegevusi kogukondade elujõulisuse ja noorte ettevõtlikkuse kasvuks. Hea meel on märkida, et TASi piirkond on taas kasvanud ja liitunud on Peipsi järves asuv Piirissaare vald.

Leader on unikaalne Euroopa Komisjoni algatus just selle poolest, et piirkonna vajaduste ja toetusrahade üle otsustatakse kohalikul tasandil. Ühelt poolt annab see suurema vabaduse otsuste tegemisel, kuid kindlasti ka suurema vastutuse piirkonna kui terviku arengu eest. Soovin innovaatilisi ideid ja sünergiast pakatavat koostööd uuteks Leader-projektideks!

Kristiina Timmo
Tartumaa Arendusseltsi tegevjuht alates 2007

Tartumaa Arendusselts

Tartumaa Arendusseltsi tegevtöötajad

Kristiina Timmo
tegevjuht

Triin Lääne
projektijuht

Kadri Püü
konsultant

Kadi Ploom
Peipsimaa koordinaator

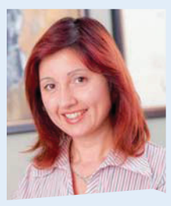

Anna Nossöreva
raamatupidaja

Tartumaa Arendusseltsi juhatus

alates 22.01.2015

Liis Pärtelpoeg
juhatuse esimees
MTÜ Sibulatee

Priit Lomp
juhatuse aseesimees
Haaslava Vallavalitsus

Gea Järvela
Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA

Taivo Prants
MTÜ Koduvald Kambja

Nikolai Männik
OÜ Kolman Project

Ain Avi
OÜ Avi Puutöökoda

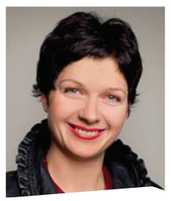

Lilian Saage
OÜ Sündmuste Looja

Aleksandr Širokov
Peipsiääre Vallavalitsus

Tõnu Muru
Võnnu Vallavalitsus

Tartumaa Arendusseltsi juhatuse liikmed

31.12.2014

HAASLAVA VALD
Kairi Kell
juhatuse esimees
MTÜ Kurepalu Külaselts Priius

PUHJA VALD
Peeter Sibul
juhatuse aseesimees
Puhja Vallavalitsus

KALLASTE LINN
Viktor Nukka
AS Kallaste Kalur

KAMBJA VALD
Taivo Prants
Kambja Vallavalitsus

TÄHTVERE VALD
Nikolai Männik
OÜ Kolman Project

LUUNJA VALD
Viktor Muuli
MTÜ Luunja Külade Koda

MEEKSI VALD
Tea Tenson
Meeksi Vallavalitsus

MÄKSA VALD
Anu Kontro
MTÜ Laulu-mänguselts Helin

NÕO VALD
Esta Tamm
OÜ Semu Aed

PEIPSIÄÄRE VALD
Aleksandr Širokov
Peipsiääre Vallavalitsus

VÕNNU VALD
Ene Runno
MTÜ Laulu- ja mänguselts Lõoke

ÜLENURME VALD
Tõnu Väljan
OÜ Heller Kaubandus

ALATSKIVI VALD
Ene Zirk
Alatskivi Vallavalitsus

TARTU VALD
Aivar Soop
Tartu Vallavalitsus

VARA VALD
Malle Tomson
OÜ Kanne

KONGUTA VALD
Reelika Viljamaa
MTÜ Majala Külaselts

LAEVA VALD
Marek Bamberg
OÜ Kärevere Põllumajandus

Tartumaa Arendusselts

Tartumaa Arendusseltsi tegevuspiirkond arvudes

- TASil on 112 liiget, millest 18 on kohalikud omavalitused, 42 ettevõtted ning 52 kodanikuühendused.
- Tartu maakonnas on kokku 22 kohalikku omavalitsust, millest 18 kuulub TASi.
- TASi piirkonna kogupindala on 2623,9 km², mis moodustab ligikaudu 83% maakonna pindalast.
- 01.01.2015 seisuga elas Tartumaal 148 673 inimest, neist TASi piirkonnas 41 465 (ligi 28% maakonna elanikest).
- Keskmine asustustihendus on piirkonnas 15,7 inimest/km² (maakonna keskmine koos Tartu linnaga on 48,3 inimest/km²).

"Ma olen täiesti veendunud,
et Leader-vaimuga inimeste seas on palju potentsiaali,
ja kuigi me pärineme Euroopa erinevatest osadest,
oleme me üks pere - me oleme "Leader rahvas"!
Ma usun, et ainult meie entusiasm,
ühtsus ja meeskonnatöö võib tuua parimaid tulemusi."

Radim Sršen,
ELARDi (Euroopa Leader-tegevusgruppide
katusorganisatsioon) president

Leader programmist

Leader on üle-Euroopaline toetusprogramm, mille abil edendatakse elu maapiirkondades. Programmi rakendatakse piirkonna arengustrateegia kaudu, mis on ettevalmistatud kohalike inimeste algatusel ja koostöös. Programmi ülesehitus soosib kohalike inimeste algatusvõimet ja teotahet oma kodukoha arendamiseks läbi erinevate võimaluste ja koostöövõrgustike.

Leader-programm on üks edukamaid Euroopa Komisjoni algatusi, mis sai alguse juba 1991. a ning on läbinud kolm perioodi: Leader I, Leader II, Leader +. Aastatel 2007-2013 rakendati Leader-meedet maaelu arengukavade toetusmeetmena.

Tartumaa Arendusseltsi strateegia 2008-2013

Tartumaa Arendusseltsi strateegia aastateks 2008-2013 kinnitati TASi üldkoosoleku poolt 2008. a suvel.

2010. a sai alguse strateegia uuendamise protsess, mille tingis TASi liikmeskonna kasv ja sellest tulenev vajadus kaasata uued liikmed piirkonna arendamisse. Samuti organisatsiooni liikmeskonna hulgas kõlanud soov paremini suunata maaelu arengukava Leader-telje vahendeid, täpsustades strateegia fookust.

Uuendatud strateegia visioon:

- Tartumaa tegevuspiirkonnas on rohkelt loodus-, kultuuri- ja oskusressursse, mida kasutatakse piirkonna arenguks leidlikult ja säästlikult. Siin väärtustatakse puhast loodust, esivanemate pärandit ja inimest oma tarkuse, oskuste ja võimetega. Kohalike ressursside baasil sünnib siin rohkelt tulusaid, elanikele hüvesid loovaid ning uuenduslikke tooteid ja teenuseid.
- Tartumaa tegevuspiirkonnas on tugevad koostöösuhted ja palju ärksaid inimesi. Siinsed inimesed väärtustavad ühistegevust ning oma oskuste, võimete ja teadmiste arendamist. Aktiivsed noored moodustavad piirkonna järelkasvu. Siinsed kogukonnad on tugevad, hoolivad ja kaasavad ning oma eesmärkide saavutamiseks on sarnaste huvidega organisatsioonid koondunud koostöövõrgustikesse.
- Tartumaa tegevuspiirkond paistab silma uuenduslikkuse ja heade ideede poolest. Siinsetel ettevõtjatel on nutikad ja tulusad ideed, millega luuakse töökohti maapiirkonnas. Ettevõtlikud inimesed julgevad siin unistada ning tulevikku vaadata. Tartumaa tegevuspiirkond on avatud ja külalislahke ning valmis koostööks kõigi naabrite ja sõpradega. Nii omadel kui ka külalistel on siin mõnus olla.

TASi põhiväärtused:
- Ettevõtlikkus
- Hoolivus
- Uuenduslikkus
- Koostöö

TASi strateegilised sihtgrupid:
- ettevõtjad
- kogukonnad
- noored

Tegevuse eesmärgid:
- Tõsta mikro- ja väikeettevõtete majanduslikku elujõulisust ja konkurentsivõimet.
- Tõsta kogukondade võimekust oma elukeskkonna kujundamisel.
- Luua soodsad tingimused noorte algatusvõime kasvuks.

Elluviidud projektid (%) meetme koodide lõikes

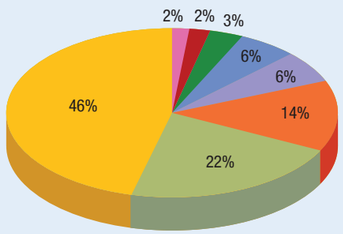

- 322 – külade uuendamine ja arendamine
- 313 – turismi soodustamine
- 312 – mikroettevõtete rajamis- ja arendamistoetus
- 321 – põhiteenused majandusele ja maaelanikkonnale
- 323 – maapiirkondade kultuuripärandi säilimine ja selle kvaliteedi parandamine
- 121 – põllumajandusettevõtete moderniseerimine
- 123 – põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine
- Muud koodid (331, 431, 124)

Elluviidud projektid (%) sektorite lõikes

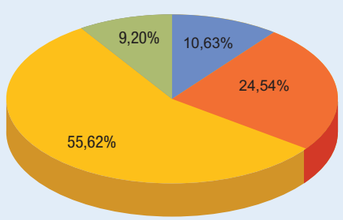

- KOvid
- Ettevõtted
- Sihtasutused
- Mittetulundusühendused

Ülevaade strateegia täitmisest

- Perioodil 2009-2014 esitati TASile **1272** projektitaotlust (summas **13,3 milj. eurot**).
- Ellu viidi **489** projekti (toetuste summa **4,06 milj. eurot**).
- TASi kogu eelarve oli **5,09 milj. eurot**.

Strateegia 2008-2013 täitmine

Järgneva projektide ülevaate aluseks on TASi 2010. aastal uuendatud strateegia ning sellest lähtuvalt aastatel 2011-2013 rahastatud projektid. Ülevaade põhineb 2011. a TASis kasutusele võetud taotluste elektroonilisel andmebaasil.

Kokku eraldati vastaval perioodil toetusi kogumahus ligi 2,7 miljonit eurot. Kogumaht oli kõige suurem TASi piirkonna kui terviku arendamiseks taotletud projektidel. Omavalitsuste lõikes said perioodil kõige enam toetusrahasid Tartu valla organisatsioonid (kokku ligi 360 tuhat eurot), mis on ka mõistetav, kuna tegu on elanike arvult piirkonna suurima omavalitsusega (enam kui 6500 elanikku). Tartu valla organisatsioonidele järgnesid toetussummade osas Ülenurme ja Nõo, mis on ka elanike arvult vastavalt teine ja kolmas omavalitsus piirkonnas. Kõige väiksemas mahus toetati Laeva ja Meeksi valdade organisatsioonide projekte (vt joonis 1), mis on põhjendatav mh ka sellega, et tegu on piirkonna väikseimate omavalitsuste hulka kuuluvate valdadega.

Rahade jaotumist analüüsides saab välja tuua, et elaniku kohta on kõige enam toetust saanud Peipsiäärsed omavalitsused (Alatskivi, Kallaste, Peipsiääre) ning ka järgmises grupis on enamasti Tartu linnast kaugemale jäävad omavalitsused (nt Võnnu, Meeksi, Vara, vt joonis 2). Kõige vähem on elaniku kohta toetust saanud Tähtvere vald, millele järgnevad Mäksa ja Haaslava.

Toetuste senist jagunemist võib vaadelda ka alapiirkondade kaupa, jaotades Tartumaa geograafiliselt neljaks - Põhja- ja Kirde-Tartumaa (Tartu, Vara, Alatskivi, Peipsiääre ja Kallaste), Lääne-Tartumaa (Laeva, Tähtvere, Puhja, Nõo, Konguta), Lõuna-Tartumaa (Ülenurme, Haaslava, Kambja) ja Kagu-Tartumaa (Luunja, Mäksa, Võnnu, Meeksi).

Toetuste jagunemist vastava jaotuse järgi analüüsides on näha, et nii Lääne-Tartumaa kui ka Lõuna-Tartumaa on saanud toetust praktiliselt võrdses mahus (mõlemad ca 0,5 miljonit eurot), vähem on saanud toetust Kagu-Tartumaa piirkond (0,33 miljonit eurot), mis on samas ka neljast piirkonnast kõige väiksem, ning rohkem Põhja- ja Kirde-Tartumaa (0,9 miljonit eurot). Ka edukate taotluste toetussumma osakaal kõigist taotletud summadest on veidi parem Põhja- ja Kirde-Tartumaal (38%), millele järgnevad Lõuna-Tartumaa (32%), Lääne-Tartumaa (28%)ning Kagu-Tartumaa (23%, vt joonis 3).

Toetuste jagunemine piirkondade lõikes on olnud küllalt ühtlane, elaniku kohta on enim toetust saanud Tartu linnast kaugemal asuvad vallad, eelkõige põhjapoolsed Peipsi-äärsed omavalitsused. Vastav statistika näitab, et piirkondlikus vaates pole rahade jaotuse osas põhjust erimeetmeid rakendada, küll aga võiks täiendavat tähelepanu pöörata seni elaniku kohta vähem toetust saanud omavalitsustele (nt Tähtvere, Mäksa ja Haaslava vallad).

TASi esimese perioodi Leader-strateegia sisaldas kokku 22 tulemusindikaatorit. Indikaatorid hindasid enamasti väljundnäitajaid (nt ürituste arv, osalejate arv, valminud/ parendatud objektide arv). Hinnates nende täitmist saab välja tuua, et kõik peamised mõõdikud on täidetud või olulisel määral ületatud. Seega saab väita, et pigem olid vastavad eesmärgid püstitatud tagasihoidlikult.

Toetuste jagunemine TASi omavalitsuste lõikes (2011-2013. a)

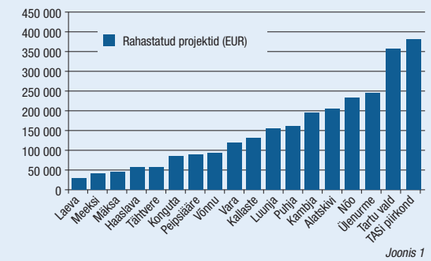

Joonis 1

Toetuste jagunemine elaniku kohta TASi omavalitsuste lõikes (2011-2013. a)

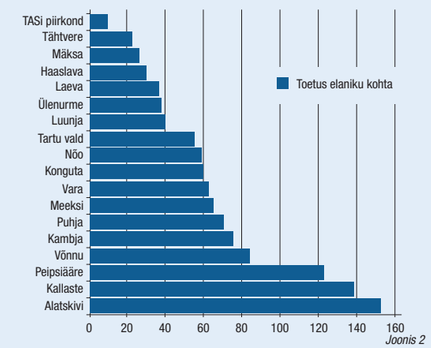

Joonis 2

Toetuste jagunemine erinevate piirkondade lõikes

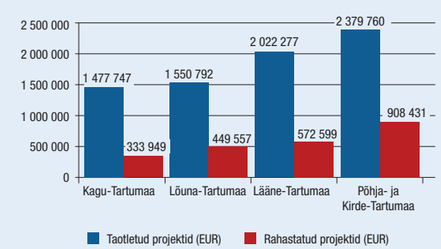

Joonis 3

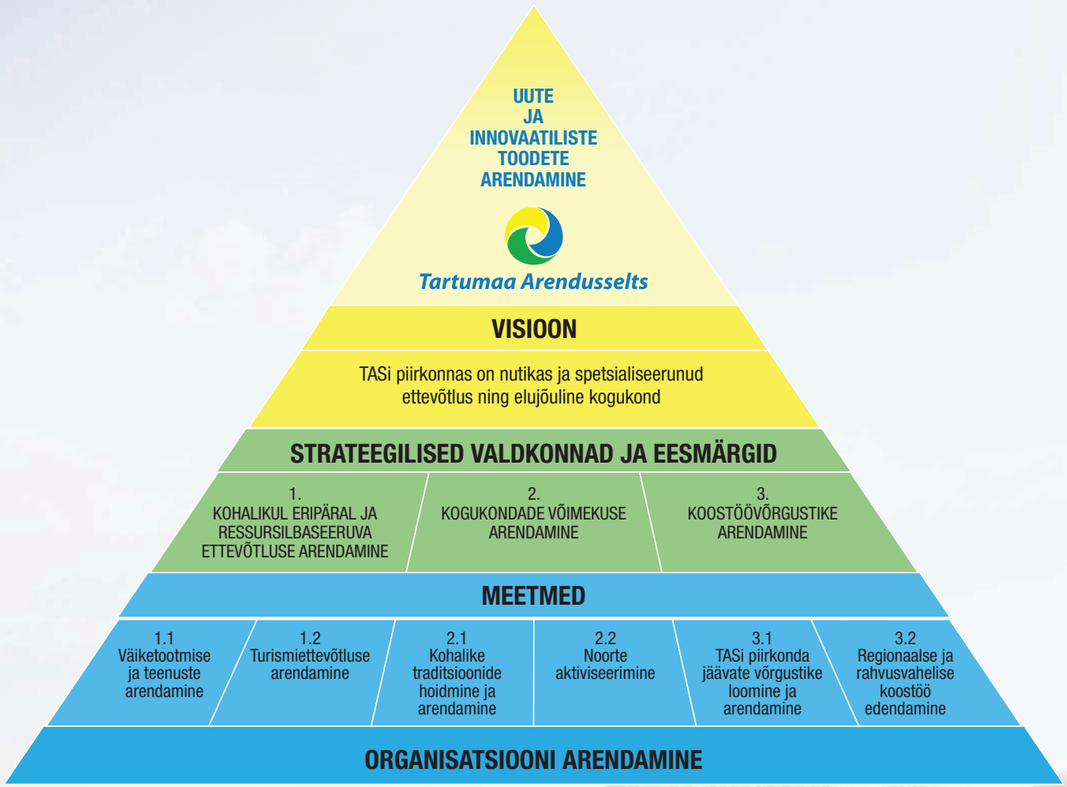

Tartumaa Arendusseltsi strateegia 2014-2020

VISIOON	TASi piirkonnas on nutikas ja spetsialiseerunud ettevõtlus ning elujõuline kogukond			
Strateegilised temaatilised valdkonnad	1. Kohalikul eripäral ja ressursil baseeruva ettevõtluse arendamine (50% meetmete mahust)		2. Kogukondade võimekuse arendamine (30% meetmete mahust)	
MEETMED	1.1. Väiketootmise ja teenuste arendamine (25%)	1.2. Turismiettevõtluse arendamine (25%)	2.1. Kohalike traditsioonide hoidmine ja arendamine (21%)	2.2. Noorte aktiviseerimine (9%)
Tegevused	• Kohalikul ressursil baseeruvate toodete ja teenuste arendamine • Kohaliku toidu töötlemine ja arendamine	• Piirkondlikku eripära rõhutava turismiettevõtluse arendamine • Toetava turismitaristu ning avalikus kasutuses olevate turismiobjektide arendamine	• Kultuuripärandi arendamine ja eksponeerimine • Uuenduslike ja/või traditsioone edasiarendavate piirkondlike, maakondlike, üleriigiliste ja rahvusvaheliste ürituste läbiviimine • Kogukonnateenuste arendamine • Avalikuks kasutuseks mõeldud objektide arendamine	• Ettevõtlikkuse arendamine • Noorte praktiliste oskuste arendamine, õpilasmalevad, laagrid jms • Investeeringud noorte aktiviseerimisega seotud vahenditesse
Strateegiline horisontaalne valdkond	3. Koostöövõrgustike arendamine (20% meetmete mahust)			
MEETMED	3.1. TASi piirkonda jäävate võrgustike loomine ja arendamine (10%)		3.2. Regionaalse ja rahvusvahelise koostöö edendamine (10%)	
Tegevused	• Olemasolevate piirkonnaspetsiifiliste koostöövõrgustike arendamine • Uute piirkonnaspetsiifiliste koostöövõrgustike arendamine (nt ühisturundus, taastuvenergia ühine arendamine, infovõrgustike arendamine jms)		• Olemasolevate regionaalsete ja rahvusvaheliste koostöövõrgustike arendamine (nt Peipsimaa koostöövõrgustik, MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti väiketootjate koostöövõrgustik, National Geographicu kollaste akende koostöövõrgustik, Vooremaa geopargi koostöövõrgustik, Elva puhkepiirkonna koostöövõrgustik) • Uute regionaalsete ja rahvusvaheliste koostöövõrgustike arendamine, sh koostöö edendamine Tartu ja Elva linnaga teenuste tagamiseks ja arendamiseks • Rahvusvahelise koostöö arendamine (Läti, Soome, Austria, Holland, Venemaa, lirimaa, kolmandad riigid jm)	
Läbiv printsiip: uute ja innovatiivsete toodete arendamine (koostöö edendamine ülikoolide ja teadusasutustega toodete arendamisel, uute toodete väljatöötamisel jne)				
Organisatsiooni arendamine (20% kogueelarvest, sh kuni 14% jooksvatele ja vähemalt 6% elavdamiskuludele)				
• TASi kui arendusorganisatsiooni arendamine, sh uuenduslikkuse ja teadmussiirde toetamine • TASi-siseste piirkondade omavahelise sidususe suurendamine, sotsiaalmajandusliku ebavõrdsuse vähendamine, sh mitmesuguste projektide elluviimine • Projektide hindamissüsteemi arendamine • Strateegia seire arendamine				

Võrgustikud ja koostöö

Tartumaa Arendusselts on alates eelmise programmperioodi algusest end selgelt positisoneerinud arendusorganisatsioonina ning seeläbi osalenud aktiivselt uute piirkondlike, regionaalsete ja rahvusvaheliste algatuste planeerimisel, käivitamisel ja elluviimisel.

Koolitusprogrammid kogukondade ja võrgustike võimekuse tõstmiseks

Arenguprogramm "Uuenduste otsingul" käivitus TASi algatusel 2009. a aprillis. Pikaajalise arenguprogrammi sihiks oli tõsta osalejate võimekust uuenduslikult mõelda, mitmekesistada tänaseid tegemisi, algatada projekte ning kaasavalt ellu viia uusi lahendusi. Koos jagati esmaseid ideid ning täiendati neid kaaslaste abiga. 2010. a viidi programm läbi Tartu- ja Valgamaal, 2012. a tõi uuendajad kokku Tartu maakonna üleselt.

2012. aastal algas ka „Innovative Village" projekti raames kogukondade koolitusprogramm, mille eesmärgiks oli aidata kaasa maapiirkonna elukeskkonna kvaliteedi parandamisele uute kogukonnateenuste kaudu. Koolitusprogrammis osales kuus Tartumaa kogukonda.

2014. a viidi läbi koolitusprogramm Tartumaa võrgustikele, mille sihiks oli mitmekesistada osalejate tänaseid tooteid ja teenuseid ning algatada uuenduslikke projekte kogukonna ja ettevõtluse edendamiseks.

Erinevad koolitusprogrammid on kaasa aidanud osalejate omavaheliste koostöösuhete tugevnemisele ning julgustanud neid testima oma piirkonnas nii väiksemaid kui ka suuremaid ideid. Samuti on sealt alguse saanud mitmed koostööprojektid.

Tartumaa Noortefond ja Tartumaa Noorteinfo

Tartumaa Noortekogu koostöös TASiga kuulutas 2010. a kevadel välja projektikonkursi „Tartumaa Noortefond „Noortelt Noortele"", mille eesmärgiks on toetada TASi tegevuspiirkonna noorte isiklikku arengut ja rikastada nende elukeskkonda. Tartumaa Noortefond rahastab konkursi alusel 12-26-aastaste noorte endi poolt kirjutatud projekte.

Aastatel 2010-2014 on Tartumaa Noortefondist toetatud 81 projekti summas 42 533,19 eurot.

Aastatel 2013-2014 koordineeris TAS koostöös Tartu Maavalitsuse ja Anne Noortekeskusega Tartumaa noorteinfo jagamist. Noortele ja noorsootöötajatele korraldati õppereise tutvumaks piirkonna ettevõtete ja kodanikuühendustega ning erinevaid temaatilisi seminare ja koolitusi.

Maamess

2014. a kevadel osales TAS koos oma heade koostööpartneritega juba kuuendat korda Maamessil. Üheks koostööpartneriks, kes on Maamessil osalenud kõigil kuuel aastal, on Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts Nurmenukk (hilisematel messidel osaleti ühiselt Tartumaa Käsitöösalongiga). Maire Henno, Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri seltsi Nurmenukk juhatuse esinaise sõnul on messidel osalemine olnud tõhusaks reklaamiks ja andnud tulusaid kogemusi. „Messikogemused on alati olnud mõnusad ja rikastavad – oleme saanud tutvustada endid, meie seltsielu ja oma käsitöötegijate loomingut ning hankida rõõmustavalt palju toredaid kontakte küll huvikaaslaste, küll käsitöö austajate hulgast," võttis Maire Henno Maamessil osalemise kogemuse kokku.

Hollandi nädal Tartus

Hollandi nädala raames külastas aprillis 2011 Tartut 18-liikmeline delegatsioon Ida-Groningenist. Tegemist on piirkonnaga Hollandi kirdeosas, millega TASil on sõprussuhted juba alates 2009. a kevadest.

Hollandi nädala juhatas sisse ühisseminar, kus räägiti väiketootmisest ja turismindusest. Seminar pakkus Lõuna-Eesti ja Ida-Groningeni väiketootjatele, turismiettevõtjatele ja arendusorganisatsioonidele võimaluse kogemusi vahetada ning edulugudest õppida.

Maamessi 2011 raames toimus seminar “Raising the Standards with Rural Partnerships”, kus külalised jagasid oma koostöökogemusi maaturismi ja kohalike toodete valdkonnas. Ida-Groningeni väljapanek oli TASi messiboksis Maamessil väljas neljapäevast laupäevani ning viimasel päeval pakkus hollandlasest kokk messil ka oma hõrgutisi.

Oma piirkonna toiduvalmistamist tutvustati ka Lõunakeskuse Taluturu juures – kõik toidud valmisid kohapeal ning huvilistel oli võimalus degusteerida.

Hollandi nädala korraldamisse panustasid nii TAS kui ka teised Lõuna-Eesti Leader-tegevusgrupid (Valgamaa Partnerluskogu, Põlvamaa Partnerluskogu, Võrumaa Partnerluskogu, Piiriveere Liider). Samuti olid korraldamisel nõu ja jõuga abiks MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti, MTÜ Sibulatee, Lõunakeskus, Hollandi Kuninglik Saatkond, Tartu Linnavalitsus ning mitmed teised.

Lõuna-Eesti teekond „Elu kahe maailma piiril”

Lõuna-Eesti kuues maakonnas, nii linnades kui ka maakohtades, püüavad rändajate pilku National Geographicu kollased aknad, mis kutsuvad tutvust tegema piirkonna rikkaliku kultuuripärandi, imelise looduse ja uuendusmeelsete ettevõtetega.

Kollaste akende puhul on tegu rahvusvahelise koostööprojektiga „Elu kahe maailma piiril”, mille algatasid Lõuna-Eesti Leader-tegevusgrupid ja ajakiri National Geographic Eesti.

Idee sai alguse Hollandist, kus maastikule paigaldatud akende eesmärk oli juhtida külastajate tähelepanu paikadele, mis jutustavad kõige paremini piirkonna lugu. Hollandit külastades saab seal täna läbi kollase akna vaadata UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluvaid paiku.

Lõuna-Eesti puhul on olulised väärtused loodus, kultuuripärand ja rahvuslikud traditsioonid, kohalik toit, ehedad ja naturaalsed tooted, säästev ja jätkusuutlik elustiil ning tervis ja aktiivne puhkus – nendest väärtustest lähtuti ka kollaste akende asukohtade valikul.

Teekond „Elu kahe maailma piiril” on sündinud kogukondade algatusena. 2013. a talvel toimus ideevoor, et selgitada välja sobivaimad kohad kollaste akende paigaldamiseks. Meie kogukondade poolt esitati kokku 125 võimalikku asukohta, millest koostööprojekti partneritest koosnev komisjon valis välja 21 paika, mis esitavad kõige paremini Lõuna-Eesti lugu ja väärtusi.

Kui Lõuna-Eestis rännates märkate kollast akent, siis tasub peatuda, et läbi selle akna tunnetada elamist erilises paigas Venemaa ja Läti naabruses ning Euroopa Liidu piiril.

Elu erinevate keelte, kultuuride, mõtteviiside ja maailmavaadete piiril pakub alati üllatusi ning avastamist.

Koostööprojekti partnerid:
ajakiri National Geographic Eesti,
Tartumaa Arendusselts, Põlvamaa Partnerluskogu,
Võrumaa Partnerluskogu, Valgamaa Partnerluskogu,
Piirveere Liider, Jõgevamaa Koostöökoda,
Lõuna-Eesti Turism, EAS, Võrtsjärve SA,
Peipsimaa Turism, Tartu linn, Valga linn, Mustvee linn,
Setomaa Turism, Valgamaa Arenguagentuur,
Otepää Turism, Põlvamaa Arenduskeskus,
Võrumaa Arenguagentuur, Tartumaa Turism,
Põlvamaa Turismiinfokeskus

Peipsimaa koostöö

TAS on alates 2010. a jaanuarist osalenud Peipsimaa piirkonna ümarlaudade tegevuses koos piirkonna kohalike omavalitsuste, mittetulundusühingute, ettevõtjate ja teiste Leader-tegevusgruppidega (Peipsi-Alutaguse Koostöökoda, Jõgevamaa Koostöökoda, Piiriveere Liider, Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu).

Ühiste arutelude käigus jõuti järeldusele, et piirkonna konkurentsivõime tõstmiseks ja Peipsimaa kui terviku tutvustamiseks on vajalik tihendada turismiettevõtjate omavahelist koostööd, avastada inimeste potentsiaali, soodustada piirkonna arengut ja kaardistada piirkonna arenguvajadused ning -võimalused, mis aitaksid suurendada Peipsimaa tuntust.

2011. a võtsid eespool nimetatud Leader-tegevusgrupid tööle Peipsimaa koordinaatori - Kaja Allilenderi, kelle ülesanneteks oli Peipsimaa kui reisisihi tuntuse suurendamine, arendusprojektide algatamine ja elluviimine, koostöö edendamine ning uute ideede genereerimine ja rakendamine.

Tänane Peipsimaa koordinaator Kadi Ploom tunneb heameelt, et koostöö Peipsimaal on tihenenud ja tõhustunud. „Peipsimaa arendamiseks on ellu viidud projekte erinevate fondide toel. Esimeseks suuremaks väljundiks oli 2012. a mais avatud kogu Peipsimaa regiooni hõlmav veebileht www.visit-peipsi.com. Aastatel 2012-2014 osaleti koos partneritega erinevatel turismimessidel, anti välja infokandjaid kogu regiooni kohta ning tehti aktiivset turundustööd olulistel sihtturgudel – siseturul, Lätis, Venemaal, Soomes, Saksamaal," sõnab Kadi Ploom. „Messidel on Peipsimaa saanud väga positiivse tagasiside osaliseks ning huvi Peipsimaa poolt pakutavate teenuste ja toodete vastu on olnud suur." Kadi Ploomi sõnul on järgnevatel aastatel Peipsimaa arendamisel plaanis edasi minna veelgi jõudsamalt. „Tutvustame Peipsimaad ja Peipsimaa tooteid lähiturgudel, loome Peipsimaad tutvustavad videoklipid, sihtgrupipõhised marsruudid ning kohaliku toidu ja toodangu märgise ning võrgustiku."

Väiketootjate võrgustik Maitsev Lõuna-Eesti

TAS koos teiste Lõuna-Eesti Leader-tegevusgruppidega (Valgamaa Partnerluskogu, Põlvamaa Partnerluskogu, Võrumaa Partnerluskogu, Piiriveere Liider) ning piirkonna väiketootjatega moodustasid 16. juulil 2010 MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti, pannes sellega aluse Lõuna-Eesti väiketootjate võrgustikule. MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti eesmärgiks on kaasa aidata Lõuna-Eesti väiketootjate võrgustiku arendamisele, soodustada ühist turustamist ja leida uusi turustuskanaleid.

2010. a augustis avas mittetulundusühing Tartu Lõunakeskuses Taluturu. Taluturg toimib väiketootjate kasvulavana – olulisel kohal on tootearendus, toodete tutvustamine ja tootjate turustusvõimekuse tõstmine.

Tegevjuht Merle Valli sõnul on Taluturg andnud tuule tiibadesse mitmetele maapiirkonna väiketootjatele. Maitsva Lõuna-Eesti iga-aastased ühisseminarid on andnud võrgustiku liikmetele hea võimaluse üksteiselt õppida ja oma kogemusi jagada.

LINC

LINC (Leader Inspired Network Community) on rahvusvaheline koostöökonverents Austria, Saksamaa, Eesti ja Soome Leader-tegevusgruppide ja maaeluvõrgustike eestvedamisel, mille põhieesmärgiks on edendada võrgustumist ja kogemuste vahetamist Euroopa Leader-piirkondade vahel. Konverentsi töö vormideks on seminarid, rühmatööd, sportlikud võistlused ja õppereisid.

2012. a suvel toimus LINC konverents Lõuna-Eestis. Üritusel osales üle 200 aktiivse maaelu arendaja 15 Euroopa riigist ja delegaadid Brüsselist Euroopa Komisjonist. Konverentsi korraldasid ühiselt Lõuna-Eesti Leader-tegevusgrupid – Tartumaa Arendusselts, Võrumaa Partnerluskogu, Valgamaa Partnerluskogu, Põlvamaa Partnerluskogu ja Piiriveere Liider ning Maamajanduse Infokeskuse maaeluvõrgustiku büroo.

LINC 2012 läbivaks teemaks oli kaasamine ja vabatahtlik töö. Kaasamise võtmes käsitleti konverentsi seminaridel maaelu arengu seisukohast olulisi teemasid: kohalik toit, maaturism, kogukonnateenused, noored ja seeniorid, kohalikud ressursid ja energeetika. Külalistele tutvustati Eesti Leader-projektide edulugusid.

Uuel programmiperioodil on LINC-iga ühinenud uued tegevusgrupid ning järjekorras juba 6. LINC konverents toimub 2015. a sügisel Itaalias.

Liikmete õppereisid

2009

TAS koostöös SA Tartumaa Turismiga korraldas mais turismiettevõtjatele ja -edendajatele õppereisi Muhu- ja Saaremaale. Külastati erinevaid ettevõtteid ja tutvuti nende tegevusega. Toimus seminar Saarte Koostöökoguga – jagati kogemusi ja arutleti võimalike koostööteemade üle.

Mai lõpus tutvus TASi 33-liikmeline reisigrupp Gotlandi väikeettevõtjate ja koostöövõrgustikega. Gotlandi õppereisist jäid kõlama järgmised märksõnad: oma lugu, lihtsus, traditsioonide väärtustamine, biodünaamiline ja keskkonda säästev majandamine ning koostöö.

Sügisel toimus TASi õppereis Saksamaale, mille raames TASi liikmed tutvusid omavalitsuste arendusprojektidega (energeetika ja turism) ning piirkonna koostöövõrgustikega, kohtuti ka kohalike ettevõtjatega.

2010

TAS ja SA Tartumaa Turism korraldasid mais turismiettevõtjatele ja -edendajatele õppereisi Hiiumaale. Külastati erinevaid ettevõtteid ja tutvuti nende tegevusega.

Aprillis-mais toimus TASi õppereis Hollandisse, Ida-Groningeni. Õppereisi raames külastati piirkonna ettevõtjaid, tutvuti piirkonna koostöövõrgustikega ning kohaliku tegevusgrupi Leader-projektidega.

Õppereisi lõppedes arutleti oluliste kogemuste üle – osalejad leidsid, et meil on hollandlastelt palju õppida:

- kohaliku ressursi hea kasutus;
- oskus ühisosa leida;
- probleemide lahendamise oskus – tulevikku vaadates;
- naaber on partner, mitte konkurent;
- julgus unistada ja olla optimistlik.

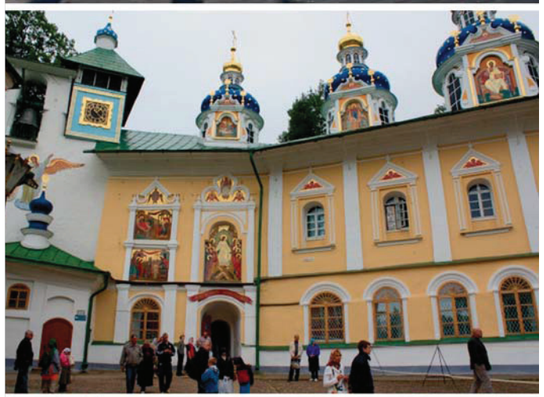

2011

TAS koostöös SA Tartumaa Turismiga korraldas mais turismiettevõtjatele ja -edendajatele õppereisi Pärnumaale. Külastati erinevaid ettevõtteid ja tutvuti nende tegevusega.

Juuni alguses käis TAS oma liikmete ja koostööpartneritega õppereisil Rootsis Sörmlandis. Võõrustajateks olid Leader Kustlinjeni ja Leader Södertälje Landsbygdi tegevusgrupid, kes tutvustasid kolme päeva jooksul erinevaid Leader-programmi rahastusega elluviidud projekte.

2012

Augustis korraldas TAS turismiteemalise õppereisi Venemaale. Õppereisi esimesel päeval tutvuti Petseri linna ja rajooni vaatamisväärsuste ning turismiteenuseid pakkuvate ettevõtetega. Toimus ka kohtumine Petseri rajooni juhtidega. Teisel päeval külastati Pihkva linna, tehti ringkäik Kremlis ning kohtuti Tööstus-Kaubanduskoja juhataja hr Zuboviga ja Eesti konsuli Triin Partsiga. Peale seda liiguti edasi Oudova suunal ning kolmas päev kuni lõunani kulges Oudova rajoonis, tutvudes sealsete ettevõtjate ja vaatamisväärsustega.

Õppereisi korraldamisel oli abiks Petseri administratsioon ning sellel osalesid TASi liikmed ning Lõuna-Eesti tegevusgruppide esindajad.

TASi Leader-projektid

Külad korda

2010. a kevadel viidi projekti „Külad korda“ raames kuues Tartumaa kogukonnas (Võnnu ja Kõrveküla alevik, Tüki-Üleoja, Kuuste, Aravu ja Alasoo küla) läbi koostöökoolitused.

Projektiga sooviti innustada inimesi rohkem tähelepanu pöörama oma igapäevasele elukeskkonnale ja ühiselt mõtlema, mida võiks selle juures paremaks muuta. Arutelude käigus selgitati välja objektid ja tegevused, mis on vajalikud oma kodukandi parendamiseks. Selle tulemusena lepiti kogukondades kokku, millised objektid üheskoos korda tehakse ja valmisid tegevusplaanid nende objektide korrastamiseks.

Toetussumma: 5752 EUR.

Tarkuste Purgi abil lastele väärtuste õpetamine

70 Tartumaa lasteaia- ja kooliõpetajat osales 2010. a kevadel koolitusel „Tarkuste Purgi abil lastele väärtuste õpetamine“. Koolitusel käsitleti erinevaid väärtuste ja väärtuskasvatusega seotud teemasid ning tutvustati Tarkuste Purgi metoodikat.

Tarkuste Purgi metoodika abil saab laste kasvatamisel kasutada meie esivanemate tarkusi. Metoodika aluseks on lastepärane Tarkuste Purk, kuhu on kogutud ainult positiivsed ja edasiviivad Eesti vanasõnad. Igal nädalal võetakse Tarkuste Purgist välja üks vanasõna, mida esitletakse eri meetoditel nii lastele kui vanematele. Nädala jooksul arutletakse ühiselt selle vanasõna üle ning viiakse läbi erinevaid loovaid tegevusi (mängud, laulud, lood jne), et vanasõnas sisalduvaid väärtusi lasteni viia.

Toetussumma: 3037 EUR.

Koostöö tõhustamine positiivsete sõnumite edastamiseks meedias

Projekti raames viidi 2010. a sügisel läbi kolm koolitusseminari Tartumaa vallalehtede toimetajatele (uudiskeskse mõtlemise ja meediaga suhtlemise vilumuse arendamine ning uue meedia võimalused; osalesid ka vallavanemad, valdade kultuuri- ja arendustöötajad) ning üks koolitusseminar TASi juhatusele ja liikmetele (uue meedia infokanalite võimalused TASi kui organisatsiooni arendamises).

Projekti tegevuste hulka kuulusid ka filmiklippide tegemine TASi tegevusest ning uue meedia infokanalite kasutusele võtmine (filmiklippide üleslaadimine, koostöös Tartumaa Noortekoguga virtuaalse noortekommuuni arendamine).

Projektiga sooviti suurendada avalikkuse teadlikkust Leader-programmist, TASi piirkonnast ja tegevustest. Samuti tõhustada koostööd vallalehtede toimetajate, vallavanemate, valdade kultuuri- ja arendustöötajate vahel ning TASi ja vallalehtede toimetajate vahel.

Toetussumma: 2657 EUR.

Tartumaa noored ehitasid tulevikuküla

2010. a augustis toimus Elvas rahvusvaheline noorte Leader-seminar „Lööme maakonna rahvusvaheliselt särama!“. Lisaks Tartumaa noortele osalesid viiepäevasel seminaril maanoored ka Lätist, Leedust, Slovakkiast ja Sloveeniast. Kokku osales seminaril üle 100 noore, kes peale matkamise ja õppereisidel käimise ehitasid ka üheskoos tulevikuküla.

Noorteseminari keskne idee oli kaasata maanoored otsustusprotsessidesse ja anda neile võimalus osaleda maapiirkonna elu arendamisel. Seminar kutsus maanoori aktiivsemalt suhtlema, olema avatud ja loov, et nad oskaksid kohalikku külaelu veelgi rohkem väärtustada.

Noorteseminari kolmas päev tipnes tulevikuküla ehitamise protsessiga. Väikestes rühmades arutlesid noored selle üle, millises tulevikukülas nad soovivad elada: milline see küla on, kes seal elavad ja millega seal on võimalik tegeleda. Noorte looming ja nägemus võeti intervjuudena videosse ning seda materjali kasutati ühe sisendina TASi strateegia uuendamisel.

Tulevikukülade ehitamisel hinnati väga loodussõbralikkust ning seda, et tarbimine ja tootmine oleksid tasakaalus. Noorte arvates peab külas olema hästi palju erinevaid tegevusi ja head võimalused muu maailmaga kontaktis olemiseks. Olulised on rahvusvahelistumine ja kogukond, samas on tulevikuküla puhul väga tähtis ka loodus ja esteetilisus.

Toetussumma: 6028 EUR.

Kaasav arendusselts

2010. a viidi läbi koolitusprogramm „Kaasav arendusselts“, milles osalesid TASi juhatus, tegevtöötajad, liikmed ja koostööpartnerid.

Koolitusprogrammi kolme mooduli vältel käsitleti kaasava juhtimise olemust, analüüsiti iseennast kaasaja ja juhina, omandati esmane arusaam kaasamisprotsesside algatamisest ja hoidmisest ning loodi, arendati ja viidi ellu TASi kaasamismudel.

Koolitus oli üles ehitatud osalejaid kaasavalt. Grupitunde ja soodsa õpikeskkonna loomiseks ning õppijate häälestamiseks ja uute materjalidega tutvumiseks kasutati erinevaid meetodeid: tutvumismänge, soojendusülesandeid, lugude jutustamist, seostamisharjutusi, rühmatöid, vestlusringe, eneseanalüüsi jne. Koolituse käigus oli osalejatel võimalus aktiivselt panustada koolitus-programmi koostamisse ja läbiviimisesse, juhen-dades ise ülesandeid ja tegevusi.

Toetussumma: 6350 EUR.

Ressursiuuringud

2010. a koostati Tartumaa ressursside paremaks kaardistamiseks erinevad uuringud (maa kui tootmisressurss, maavarade ressurss, metsaressurss, energiaressurss, inimressurss).

Ressursiuuringutest selgus, et kohalikke ressursse kasutatakse Tartumaal vähe või ebaefektiivselt (nt 30% põllumaast on kasutusest väljas ning erametsadest majandatakse vaid 1/3). Antud projekti edasiarenduseks oli 2013. a alustanud projekt "Kohalik ressurss energeetikas ja ehituses", kus anti soovitusi kohaliku ressursi kasutamiseks konkreetsetest piirkondadest lähtuvalt.

Toetussumma: 23 385 EUR.

Liikuvad ettevõtlusnõustajad Tartumaal

Projekti raames alustasid 2012. a veebruaris TASi tegevuspiirkonnas tööd kolm ettevõtlusnõustajat, kes pakkusid maapiirkonnas tegutsevatele ettevõtjatele tasuta personaalset nõustamist ettevõtjate juures kohapeal.

Projekti eesmärgiks oli aidata kaasa maapiirkonna ettevõtluse tugiteenuste laiendamisele ja tugevdamisele, et toetada piirkonna kohalikke ressursse väärindavaid ettevõtteid ning soodustada uute toodete ja teenuste arendamist.

Samuti oli projekti üheks eesmärgiks koostöövõrgustike moodustamine või olemasolevate tugevdamine turismi ning väiketootmise vallas, kaasates sellesse senisest enam ka kohalikke omavalitsusi.

Toetussumma: 25 000 EUR.

Kohalik ressurss energeetikas ja ehituses

2013. a sügisel alustas TAS koos Võrtsjärve Ühendusega rahvusvahelist projekti, mille ees-märgiks oli uurida looduslike materjalide (põhk, pilliroog jm) kasutamist energeetilisel ja ehituslikul eesmärgil, võttes aluseks TASi ja Võrtsjärve Ühenduse tegevuspiirkonnad. Rahvusvaheliste partneritena olid esindatud tegevusgrupid Soo-mest ning ehituse ja energeetikaga tegelevad organisatsioonid Saksamaalt ja Soomest.

Projekti raames valiti pilootalad TASi ja Võrtsjärve Ühenduse piirkonnast, mille põhjal viis TTÜ Tartu Kolledž läbi ehituslikud ja energeetilised uuringud. Projekti tulemusena valmis 4 soojusmajanduse kava ning kokkuvõtlik ülevaade olemasolevast teemakohasest materjalist ja projekti jooksul läbi viidud uuringutest.Projekti jooksul viidi läbi ka mitmeid koostööd edendavaid tegevusi (õppereisid, seminarid).

Toetussumma: 15 364 EUR.

Elu kahe maailma piiril

Projektiga paigaldati 2013. a suvel Lõuna-Eestisse 21 National Geographicu kollast akent, loodi projekti koduleht, koostati marsruuditrükised, viidi läbi teekonna „Elu kahe maailma piiril" avasündmus ning erinevad reklaamikampaaniad. Projekti eesmärgiks oli tugevdada piirkonna identiteeti, tuua Lõuna-Eestile tuntust ja külastajaid nii Eestist kui ka välismaalt. Tegemist oli rahvusvahelise koostööprojektiga, mille algatasid Lõuna-Eesti Leader-tegevusgrupid ja ajakiri National Geographic Eesti.

Projekt "Elu kahe maailma piiril" innustab Lõuna-Eesti linnu ja maapiirkondi tegema edaspidi tihedat koostööd. Kogukondadele tähendab projekt kohaliku eripära esiletoomist ja erinevate osapoolte tugevamat koostööd ning Lõuna-Eesti külastajale uusi tooteid, marsruute, paremat infovahetust ja erilisemat elamust.
„Elu kahe maailma piiril" marsruudiga saab lähemalt tutvuda www.visitsouthestonia.com.

Toetussumma: 22 500 EUR

Innovative Village

TAS osales aastatel 2012-2014 rahvusvahelises projektis „Innovative Village“, mille eesmärgiks oli kaasa aidata maapiirkondade kogukondade vajadustel põhinevate teenuste arengule, leides selleks uudseid lahendusi ja kaasates kohalikke elanikke.

Projekti koordineeris Jyväskylä Rakenduskõrgkool ning projekti partnerid olid lisaks Eestile ja Soomele ka Põhja-Iirimaalt.

TAS viis projekti „Innovative Village“ raames kuues Tartumaa kogukonnas läbi koolitusprogrammi, mille käigus aidati osalejatel arendada välja teenus, mis põhineks konkreetse kogukonna vajadustel või kasutaks olemasolevat potentsiaali/ressurssi. Koolitusprogrammi järgselt esitasid viis kogukonda TASile projektitaotluse oma teenuse arendamiseks (pere- ja noorsootöö teenus, koduaia- ja õue hoolduse teenus sh aiandusalane nõustamine, perede talispordi- ja matkakeskuse loomine, mahajäetud hoone renoveerimine kogukonna hooneks, kogukonna toel turismi arendamine Emajõel).

Projekti raames osaleti veel „Innovative Village“ ava- ja lõpuseminaril, korraldati rahvusvaheline konverents ja Eesti-sisene õppereis väliskülalistele, koostati projekti trükised ning viidi ellu projekti ühistegevused.

Toetussumma: 30 109 EUR.

Tartumaa koostöövõrgustike arendamine

Projekti eesmärgiks oli Tartumaa nelja koostöövõrgustiku (Vooremaa, Räpina mnt piirkond, Sibulatee ja Elva puhkepiirkond) arendamine ja tugevdamine. Projektiga sooviti kaasa aidata kohalike turismitoodete ja -teenuste kvaliteedi tõstmisele ja mitmekesistamisele, uute toodete/teenuste loomisele ning võrgustike piirkonna identiteedi tugevdamisele.

Projekti raames korraldati Tartumaa koostöövõrgustike liikmetele koolitusreis Saaremaale (2014. a oktoobris), viidi läbi koolitusprogramm (2014. a mai-november) ning anti välja temaatilisi trükiseid.

Toetussumma: 10 529 EUR.

Tervisespordi edendamine Peipsimaal ja kogemuste vahetamine Lõuna-Karjala regioonis

2012-2013 elluviidud rahvusvahelise projekti (kaasatud oli 5 Peipsi-äärset tegevusgruppi, samuti oli projektiga seotud 5 partnerit Soomest ja üks Saksamaalt) eesmärgiks oli tutvustada sportimise ja puhkamise võimalusi Peipsimaal ning seeläbi suunata huvilisi kasutama regiooni erinevaid teenuseid - majutus, toitlustus, aktiivne puhkus. Lisaks oli eesmärgiks tekitada huvi Peipsimaa kui atraktiivse turismisihtkoha vastu. Projekt põhines vastastikuste kogemuste vahetamisel. Tutvuti Saksamaa ja Soome tervisespordi edendamise objektide ja projektidega, osaleti nendes riikides korraldatavatel sarnastel tervisespordiüritustel ning vahetati kogemusi.

Projekti tegevustega tekitati huvi Peipsimaal tervisespordi edendamiseks, turunduse korraldamiseks, vahetati kogemusi tervisespordi edendamise raames ja ühiselt korraldati koolitusõppereis Saksamaale ja Lõuna-Karjalasse.

Toetussumma: 7549 EUR.

SA Alatskivi Loss

Avastamist väärt Alatskivi loss

Suurejooneline Alatskivi loss valmis 1885. a ning on rajatud Šotimaal Balmoralis asuva kuningliku residentsi eeskujul. Lossis on end sisse seadnud külastuskeskus koos siitkandist pärit Eesti helilooja Eduard Tubina muuseumi ja põnevate käsitöökodadega. Külastajatel on võimalik saada ülevaade Alatskivi lossi ja Tartumaa mõisate ajaloost, avatud on mõisateenijate ekspositsioon koos vahakujude näitusega, kostüümilaost saab laenutada ajaloolise kostüümi ja elada sisse sajanditagusesse aega.

SA Alatskivi Loss on ellu viinud mitmeid Leader-projekte. Alatskivile loodi uus võimalus aktiivseks sportlikuks tegevuseks – lossi parki paigaldati 5 *disc-golf*'i korvi, mida soovijad saavad vabalt kasutada. Ettetellimisel paigaldatakse 18 korviga rada. Ala tutvustamiseks on Alatskivil korraldatud mitmeid *disc-golf*'i tutvustavaid üritusi ja võistlusi.

Alatskivi lossi park sobib hästi kontsertide ja teiste väliürituste korraldamiseks. Leaderi toetusel osteti Alatskivi lossile 500 väliüritustel kasutatavat tooli.

Sihtasutuse juhatuse liikme Külli Musta hinnangul on Leader-toetused aidanud rikastada Alatskivi lossi kui piirkonna turismimagneti tegevusi ning mõjutanud kaudselt ka piirkonna turismiettevõtluse arengut. Külli Musta sõnul tuleb turismis ikka midagi uut ja põnevat välja mõelda ning toetused on aidanud neid uusi tegevusi ellu viia.

SA Alatskivi Loss
Asukoht
Alatskivi alevik, Alatskivi vald
Tartumaa

Kontakt
Külli Must
tel 528 6598
info@alatskiviloss.ee
www.alatskiviloss.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Alatskivi lossi *disc-golf*'i korvide ostmine	2011–2012	4362
2	Alatskivi vabaõhukontsertide korraldamiseks toolide soetamine	2012	7267

OÜ Peipsile

OÜ Peipsile arendab oma teenuseid

OÜ Peipsile on harrastuskaluritele kalastusteenuseid pakkuv ettevõte Peipsi järve kaldal. Osaühing pakub oma klientidele aastaringselt laias valikus tugiteenuseid, sh majutust, paadirenti, jäälevedu, olemas on kalade esmase töötlemise võimalused. Samuti korraldatakse kalastusüritusi ning kalastuslaagreid lastele. OÜ Peipsile visiooniks on olla üks tuntumaid harrastuskalurite sihtkohti Peipsi järve ääres, kus on tagatud kõik harrastuskaluritele vajalikud teenused ja tingimused.

Leaderi toel on ettevõte teinud mitmeid investeeringuid pakutavate teenuste arendamiseks – projektide raames on soetatud jääleveo sõiduk (amfiib-ATV), kaks päramootorit, välitelgid, välitualett, narivoodid. Valminud on kolm aiamaja majutusteenuse osutamiseks, paadisild, ehitusprojekt olemasoleva majutushoone renoveerimiseks ja laiendamiseks ning rajatud on puurkaev. 2014. a ehitati välja sauna- ja pesukompleks ning väike kööginurk aiamajades ööbijatele.

OÜ Peipsile juhatuse liikme Kalmar Kumari hinnangul on Leader-projektid võimaldanud ettevõtet arendada oluliselt kiiremini, kui see tegevusi täielikult ise rahastades oleks mõeldav. Sel moel on suurenenud ettevõtte käive ning paranenud pakutavate teenuste kvaliteet. Kalmar Kumari sõnul on elluviidud projektidega kolmekordistatud majutuskohtade arvu ning võimalikuks on saanud talvisel kalapüügiperioodil jääleveo teenuse osutamine. Samuti on suurenenud väljalaenutatavate paatide arv suvisel kalapüügiperioodil.

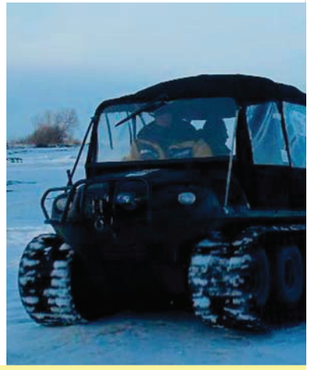

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Kalanduse turismitalu arendamine: amfiib-ATV soetamine ning majutusvõimaluste laiendamine	2011	7015
2	Kalanduse turismitalu arendamine: kolme aiamaja ehitamine	2011–2012	12 298
3	Kalanduse turismitalu arendamine	2011–2013	7510
4	Kalanduse turismitalu arendamine: puurkaevu rajamine	2013	2730
5	Kalanduse turismitalu arendamine: sauna- ja pesuruumide väljaehitamine	2013–2014	11 910

OÜ Peipsile
Asukoht
Nina küla, Alatskivi vald
Tartumaa

Kontakt
Kalmar Kumar
tel 507 3167
kalale@peipsile.ee
www.peipsile.ee

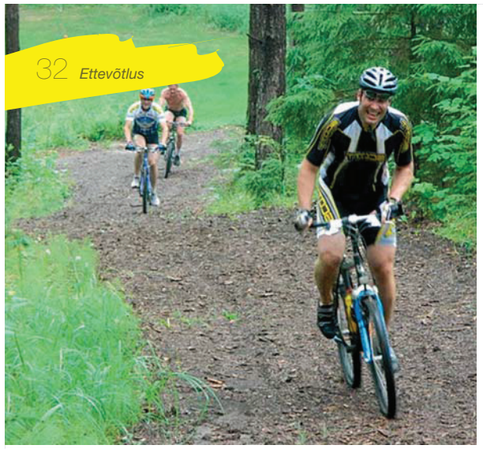

OÜ Remare

OÜ Remare laiendas puhkevõimalusi Vellavere piirkonnas

OÜ Remare on 2004. a asutatud ettevõte, mille üheks põhiliseks tegevuseks on kujunenud Konguta vallas asuva Vellavere puhkemaja haldamine ja arendamine. Vellavere puhkemaja paikneb looduskaunis kohas Ristiku järve kaldal ja pakub oma klientidele majutusteenust ning võimalust korraldada väiksemaid seminare ja teisi üritusi.

OÜ Remare on Leaderi toel laiendanud piikonnas aktiivse puhkuse võimalusi. Valminud on 1,8 km pikkune tervisespordirada ja 2000 m^2 spordiplats, mis leiavad tänasel päeval aktiivset kasutust. Samuti rajati puhkemaja juures asuva Ristiku järve äärde kaasaegne paadi- ja ujumissild ning soetati kaks vesijalgratast.

OÜ Remare juhatuse liikme Margus Reinoja hinnangul on Leaderi toetus ettevõtte arengule olnud kasulik. Projektide elluviimisega on OÜ Remare laiendanud nii kohalike inimeste kui ka puhkemaja külastajate sportimise ja vaba aja veetmise võimalusi ning kasutanud paremini ära Vellavere piirkonna looduslikku potentsiaali. Margus Reinoja sõnul on kohaliku kogukonna huvi projektide elluviimise vastu olnud suur ning seetõttu loodetakse tulevikus erinevaid projekte teha koostöös kohaliku külaseltsiga.

OÜ Remare
Asukoht
Vellavere küla, Konguta vald
Tartumaa

Kontakt
Margus Reinoja
tel 501 3958
margus@vellavere.ee
www.vellavere.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Sportlik Vellavere puhkemaja	2009–2011	5495
2	Veele avatud Vellavere puhkekeskus	2012–2013	6292

OÜ Paadilaenutus

OÜ Paadilaenutus laiendas teenuste valikut

OÜ Paadilaenutus loodi 2003. a ning ettevõtte põhilisteks tegevusvaldkondadeks on mootorpaatide laenutus ning loodus- ja kalastusreiside korraldamine Lõuna-Eestis, eelkõige Emajõel, Peipsil ja Võrtsjärvel. Populaarsed on õhtused loodusvaatlusreisid Alam-Pedja kaitsealal koos lindude ja kobraste tegevuse jälgimisega Emajõel.

Alam-Pedja ligi 30 000 ha suurune luha- ja sooala on üheks suuremaks lindude läbirände alaks mandri-Eestis. Põhiliseks liikumisvahendiks alal on paat, millega pääseb ligi inimtegevusest ja asustusest vabadele piirkondadele.

Leaderi toel soetas ettevõte 6-kohalise mootorpaadi koos lisavarustusega ning paadi transportimiseks vajaliku haagise. Seni oli ettevõtte kasutuses 8 paati, mis mahutasid turvaliselt 3–4 inimest paadi kohta, kuid suuremate paatide puudumine hakkas ettevõtte arengut piirama.

Ettevõtte juhatuse liikme Raivo Markovi sõnul loob suurem paat võimaluse pakkuda teenust pereturistile või väiksele grupile ning kaasata samasse paati ka reisijuht. Reisijuhi olemasolu on peamiseks eelduseks, et lühiajaline (2–5 tundi) loodusvaatlusreis oleks maksimaalselt edukas ja elamusterohke.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Linnu- ja loomavaatlusreiside korraldamine loodushuviliste gruppidele Emajõe Jõeriigi piirkonnas	2011–2012	11 292

OÜ Paadilaenutus
Asukoht
Kärevere küla, Laeva vald
Tartumaa

Kontakt
Raivo Markov
tel 503 1411
paadirent@paadirent.ee
www.paadirent.ee

OÜ Alius Lux

Isikupärased puidutooted Alius Luxist

OÜ Alius Lux on 2008. a loodud ettevõte, mis valmistab käsitööna luksuslikke valgusskulptuure, puuskulptuure ja mööblit. Ettevõtte juhatuse liikme Martti Kalamehe loodud valgusskulptuurid on Eesti mõistes ainulaadsed ning mitmed tema taiesed on leidnud tee ka välisklientideni.

Martti Kalamehe sõnul on Leader-toetused mõjunud ettevõtte arengule edasiviivalt. Oma toodete tutvustamiseks ja klientide leidmiseks osales OÜ Alius Lux 2010. a kevadel Tallinnas sisustusmessil Sisustus 2010 ja 2010. a suvel Londonis luksusesemete messil Gulf Luxury Fair 2010. Projekti tegevused hõlmasid veel messide tarbeks trükimaterjalide valmistamist, ettevõtte kodulehe kujundust ning äriplaani koostamist.

Veel projekteeriti Leader-meetme toel ettevõtte tootmishoone ning soetati erinevaid puidutöötlemisseadmeid, mis võimaldavad muuta toodete valmistamise produktiivsemaks ning tagada toormaterjali kvaliteetsema ja kiirema töötlemise.

Tulevikuplaanidest rääkides tõi Martti Kalamees välja, et edaspidi soovitakse veelgi laiendada ettevõtte tootmistegevust ning leida uusi koostööpartnereid turunduse ja müügi alal.

OÜ Alius Lux
Asukoht
Nõgiaru küla, Nõo vald
Tartumaa

Kontakt
Martti Kalamees
tel 503 5792
info@alius.ee
www.alius.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Valgusskulptuurid Eesti sisustusmessil Sisustus 2010	2009–2010	1704
2	Puidutöökoja projekteerimine	2011–2012	3500
3	Puidutöötlemisseadmete ostmine	2014	9081

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA kutsub tutvuma Elva puhkepiirkonnaga!

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA on 1999. a moodustatud ühing, mille missiooniks on kujundada loodust säästvat mõtteviisi, aidata kaasa loodushariduse ja loodusturismi arendamisele ning viljeleda maastikukaitsealade jätkusuutlikku majandamist. Sihtasutusel on keskne koht Elva puhkepiirkonna loodus- ja vaatamisväärsuste tutvustamisel ning piirkonna arendamisel. Ühingu asutajaliikmed on Nõo, Konguta ja Palupera vald, Elva linn, Tartu Maaspordi Liit ja kolm eraisikut, hiljem liitus sihtasutusega ka Rõngu vald.

Leaderi toel on valminud Elva puhkepiirkonna turismiarengustrateegia ning ellu on viidud 2012. a turundusplaaniga planeeritud tegevused. Mitmetele matkaradadele on koostatud rekonstrueerimisprojektid ja Vitipalu matkarajale Nõiamaja juurde rajati noortele mõeldud Haldjate rada. Aastatel 2011–2014 korraldati looduskoolitused piirkonna retkejuhtidele. 2014. a rekonstrueeriti Vitipalu matkarajal Nõiamaja juures olev 16 tegevuspunktiga seiklusrada, mis loob ühtse terviku varem valminud Haldjate rajaga.

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA juhatuse liige Gea Järvela hindab Leaderi panust matkaradade süsteemi parendamisel ja kogukonna koolitamisel oluliseks. Tulevikuplaanide osas toob Gea Järvela välja, et sihtasutus soovib ka edaspidi edendada piirkonnas keskkonnaharidust, tagada matkaradade süsteemi hea toimimise ning arendada jätkuvalt Elva puhkepiirkonda.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Matkaradade kaasajastamine ja keskkonnateadlikkuse parandamine	2010	5802
2	Elva puhkepiirkonna retkejuhtide koostöövõrgustiku arendamine	2010–2011	4841
3	Vellavere matkaradade kaasajastamine ja puhketegevuste mitmekesistamine Elva puhkepiirkonnas	2011–2013	5720
4	Haldjaraja rajamine noortele Vitipalu matkarajale	2011–2013	10 069
5	Elva puhkepiirkonna partnerite turundusplaani elluviimine 2012. a.	2011–2013	12 978
6	Elva puhkepiirkonna konkurentsivõime suurendamine – retkejuhtide koolitused 2013	2013	5300
7	Elva puhkepiirkonna konkurentsivõime suurendamine – retkejuhtide koolitused 2014	2014	4455
8	Seiklusraja rajamine noortele Vitipalu matkarajale	2013	15 444

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA
Asukoht
Nõo alevik, Nõo vald
Tartumaa

Kontakt
Gea Järvela
tel 508 8359
sihtasutus@vvvs.ee
www.vvvs.ee

OÜ Wildest

OÜ Wildest pakub oma klientidele uuenduslikku teenust

OÜ Wildest on Puhja vallas asuv ettevõte, mis pakub oma klientidele põnevaid jahi- ja kalaretki üle Eesti.

Leaderi toel alustas OÜ Wildest 2012. a kalagiidi teenuse pakkumist. Projekti ajendas ellu viima erinevatelt turismiettevõtetelt ja kalastusportaalilt saadud info, mille kohaselt nõudlus kalagiidi teenuse järele on suur, kuid pakkumine väheldane.

Teenusega pakutakse järgmisi tegevusi: püügiloa soetamine, püügivarustuse komplekteerimine, kalapüügi erinevate tehnikate näitamine ja juhendamine püügikohal, sööda hankimine ja eelsöötmine, transpordi ettevalmistamine ja organiseerimine, turvanõuete täitmine ja ohutuse tagamine, toitlustuse ja majutuse organiseerimine. Teenuse pakkumiseks soetati mootorpaadid, paadihaagised, väiketraktor ning päästevestid. Kalagiidi teenuse pakkumine on toonud ettevõtte tegevuspiirkonda uusi külastajaid ning elavdanud OÜ Wildesti ja tema koostööpartnerite majandustegevust.

OÜ Wildesti juhatuse liige Janno Jaadla peab Leader-projekti elluviimisel saadud oluliseks õppimiskogemuseks seda, et nüüd on tal parem arusaam bürokraatia keerukatest nüanssidest. Tulevikuplaanidest rääkides toob Janno Jaadla välja vajaduse tegeleda turundusega, et veelgi paremini realiseerida ettevõtte olemasolevaid ressursse.

OÜ Wildest
Asukoht
Ulila alevik, Puhja vald
Tartumaa

Kontakt
Janno Jaadla
tel 522 4866
janno.jaadla@gmail.com
www.wildest.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Ridvaga looduses	2012–2013	19 002

MTÜ Tartu Kalevi Jahtklubi

MTÜ Tartu Kalevi Jahtklubi – tegus jahtklubi Saadjärvel

MTÜ Tartu Kalevi Jahtklubi, mille ajalugu ulatub aastasse 1953, on Lõuna-Eestis tegutsev veesporti (eelkõige purjesporti) edendav ühing. Jahtklubi korraldab mitmeid traditsioonilisi regatte, rahvaspordiüritusi ning lastelaagreid. Igal aastal toimub MTÜ eestvedamisel kümmekond võistlust, millest võtab osa ligi 900 inimest. Jahtklubi korraldab lisaks purjesporditreeningutele ka väikelaevajuhtide väljaõpet ning jahtklubi liikmed on võtnud oma südameasjaks veeohutusealase info levitamise ja propageerimise Lõuna-Eestis koostöös vabatahtlike järvepäästjatega.

MTÜ eestvedamisel ja Leaderi toel alustas 2010. a mais Tartu Kalevi Jahtklubi baasis Saadjärve kaldal tegevust purjelauakool. Projekti käigus soetati Saadjärvele neli purjelauda ja kaheksa taglast. Purjelauakooli loomine 2010. a Saadjärvele omab ka ajaloolist tähtsust – nimelt peeti nii Tartu kui ka Eesti esimesed purjelauavõistlused 35 aastat tagasi just Saadjärvel.

Aastatel 2011–2013 taastati Leader-projektiga ajalooline puidust kiiljaht Hai. Hai-tüüpi jahte on Eestis tõenäoliselt säilinud vaid kaks – üks neist kuulub Meremuuseumile ja teine on Tartu Kalevi Jahtklubi omandis (ehitatud 1937. a). Jahtklubi Haiga osaletakse erinevatel ajalooliste ning puitlaevade kokkutulekutel, et tutvustada klassikalist kiiljahti, pakutakse purjetamisõpet ja -teenust. Hai taastamisega sooviti säilitada selle ajaloolise jahitüübi traditsioone Eestis.

MTÜ juhatuse liige Marge Kohtla toob välja, et tänu Leader-toetustele on piirkonna lastel võimalik kasutada purjelaudasid, mis muidu on soetamiseks suhteliselt kallid. Üks jahtklubi noortest neidudest on Eesti mõistes omavanuste tüdrukute seas tipus. Samuti annab ajaloolise Hai taastamine võimaluse selle kasutamiseks ja purjetamise propageerimiseks.

Organisatsiooni tulevikuplaanidest rääkides toob Marge Kohtla välja purjelauakooli edasiarendamise ning jõudumööda püütakse parandada jahtklubi varustust ja propageerida sisevetel purjetamist.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Purjelauakooli loomine Saadjärvele	2009–2010	7645
2	Ajaloolise puitkiiljahi taastamine	2011–2013	30 778

MTÜ Tartu Kalevi Jahtklubi
Asukoht
Salu küla, Tartu vald
Tartumaa

Kontakt
Marge Kohtla
tel 503 5584
marge.kohtla@emu.ee
www.tjk.ee

OÜ Aiasõber

Omanäoline aiand Tähtvere vallas

OÜ Aiasõber on Tartumaal Ilmatsalu lähistel tegutsev väike perefirma, mis on asutatud 1990. a. Ettevõte on suure ja omapärase sordivalikuga püsililled, lillesibulate ja paljasjuursete püsililleistikute pakkuja. Raske on leida Eestis teist firmat, kus oleks valikus üle 60 hostasordi, üle 70 pojengisordi või ligi 220 päevaliiliasorti. Aiandi klientide seas leidub palju kollektsionääre ja selliseid aiapidajaid, kes soovivad katsetada uute ja eriliste taimede kasvatamist.

Ettevõtte arengusse andis olulise panuse aastatel 2009–2012 ka Leader-meede. Nelja projektiga loodi aiandisse näidisaed, mis võimaldas pakkuda uut teenust – ringkäike maakodu koduaias. Aiandushuvilistele, haljastajatele ja aiandusega seotud erialade õppuritele suunatud teenuse eesmärgiks on näidata taimi kasvamas nende kasvukohtadel ning anda edasi erialaseid teadmisi ja oskusi. Toetusega rajati parkla, piirdeaed, teostati tiigiäärsed maaparandustööd, mille käigus suurenes kasulik pind, rajati aed-päevaliiliate kollektsioon, roheline auditoorium ürituste (rohevahetus, aiapäevad, väliloengud) korraldamiseks ja aiandi valvesüsteem. Ettevõtte tutvustamiseks loodi koduleht ning trükiti turundusmaterjale. Lisaks soetati esitlustehnikat, kolm arvutikomplekti ja jahutusagregaat.

OÜ Aiasõbra juhatuse liikme Lembit Kaarna sõnul on Leader-toetused oluliselt kiirendanud ettevõtte arengut. Ka tagantjärele vaadates on tehtud investeeringud läinud asja ette – kõik projektide toel soetatud seadmed ja rajatised on hetkel töös ja kasutuses. Kõige olulisemaks õppimiskogemuseks projektide elluviimisel peab Lembit Kaarna plaanide korralikku läbimõtlemist – ilma projektideta polekski olnud põhjust kavandatut nii põhjalikult läbi mõelda.

Tulevikuplaanidest rääkides toob Lembit Kaarna välja, et edaspidi soovitakse osaleda välismessidel ning teha välisturundust. Kavas on ka rajada kasvuhoone taimede ettekasvatamiseks.

OÜ Aiasõber
Asukoht
Tüki küla, Tähtvere vald
Tartumaa

Kontakt
Lembit Kaarna
tel 551 0131
lembit@aiasober.ee
www.aiasober.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Aiaringkäigud maakodu koduaias	2009–2010	2895
2	Roheka turundamise mitmekesistamine	2010	12 205
3	Aed-päevaliilia – kaasaegse maakodu vapilill	2010–2011	13 065
4	Aiasõber – sõber sinu kõrval! Interaktiivne aiand	2011–2012	13 085

OÜ Meveda

OÜ Meveda töötas välja unikaalse mesilaste korpustaru

OÜ Meveda asutati 1996. a perefirmana. Ettevõttel on kaks põhilist tegevussuunda – esimeseks neist on mee tootmine, pakendamine ja turustamine nii Eestis kui ka piiri taga, teise suunana pakutakse Põhja- ja Baltimaade mesinikele tootmiseks vajalikke sisendeid – mesilaste talvist söödasiirupit ning Meveda korpustaru.

Valamisvorm vahtpolüstüreenist Meveda korpustarude valmistamiseks osteti Leader-toetusega. Korpustarud on disainitud OÜ Meveda mesinike poolt, kes võtsid eeskujuks Põhjamaades levinud tarud ning töötasid välja mesinikule ajasäästliku ja regiooni soodsaima EPS-korpustaru. Meveda korpustaru eeliseks on detailide vähesus, mis teeb mesindamise lihtsaks ning korpustaru hinna soodsaks võrreldes konkureerivate tarudega. Mesiniku seisukohalt on korpustaru ajasäästlik, võimaldades nii hobi- kui ka professionaalsel mesinikul optimeerida ühele mesilasperele kuluvat tööaega – Eesti Mesinike Liidu uuringus 2009. a toodi välja, et tööajakulus võib meevõtu ajakulu vahe olla korpustaru kasuks 4,5-kordne ning kevadiste hooldustööde puhul kolmekordne.

Eestis on Eesti Mesinike Liidu andmetel 40 000 mesilasperet, millest hinnanguliselt 80% elab lamavtarudes. Alates 2000. a on mesinikud ja Eesti Mesinike Liit hakanud avaldama kirjutisi ja brošüüre korpustarudes mesindamisest. Täna on alustava mesiniku esimeseks eelistuseks korpustaru, Meveda korpustaru on suunatud alustavatele mesinikele ja neile, kes soovivad oma mesilat uuendada.

OÜ Meveda müügiesindaja Taavi Tulli sõnul on Leader-toetus andnud ettevõtte arengule suure hoo. Meveda korpustaru on müüdud juba Eesti, Inglismaa, Rootsi ja Soome turule. Korpustarude müük on kasvatanud ettevõtte eeldatavat aastast müügikäivet 35% võrra. Suurimaks õppimiskogemuseks projekti elluviimisel peab Taavi Tull eeltöö olulisust projekti planeerimise faasis – kõik detailid tuleb partneritega eelnevalt selgeks rääkida, et hiljem ei esineks arusaamatusi ning projekt sujuks tõrgeteta.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Mesilaste korpustaru valamisvormi ostmine	2012–2013	25 200

OÜ Meveda
Asukoht
Laane küla, Ülenurme vald
Tartumaa

Kontakt
Jaanus Tull
tel 509 0471
info@meveda.ee
www.meveda.ee

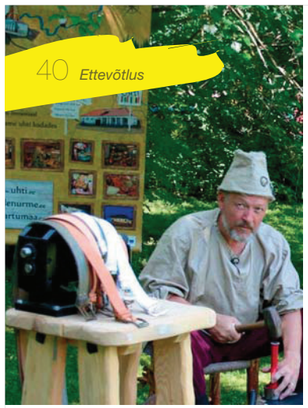

MTÜ Uhti Küla Süda

MTÜ Uhti Küla Süda arendab omapärast turismiobjekti

Uhti Avatud Ateljee on Ülenurme vallas Uhti ajaloolises kõrtsihoones asuv turismiobjekt, kus külalised saavad näha vanu käsitöövõtteid ning lüüa ka ise kaasa käsitöötoodete valmimise protsessis. Iga ateljee külastaja muutub kohe õpipoisiks ning toimub traditsiooniliste kogemuste ja teadmiste edasiandmine. Vanas kõrtsihoones toimetavad ühe katuse all erinevad käsitöömeistrid, kes oma oskustega üksteise tooteid ja teenuseid rikastavad – ateljee külastajatele suunatud toode koosneb 2–3 kunstniku omavahel kombineeritud teenusest. Uhti kõrts avas oma uksed Uhti Avatud Ateljeena 2011. a lõpus. Ateljeed majandab MTÜ Uhti Küla Süda.

Leaderi toel realiseerus Uhti käsitöömeistrite ja teiste Ülenurme valla käsitöö- ja kultuuriga tegelevate ühenduste soov end turundada ning näidata Ülenurme valda kui kohta, kuhu on põhjust tulla, kus saab käed külge panna ja ise osaleda. Projekti raames valmistati erinevaid trükimaterjale Uhti ja Ülenurme turundamiseks, soetati ajaloolised riided ateljee käsitöömeistritele, kes esindavad piirkonda ja ateljeed väliüritustel ning osaleti Uhti ja Ülenurme valla ühisdelegatsiooniga Hansapäevadel Saksamaal Lüneburgis. Üritusel osalemisega sooviti leida üles sealne kliendigrupp, kes oleks huvitatud reisimisest ja vanema aja käsitööst.

MTÜ Uhti Küla Südame juhatuse liikme Kai Paksu hinnangul on Uhti ja Ülenurme vald saanud elluviidud projekti kaudu tuntumaks ning suurenenud on ateljee külastajate arv. Tulevikuplaanidest rääkides toob Kai Paks välja, et MTÜ-l on kavas Uhti Avatud Ateljeed kui turismiobjekti veelgi arendada ning luua rahvuskultuuri pärandi tutvustamiseks ja säilitamiseks püsiekspositsioon vanavarast.

MTÜ Uhti Küla Süda
Asukoht
Uhti küla, Ülenurme vald
Tartumaa

Kontakt
Kai Paks
tel 518 7821
paks.kai@gmail.com
www.uhti.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Uhti ja Ülenurme ühisturundus	2012–2013	8672

MTÜ Tartu Maanaiste Liit

Tegusad maanaised

MTÜ Tartu Maanaiste Liit (asutatud 1993. a) on maanaiste seltside katusorganisatsioon Tartumaal, kuhu kuulub ligi 700 liiget. Ühenduse tegevuse eesmärgiks on arendada koostööd maanaiste seltside vahel, osaleda riigisiseses ja rahvusvahelises naisliikumises, organiseerida täiskasvanute täiend- ja huviõpet, edastada maanaistele vajalikku infot ning aktiviseerida maanaisi edendama rahvuslikku käsitööd ja kohalikku kultuurielu. Tartu Maanaiste Liidu juurde on loodud Tartu Maanaiste Rahvakool, mis korraldab järjepidevat koolitust täiskasvanutele, ja Tartumaa Käsitöö Keskselts, mis korraldab käsitöö õppepäevi, konkursse ning tagab käsitööhuviliste osavõtu üleriigilisest käsitöömessist Mardilaat.

Leaderi toetusel korraldas Tartu Maanaiste Liit 2011. a sügisel rahvusvahelise konverentsi „Õnnelik organisatsioon". Konverentsil otsiti vastuseid järgmistele küsimustele: millised tegurid määravad positiivse mikrokliima organisatsioonis? Mis on hea koostöö aluseks? Kuidas teha otsuseid, mis suurendaksid õnne ja rahuldust? Kuidas olla edukas ilma läbi põlemata?

2013. a kevadel avas MTÜ Tartu Maanaiste Liit Leaderi toel Tartu kesklinnas Poe tänaval Tartumaa Käsitöösalongi, kus müüakse kohalike käsitöömeistrite toodangut ning korraldatakse käsitöö õpitubasid ja näitusi. Leaderi toel soetati kaupluseruumi sisustus ja eritellimusel valmistatud mööbel, hangiti kauplemiseks vajalikud vahendid ning telliti reklaamtahvlid ja -kirjad. Käsitöösalongiga teeb koostööd üle 140 käsitöömeistri.

Tartu Maanaiste Liidu esinaise Urve Kaasiku sõnul oli käsitöösalongi avamine ülioluline Eesti käsitöö arengule, rahvusliku pärandi säilimisele ja meie käsitöörahva oskuste jätkuvale paranemisele. Koos suudetakse rohkem – ühine turustuskanal võimaldab kohalikul käsitööl olla paremini nähtav ning jõuda lihtsamat teed pidi rohkemate klientideni. Samuti parandas käsitöösalongi avamine maanaiste võimalusi oma oskusi müüa.

Käsitöösalongi tulevikuplaanide osas tõi Urve Kaasik välja, et soovitakse veelgi laiendada müügitegevust ja käsitöö sortimenti, leida uusi meistreid ja välispartnereid.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Õnnelik organisatsioon	2011	4451
2	Tartumaa Käsitöösalongi avamine	2012–2013	4158

MTÜ Tartu Maanaiste Liit
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Urve Kaasik
tel 5341 2408
urvekaasik@hot.ee
www.tartumaanaisteliit.ee

OÜ A.N.K. Grupp

OÜ A.N.K. Grupp arendab Eesti käsitöö müügikanalit

Leaderi toel avas OÜ A.N.K. Grupp 2009. a Eesti käsitöötoodete e-poe www.estcraft.com ning korraldas selle külastatavuse tõstmiseks mitmeid turundustegevusi.

Praegu täidetakse ettevõtte juhatuse liikme Madis Kaljuvee sõnul e-poes nädalas 10–20 tellimust, tähtpäevade ajal rohkemgi. Kõige rohkem tellitakse käsitööd Eestist, kuid tellimusi on tulnud ka mujalt, kusjuures pooled tellijad on olnud väliseestlased. Tihedamalt saadetakse kaupa Saksamaale, Kanadasse, Austriasse ja Ameerikasse.

Suvel on populaarsemad linased riided, talvel jällegi villased kaubad. Hooajaväline kaup on Haapsalu sall, mida ostetakse aastaringselt, samuti kadakast ja maarjakasest mälupulgad. E-poel on käsitöötootjaid üle 30, kuid tihedam koostöö käib umbes 10 meistriga.

Madis Kaljuvee sõnul andis Leader-toetus väga hea eelise e-poega alustamiseks – ilma projektideta oleks firmal olnud esialgu keeruline vastav müügikeskkond luua ning reklaamikampaaniaid korraldada.

Projektide elluviimise positiivse aspektina toob Madis Kaljuvee välja mitme hinnapakkumise küsimise nõude, kuna sageli võivad mõne toote/teenuse hinnad erineda mitmekordselt. Samuti nendib ta, et Leader-projektid on aidanud ettevõttel seada eesmärke ja jõuda oma plaanides selgusele. Mõtteid võib ju mõlgutada, kuid projekti kirjutades tekib kavandatavast kohe selgem nägemus.

Tulevikuplaanide osas toob Madis Kaljuvee välja, et kavas on jätkata turul ühe tuntuima Eesti käsitöö e-poena, täiendada tootevalikut ning uuendada kodulehe kujundust.

OÜ A.N.K. Grupp
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Madis Kaljuvee
tel 5559 9825
madis@estcraft.com
www.estcraft.com

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Käsitöötoodete e-pood www.esteraft.com	2009–2010	5271
2	Käsitöötoodete e-poe www.estcraft.com edasiarendus	2010–2011	3766

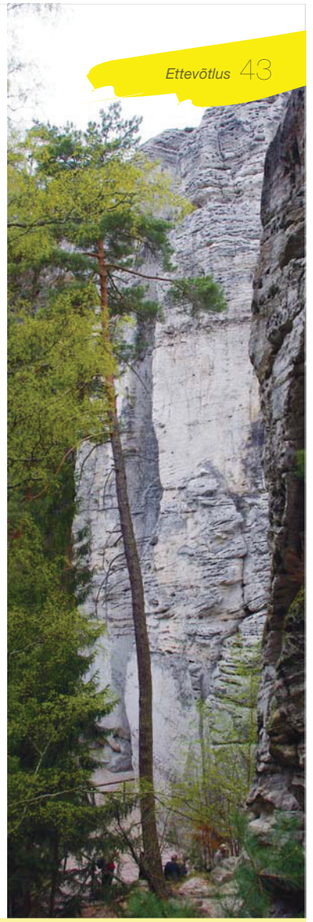

SA Vooremaa Looduskeskus

SA Vooremaa Looduskeskus seob loodushuvi ja turismi

SA Vooremaa Looduskeskus on 1997. a piirkonna omavalitsuste poolt loodud asutus, mille tegevuse eesmärk on piirkonna arengule kaasaaitamine. Hetkel on sihtasutuse aktiivsed liikmed Tartu ja Tabivere vald.

Leaderi toel soetas SA Vooremaa Looduskeskus Saadjärvele külastusparve, mis on suviti väga aktiivses kasutuses. Tegemist on 13,5 m pika ja 6 m laia plastujukitel veesõidukiga, mis mahutab kuni 25 inimest. Parv võimaldab laiendada loodushariduse andmise võimalusi Saadjärvel ja aitab paremini ära kasutada piirkonna turismipotentsiaali. Saadjärve vee läbipaistvus on kuni 6 m, olles sellega üks läbipaistvamaid järvesid Eestis. Suuruselt on Saadjärv Eesti järvedest kuues. Saadjärv asub Tartu linna piirist 15 km kaugusel ning 7 km kaugusel Elistvere Loomapargist, parve randumiskoha juures asub Jääaja muuseum.

SA Vooremaa Looduskeskus andis parve projekti lõpus üle SA Saadjärvele, kuna SA Saadjärve hakkas reaalselt parve kasutamist koordineerima.

Teise Leader-projektiga viis SA Vooremaa Looduskeskus ellu Vooremaa ja ümbritsevate soode baasil geopargi rajamist ettevalmistavad tegevused – tutvuti UNESCO geoparkide võrgustikus olevate geoparkidega ning loodi geopargi esialgne tegevuskava. Suureks eesmärgiks on jõuda plaanitava Vooremaa geopargiga UNESCO geoparkide võrgustikku.

Sihtasutuse juhatuse liikme Tarmo Raudsepa hinnangul võimaldab geopargi rajamine Tartu- ja Jõgevamaa ühist tutvustamist ja turundamist. Ühelt poolt suurendab see turistide arvu ja teisalt saavad seal paremini kaitstud ja eksponeeritud geoloogilised loodusmälestised, pärandkultuuri objektid, väärtuslikud maastikud. UNESCO geoparkide võrgustikku kuulub praegu maailmas 85 geoparki.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Saadjärve külastusparve soetamine	2009–2012	12 782
2	Vooremaa ja ümbritsevate soode baasil geopargi rajamist ettevalmistavad tegevused	2012–2014	8006

SA Vooremaa Looduskeskus
Tegevuspiirkond
Jõgevamaa
Põhja-Tartumaa

Kontakt
Tarmo Raudsepp
tel 5695 8663
tarmo@aksimotell.ee

Tartu ärinõuandla
MAAKONDLIK ARENDUSKESKUS

SA Tartu Ärinõuandla

SA Tartumaa Ärinõuandla – tegus arendusorganisatsioon

SA Tartumaa Ärinõuandla on üle-eestilisse MAK-võrgustikku kuuluv maakondlik arenduskeskus Tartumaal. Ärinõuandla tegevusvaldkonnad hõlmavad konsultatsiooniteenuse ja infoteenuse pakkumist, koolituste korraldamist ning maakondlikku arendustegevust.

Ärinõuandla on Leaderi toel ellu viinud väga eriilmelisi projekte. 2009. a kaardistati Tartumaa kohalike omavalitsuste, kodanikuühenduste ja ettevõtete kohaturunduslikud probleemid, vajadused ja tegevused ning valmis kohaturunduslik koolituskava. 2009. ja 2010. a sügisel anti välja ning levitati Tartumaa arendusorganisatsioonide ühist ajalehte, millega anti tartumaalastele põhjalikku informatsiooni Tartumaal tegutsevate arendusorganisatsioonide teenuste, tegevuste, rahastamisvõimaluste ja projektide kohta. Ajalehtedes avaldati ka edulugusid erinevate Tartumaa projektide ja kodanike algatuste kohta. Ärinõuandla konsultandi Asso Uibo sõnul aitas ühisajalehe väljaandmine kaasa ka arendusorganisatsioonide omavahelise koostöö tihenemisele ning võrgustumisele.

Ärinõuandla maakondliku arendustegevuse üheks olulisemaks valdkonnaks on Tartumaa noorte ettevõtlikkuse toetamisele suunatud arendustöö. 2010. a korraldati „Ettevõtliku kooli" võrgustiku alusuuring Tartumaal. „Ettevõtlik kool" on haridusprogramm, mis sai 2006. a alguse Ida-Virumaalt ning on suunatud ettevõtliku õppe integreerimisele koolisüsteemi, et tõsta hariduse kvaliteeti ning seeläbi noorte edukust elus. Aastatel 2012–2013 korraldati Kallaste, Alatskivi, Vara, Meeksi, Võnnu ja Mäksa omavalitsuste koolides ettevõtluspäevakud eesmärgiga kasvatada noortes ettevõtlusteadlikkust ja huvi ettevõtluse vastu ning korraldati noortekonverents „Teed tulevikku – OKEI?!" eesmärgiga innustada õpilasi uute lennukate ideede leidmisel ja rakendamisel ning suurendada nende ettevõtlikkust igapäevaelus. Asso Uibo sõnul on noorte suunal elluviidud projektid aidanud tugevdada noorte ettevõtlikku hoiakut ning tõstnud teadlikkust oma võimalustest eelkõige just maakonna äärealadel, kuhu varasemalt pole piisavalt jõutud. „Ettevõtliku kooli" võrgustiku programmi juurutamise kaudu on tihenenud ka koolide omavaheline koostöö.

SA Tartu Ärinõuandla
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Asso Uibo
tel 736 6325
asso.uibo@tartu.bas.ee
www.tartu.ee/arinouandla/

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Tartumaa kohaturundus I	2009	3196
2	Tartumaa arendusorganisatsioonide ühisajalehe väljaandmine 2009	2009	2795
3	„Ettevõtliku kooli" võrgustiku alusuuring Tartumaal	2010	2934
4	Erileht „Tartumaa Sõnumid": ettevõtluse eri	2010	3069
5	Noorte ettevõtliku meele ja eluhoiaku edendamine Tartumaal	2012–2013	3487

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti ühendab Lõuna-Eesti väiketootjaid

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti on 2010. a viie Lõuna-Eesti kohaliku tegevusgrupi ja kuue Lõuna-Eesti toidutootja poolt loodud ühendus, mille eesmärgiks on aidata kaasa Lõuna-Eesti väiketootjate võrgustiku arendamisele, soodustada ühist turustamist ning leida uusi turustuskanaleid. 2010. a augustis avas mittetulundusühing Tartu Lõunakeskuses Taluturu, kuhu praeguseks on oma saadustega tee leidnud umbes 135 tootjat. Aastal 2010 alustati 20 tootjaga.

Tartumaa Arendusseltsilt on ühing saanud projektitoetust mitmete tegevuste elluviimiseks Lõuna-Eesti väiketootjate võrgustiku arendamisel. Kaasavaid meetodeid kasutades koostati turundusplaan, valmis koduleht, töötati välja mittetulundusühingu sümboolika ning esineti kokasaates „Lusikas". Turundusplaanist lähtuvalt soetati kuus praktilist kokkupandavat müügipaviljoni, mida kasutatakse erinevatel laatadel osalemiseks, ning ajakirjas Elukiri ilmusid 12 kuu jooksul Lõuna-Eesti väiketootjate tootelood – kompleksed artiklid tooteidee sünnist, loomisest, turule jõudmisest ning kasutusvõimalustest kodukoka ja profikoka pilgu läbi.

2011. a oktoobris võttis grupp väiketootjaid ja mittetulundusühingu töötajaid osa Hollandi Ida-Groningeni piirkonna toidunädalast. Koostöö hollandlastega sai alguse 2011. a kevadel, kui toimus Hollandi Ida-Groningeni Leader-tegevusgrupi liikmete ning väikeettevõtjate visiit Tartusse ning ühiselt osaleti Maamessil ja Tartu Lõunakeskuses toimunud Hollandi nädalal.

2014. a jaanuaris toimus MTÜ Maitsva Lõuna-Eesti eestvedamisel seminar teemal „Kohalik toit – kuhu edasi?", kus käsitleti kohaliku toidu tootmise, väärindamise ja turustamisega seotud teemasid. Üritus oli oluline ka väiketootjate kokkusaamise ja omavahelise infovahetuse seisukohalt.

MTÜ Maitsva Lõuna-Eesti tegevjuhi Merle Valli hinnangul on Leader-toetused andnud olulise panuse organisatsiooni ja Lõuna-Eesti väiketootjate võrgustiku arengusse. Tulevikus soovib mittetulundusühing arendada kohaliku toidu teemat üha edasi – korraldada tootjatele üritusi turunduse ja tootearenduse edendamiseks ning laiendada liikmeskonda.

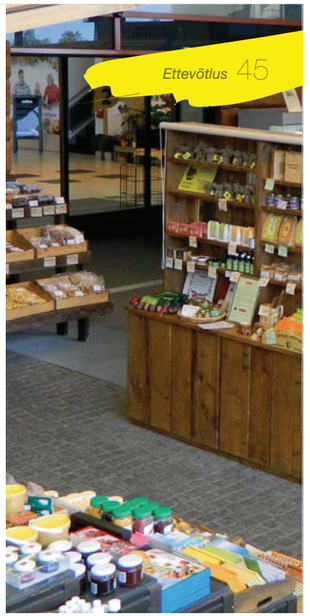

Lõunakeskuse TALUTURG

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	MTÜ Maitsva Lõuna-Eesti turundustegevused	2010–2011	5713
2	Müügipaviljonid ja tootelood – MTÜ MLE stabiilse arengu ja tootjate tuntuse tagamiseks	2011–2012	5940
3	MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti osavõtt Hollandi Ida-Groningeni piirkonna toidunädalast	2011–2012	3168
4	Kohalik toit – kuidas minna edasi?	2014	1095

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti
Tegevuspiirkond
Lõuna-Eesti

Kontakt
Merle Vall
tel 5566 5131
merle@taluturg.ee
www.taluturg.ee

MTÜ Sibulatee

Sibulatee – üks piirkond, kaks rahvust, kolm kultuuri!

Sibulatee on turismiteenuste pakkujate võrgustik ja samuti sihtkoht, mis lookleb Peipsi ääres Tartust Kallasteni. Sibulatee hõlmab sõbralikult koos eksisteerivat kolme kultuuri ning kahte rahvust. Siin on omavahel põimunud Eesti talupoja, saksa mõisniku ning vene vanausuliste kultuur, moodustades ainulaadse Peipsiäärse kultuuri.

MTÜ Sibulatee eesmärgiks on Sibulatee võrgustiku arendamine ja Sibulatee tutvustamine sihtkohana. 2015. a kuulub võrgustikku 16 erinevat turistile elamust pakkuvat ettevõtet ja organisatsiooni. MTÜ loodi 2009. a.

Leader-meetmest on rahastuse saanud kaheksa Sibulatee projekti. Projektid hõlmasid järgmisi turundustegevusi: koduleht ja selle arendus, suveniirid ja nende pakendid, esindusriietus, roll-upid, trükised, videoklipid, fotopank, Sibulatee märgis, Sibulatee tutvustamine erinevatel messidel, piirkonna kaart, viidad, kleebised, vimpel, esimese ülepiirkonnalise suurürituse korraldamine. Sibulatee marsruudi ja ühiste pakettide väljatöötamiseks ning võrgustiku arendamiseks korraldati koolitused ja ümarlauad ning osaleti õppereisidel.

MTÜ Sibulatee juhatuse liikme Liis Pärtelpoja sõnul on Leader-toetuste kasutamine suuresti põhjuseks, miks ühe piirkonna ühisturundus on üldse käima läinud. Soov koos turundada oli piirkonnas varasemalt olemas, kuid esimesed sammud takerdusid nii aja kui ka finantside puudumise taha.

MTÜ Sibulatee tulevikuplaanide osas toob Liis Pärtelpoeg välja, et plaanis on Sibulatee jätkuv arendamine ning piirkonna tuntuse suurendamine. Järjest enam tuleb mõelda, milline on jätkusuutlik mudel, mis aitab piirkonda turundada tulevikus ka ilma toetusrahade abita.

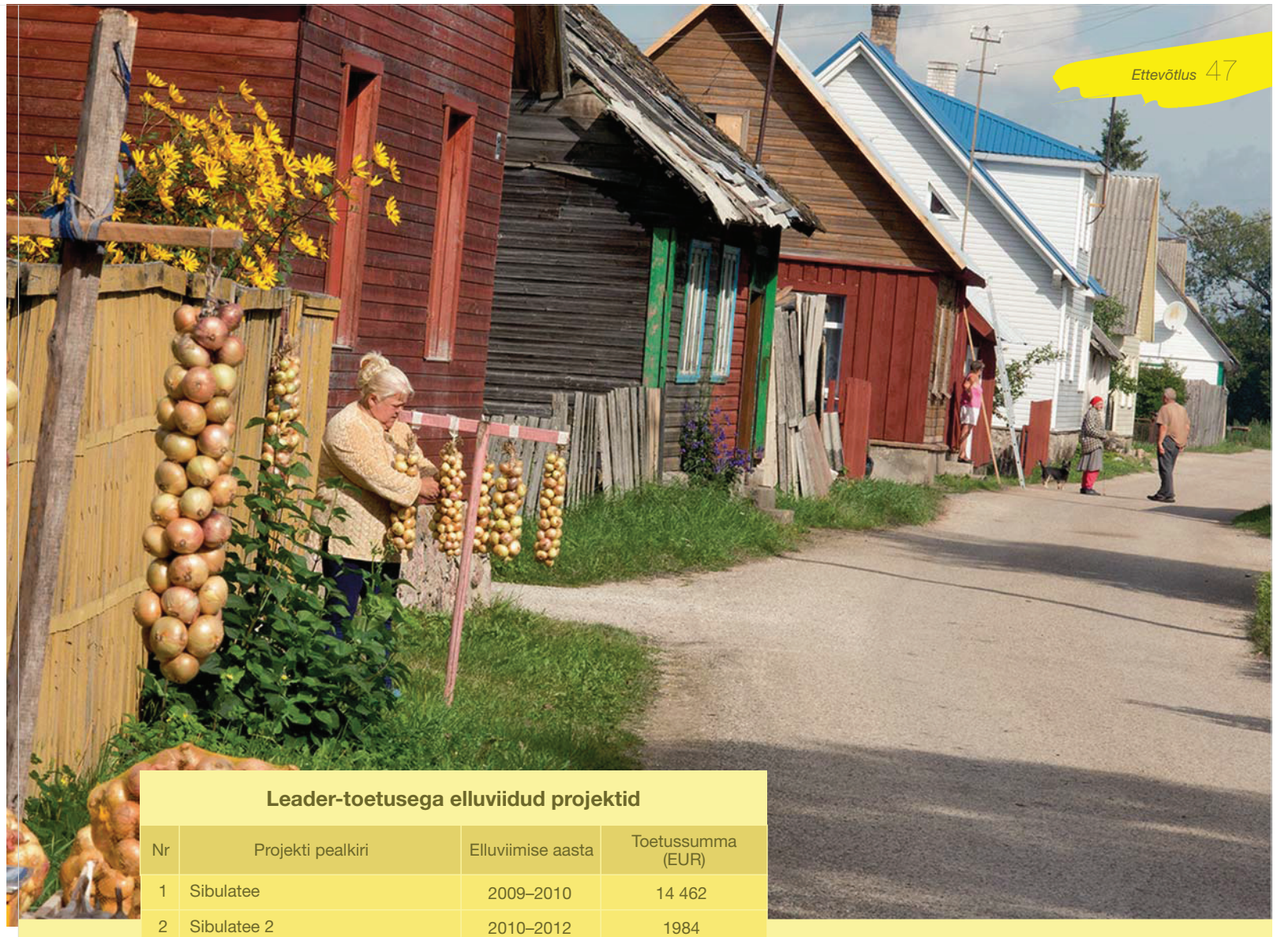

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Sibulatee	2009–2010	14 462
2	Sibulatee 2	2010–2012	1984
3	Sibulatee võrgustiku arendamine	2010–2011	2112
4	Sibulatee tootearendus	2010–2012	1663
5	Sibulatee võrgustiku märgistamine ja tuntuse suurendamine	2012–2014	2997
6	Sibulatee võrgustiku edasiarendus	2013–2014	735
7	Sibulatee 2013	2013–2014	10 382
8	Sibulatee 2014	2014	10 894

MTÜ Sibulatee
Tegevuspiirkond
Vara, Alatskivi, Peipsiääre vald, Kallaste linn

Kontakt
Liis Pärtelpoeg
tel 5648 0065
info@sibulatee.ee
www.sibulatee.ee

Tartus näeme

SA Tartumaa Turism

SA Tartumaa Turism suurendab maakonna tuntust

SA Tartumaa Turism asutati 1999. a Tartu linna ja Tartumaa Omavalitsuste Liidu poolt. Sihtasutuse eesmärgiks on vastutada Tartu linna ja Tartumaa turismivaldkonna arengusuundade ja tegevuste elluviimise eest.

Leader-meetmest on rahastuse saanud 13 SA Tartumaa Turismi projekti. 2010. a arendati välja Tartumaa avalik pildipank, milles sisalduvad fotod on kättesaadavad kõigile, kes soovivad maakonda turundada, kasutades kvaliteetset fotomaterjali. Kuna fotod nö amortiseeruvad ajas, siis täiendati aastatel 2011–2012 pildipanka ca 90 uue fotoga.

Mitmeid projekte on SA Tartumaa Turism ellu viinud Tartumaa tutvustamiseks Läti turul – nii on valminud 20 telesaadet, viis videoklippi, Tartumaad on turundatud Läti raadio Skonto vahendusel ning 2012. a kevadel ilmus Läti suurima hommikulehe vahel Tartumaa suviseid puhkamisvõimalusi tutvustav reklaaminfoleht. Tartumaa tutvustamiseks Vene turul koostati 2013. a puhkamisvõimalusi tutvustav infotrükis ning korraldati tootetutvustusreis Pihkva ajakirjanikele ja reisikorraldajatele.

Leaderi toel on valminud ka erinevaid turundusmaterjale – ingliskeelne imagotrükis „Tartu County", trükised „Perepuhkus Tartumaal" ja „Kultuuripuhkus Tartumaal" ning inglis- ja venekeelse turismiinfoga mälupulgad.

2011. a toimus SA Tartumaa Turismi õppereis Islandile ja Taani, mille eesmärgiks oli Tartumaa arendusorganisatsioonide töötajate oskusteabe tõstmine.

2014. a viidi ellu veel kaks projekti, mille raames valmis Tartumaad tutvustav infotrükis läti, soome, leedu ja poola keeles, osaleti 2014. a novembris Poolas toimuval turismimessil ning loodi Tartumaa kollaste akende piirkonnas uued turismitooted, milleks on teemapõhised turismimarsruudid ning uued tootepaketid.

SA Tartumaa Turismi juhataja Sille Siniavski sõnul on Leader-toetused suurel määral kaasa aidanud Tartu linna ja maakonna tutvustamisele ning turundamisele just eriti lähiturgudel. Projektid on võimaldanud ka senisest suuremat koostööd piirkonna arendajate ja teenusepakkujate vahel. SA Tartumaa Turismi endine juhataja Valdek Rohtma peab väärtuslikuks parimate oskuste vahendamist ning seeläbi uute ideede kujunemist ja rakendamist.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Tartumaa avaliku pildipanga loomine	2010	3701
2	Tartumaa turundus Läti TV-s	2010	5880
3	Tartumaa turismiinfomaterjalide valmistamine	2011	9895
4	Tartumaa arendusorganisatsioonide õppereis Islandile ja Taani	2011	5058
5	Tartumaa turundamine Läti televisioonis	2011–2012	11 674
6	Tartumaa avaliku pildipanga edasiarendamine	2011–2012	3744
7	Tartumaa turundamine Põhja-Eestis ja Põhja-Lätis	2011–2012	12 321
8	Tartumaa turundamine Läti TV-s ja raadiosfomaterjalide valmistamine	2012	12 015
9	Tartumaa kui kultuuri- ja pereturismi sihtkoha tutvustamine	2012–2013	2754
10	Tartumaa kui pereturismi sihtkoha tutvustamine Läti turul	2012–2013	28 341
11	Tartumaa kui reisisihi tutvustamine Vene turul	2013	6119
12	Tartumaa kui reisisihi turundamine lähiturgudel	2014	10 517
13	Elu kahe maailma piiril – teemamarsruudid ja tootepaketid	2014	22 873

SA Tartumaa Turism
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Sille Siniavski
tel 5326 9353
sille.siniavski@visittartu.com
www.visittartu.com

MTÜ Peipsi Jahtklubi

MTÜ Peipsi Jahtklubi rakendab Peipsi järve potentsiaali

MTÜ Peipsi Jahtklubi tegutseb Peipsi järve piirkonnas. Jahtklubi soovib olla tuntud kui kõrgetasemeliste purjetamistreeningute ja erinevate võistluste korraldaja. Eesmärgiks on tuua Peipsile tagasi mitmekülgne veesport, et sel moel kasvaks piirkonna populaarsus ning veespordi harrastajad, turistid ja sportlased tuleksid Peipsile harjutama, võistlema ja puhkama.

Oma eesmärkide saavutamiseks on MTÜ Peipsi Jahtklubi ellu viinud ka mitmeid Leader-projekte. Purjesporditreeningute, -laagrite ja võistluste korraldamiseks osteti 7 Optimist-klassi purjepaati koos varustuse ja paatide transpordiks vajalike seadmetega. Turvalisuse tagamiseks soetati turva- ja päästepaat. Leaderi toel on jahtklubi ellu viinud erinevaid üritusi – 2011. a augustis toimusid Peipsi järvel 5-päevane purjespordilaager ja 2-päevane purjelaudade regatt.

MTÜ Peipsi Jahtklubi meeskond on teinud tänuväärset tööd huvialade ja vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamiseks Peipsi järve piirkonnas.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Peipsi järvel veeturismi arendamiseks ja laste purjetamistreeningute turvamiseks mootorpaadi soetamine	2011	10 865
2	Peipsi I purjelaua regatt	2011	2196
3	Purjetame ohutult!	2011	5338
4	Purjesport Peipsile!	2011–2012	9648

MTÜ Peipsi Jahtklubi
Asukoht
Peatskivi küla, Alatskivi vald
Tartumaa

Kontakt
Laine Knude
tel 5563 3756
peipsijahtklubi@gmail.com
www.peipsi.org

MTÜ Haaslava Meeskoor

MTÜ Haaslava Meeskoor ühendab laulu ja tervislikud eluviisid

Haaslava meeskoor on üks vanemaid Eesti meeskoore. Koor loodi 1923. a kohaliku kooli- ja koorimehe Aksel Rüütli algatusel. Hetkel laulab kooris 45 meest ning aastas korraldatakse keskmiselt 25–30 avalikku esinemist. Koori pikaajaliseks traditsiooniks on Haaslava meestelaulupäeva korraldamine. 2015. a suvel toimunud meestelaulupäev oli järjekorras juba 36.

2012. a toimunud 33. meestelaulupäev korraldati Leaderi toel. Päeva kulminatsiooniks oli kontsert Kurepalu lauluväljakul, mida täitis võimas meestelaul ja puhkpilliorkestri Tartu etteaste. Peale kontserti mängis rahvale tantsuks Haaslava meeskoori tantsuansambel HAME. Projekti tegevused hõlmasid ka ürituse turundust.

Laulupäeva raames toimus seminar „Liikuvad mehed laulma ja laulvad mehel liikuma" koostöös MTÜga ABC Arendus. Seminari raames korraldati erinevaid praktilisi tegevusi ja harjutusi, MTÜ ABC Arendus tegi ettekande meeste tervise teemadel. Nõustamistelgis sai praktilist nõu tervise teemal ja abi treeningplaanide koostamisel. Seminar võimaldas huvilistel tutvuda projektiga „Mehed liikuma" ja juhtida tähelepanu meeste tervisekäitumisele ning teisest küljest tuua uusi huvilisi koorilaulu juurde.

MTÜ Haaslava Meeskoori juhatuse liikme Aivar Mati sõnul on elluviidud projekt avaldanud organisatsiooni arengule head mõju – meeskoori on lisandunud professionaalseid lauljaid. MTÜ soovib ka edaspidi hoida traditsioone ning jätkata meestelaulu propageerimist.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Mehed laulma	2012	8631

MTÜ Haaslava Meeskoor
Asukoht
Kurepalu küla, Haaslava vald
Tartumaa

Kontakt
Aivar Matt
tel 516 5982
aivar.matt@gmail.com
www.hame.ee

Haaslava Vallavalitsus

HAASLAVA VALD

Haaslava Vallavalitsus rajas atraktiivse vaba aja pargi

Haaslava Vallavalitsus rajas aastatel 2009–2010 Kurepalu järve äärde mitmekesiste võimalustega vaba aja pargi. Tööde esimeses etapis ehitati vaba aja parki uus laululava ning ranna- ja puhkeala koos erinevate atraktsioonidega. Teises etapis rajati treeningrada koos erinevate treeningvahenditega, mänguväljak, riietuskabiinid ja jalgrattahoidla. Korraldati ka hädavajalik järve puhastamine.

Kurepalu vaba aja park on praeguseks muutunud ümberkaudsete inimeste seas väga populaarseks. Pargi territooriumil toimuvad erinevad kultuuri- ja spordiüritused ning tegevust jagub suurtele ja väikestele aastaringselt.

Haaslava vallavanem Priit Lomp tunneb heameelt selle üle, et vaba aja pargi rajamine on mõjunud kogukonnale kasulikult ning suurenenud on ka piirkonna atraktiivsus elukeskkonnana. Seoses laululava ehitusega taaselustus Haaslava meestelaulupäeva traditsioon ning korrastatud rannaala on toonud inimesi Kurepalu järve äärde puhkama ka väljastpoolt valda. Tänaseks on vaba aja pargi territooriumile loodud võimalused ka *disc-golf*'i harrastamiseks.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Kurepalu laululava ja vaba aja park	2009	34 860
2	Liitumispunkti rajamine Vooremäe terviseraja valgustuse väljaehitamiseks	2010	4228
3	Kurepalu vaba aja park II etapp	2010	15 791
4	Tervisespordi edendamine Haaslava vallas	2011–2012	9292
5	Roiu avatud noortekeskuse rajamine	2012	14 799

Haaslava Vallavalitsus
Asukoht
Kurepalu küla, Haaslava vald, Tartumaa

Kontakt
Priit Lomp
tel 5698 2166
priit@haaslava.ee
www.haaslava.ee

MTÜ Mõra Küla Selts

MTÜ Mõra Küla Selts rajab kohalikule kogukonnale kooskäimise paika

MTÜ Mõra Küla Selts on 2009. a asutatud ühendus, mille eesmärgiks on Mõra küla ja selle ümbruse tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng.

Leaderi kaasabil valmis ühendusel Mõra küla kogukonnahoone projekt. Projektiga on kavas Mõra külas asuva Jugari kinnistu endise lauda ja ait-sepikoja ümberehitamine kogukonnahooneks. Antud projekti jätkuprojektina käisid kohaliku kogukonna liikmed õppereisil Lõuna-Eestis, kus tutvuti aasta küla nominentideks olnud külaseltside tegevusega. Õppereisi käigus loodi kontakte, saavutati tugevam kontakt piirkonna aktiivsete inimeste vahel, saadi kogemusi Lõuna-Eesti edukate külade liidritelt ja nii selgines ka visioon oma eesmärkide elluviimiseks.

2014. a ehitati Mõra küla kogukonnahoonele põrandad ning paigaldati esimesel korrusel välisuksed ja aknad. Nüüd on hoones võimalik pakkuda esimesi kogukonnateenuseid – piirkonnas on huvi tuntud rataste, suuskade ja muu spordiinventari ning aiatehnika hoolduse vastu. Samuti saab hoone ühte suuremat ruumi kasutada valla muuseumi eksponaatide kogumiseks ja näitamiseks.

Tulevikuplaanide osas toob MTÜ Mõra Küla Seltsi juhatuse liige Epp Säga välja, et plaanis on otsida võimalusi ka edasiste investeeringute teostamiseks, et ehitada lõplikult välja kogukonnateenuseid pakkuv hoonekompleks ning korraldada erinevaid üritusi ja õppereise kogemuste vahetamiseks.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Mõra küla kogukonnahoone projekteerimine	2011–2012	5594
2	Kurepalu ja Mõra külade piirkonna õppereis Lõuna-Eesti tunnustatud omaalgatusega küladesse	2012	1921
3	Mõra küla kogukonnahoone põrandate ja akende-uste ehitus	2014	20 000

MTÜ Mõra Küla Selts
Asukoht
Mõra küla, Haaslava vald
Tartumaa

Kontakt
Epp Säga
tel 526 1630
epp@maamees.ee

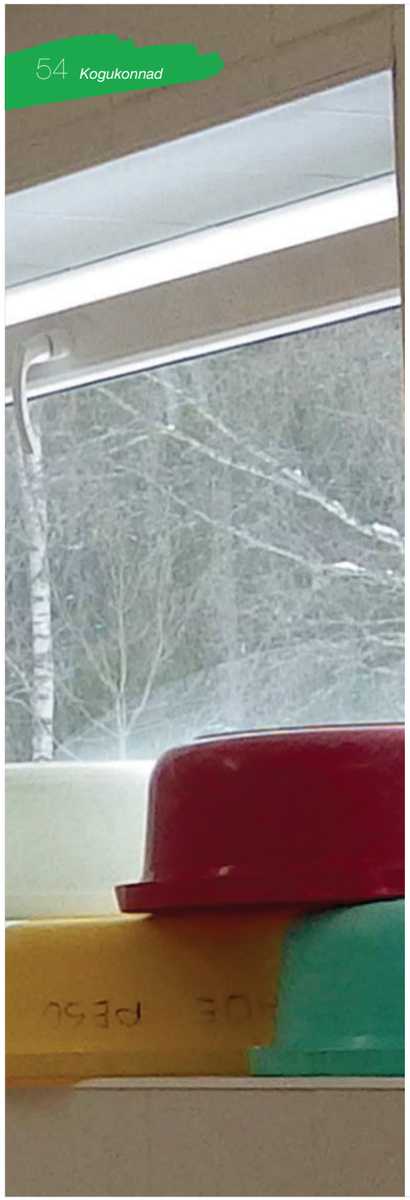

Kambja Vallavalitsus

Kambja sai eeskujuliku külasauna

Kambja Vallavalitsus on Leader-meetme abil ellu viinud mitmeid erinevaid tegevusi, ühena nendest nelja Leader-projekti hõlmanud Kambja külasauna rekonstrueerimise aastatel 2009–2012.

Kambja külasaun rajati 1970. a ning remonditi viimati üle 20 aasta tagasi – 1990. a. Selle aja jooksul oli saun täielikult amortiseerunud ning seal polnud enam võimalik pakkuda kvaliteetset teenust. Soov ja valmisolek Kambja külasauna korda tegemiseks sündis 2009. a kevadel, mil toimus vallavalitsuse, kohalike ettevõtjate ja mittetulundusühenduste esindajate ühine nõupidamine, kus arutati võimalusi Tartumaa Arendusseltsi projektide esitamiseks. Ühiselt otsustati, et külasauna rekonstrueerimine on hädavajalik.

Sauna korda tegemist alustati rekonstrueerimisprojekti koostamisest. Teise projektiga teostati katuse, akende ja välisuste vahetus ning lagede soojustamine, kolmandaga rekonstrueeriti sauna naistepool, trepikoda ja puhkeruum ning neljandaga meestepool.

Kambja külasauna kasutajateks on Kambja aleviku ja selle lähiümbruse elanikud, jalgpallistaadioni külastajad, naabruses asuva noortekeskuse korraldatud suvistes spordi- ja töölaagrites osalejad. Sauna rekonstrueerimisega nähti ette sauna laiem kasutus, nimelt pakutakse seal ka selvepesula teenust. Sauna eripäraks on, et selle suures eesruumis käib harjutamas Kambja pasunakoor.

Taivo Prants Kambja Vallavalitsusest märkis, et külasauna rekonstrueerimine on aidanud parandada kohalikku elukvaliteeti. Samuti rõhutas ta tahte ja järjepidevuse olulisust projektitoetuste taotlemisel.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Kambja sauna rekonstrueerimise projekti koostamine	2009	1414
2	Kambja spordihoone tabloo soetamine	2010	1553
3	Pangodi purjespordi arendamine	2010	6485
4	Kambja külasauna osaline rekonstrueerimine	2010–2011	11 912
5	Kambja kihelkonna lugu ja laul	2011	7848
6	Kambja järve ranna atraktsioon	2011–2012	3152
7	Kambja külasauna osaline rekonstrueerimine, II etapp	2011–2012	18 823
8	Kambja külasauna osaline rekonstrueerimine, III etapp	2011–2012	18 036
9	Kambja spordihoone põranda renoveerimine	2012	3624
10	Laste vaba aja rajatiste ehitamine Pikksaare telkimisalale	2012	8424

Kambja Vallavalitsus
Asukoht
Kambja alevik, Kambja vald
Tartumaa

Kontakt
Taivo Prants
tel 5919 3320
taivo.prants@kambja.ee
www.kambja.ee

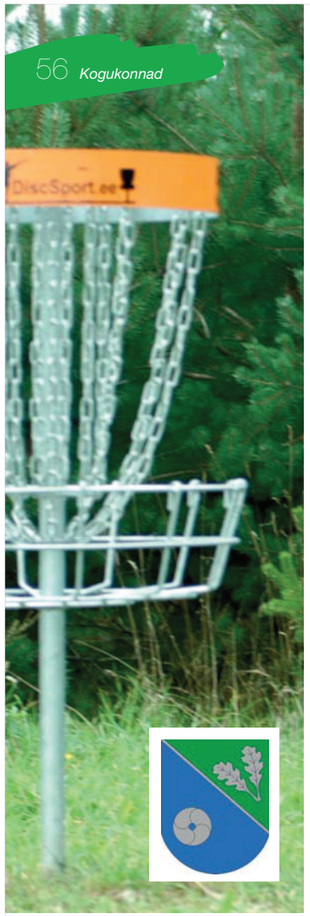

Konguta Vallavalitsus

Konguta Vallavalitsus arendab Annikoru puhkeparki

Konguta Vallavalitsus on ellu viinud mitmeid tegevusi Annikoru külas asuva puhkepargi arendamiseks. Nii projekteeriti 2012. a kompaktne pargiala koos võimalustega sportimiseks, kultuurisündmuste korraldamiseks, terviseedendamiseks ja looduse nautimiseks. Projekteerimise käigus loodi meeskonnad, kes arutasid läbi kõik teemakohased detailid. Lisaks projekteerijatele olid kaasatud Konguta kooli töötajad, vallavolikogu komisjonid, vallavalitsuse nõunikud ning vallarahvas. Projekti tegevused hõlmasid pargi mõõdistustöid, detailplaneeringu ja eelprojekti koostamist ning parki kavandatud laululava-õuesõppeklassi ehitusprojekti koostamist.

Leader-projektidega soetati kaasaegset spordivarustust (tenniseketid, kepikõnni kepid, võrkpallivarustus, korvpallid, jalgpallid jne), et Konguta valla olemasolevad spordirajatised leiaksid senisest rohkem kasutust, ning rajati Annikoru puhkeparki rahvusvahelistele standarditele vastav *disc-golf*'i rada. Rada on populaarne piirkonna elanike ja samuti ümberkaudsete valdade ja linnade elanike hulgas ning on tunnustatud *disc-golf*'iklubi Hole-in-One poolt kui üks paremaid radu Eestis.

2014. a suvel avati Annikoru puhkepargis laululava-õuesõppeklass, mille ehitamist kaasrahastati samuti Leader-meetmest. Laululava-õuesõppeklassi näol on tegemist kompaktse lahendusega, mis võimaldab korraldada erinevaid tegevusi, sh õuesõpet, spordiüritusi, kontserte ja vabaõhuetendusi.

Konguta vallavalitsuse arendus- ja keskkonnanõuniku Riina Savisaare sõnul on Leader-toetused olnud Konguta vallas tähtsal kohal. Nii on arendatud erinevaid objekte ja loodud sel moel lisaväärtust kogu piirkonnale. Riina Savisaare sõnul on vallavalitsusel tulevikus plaanis jätkata Annikoru puhkepargi arendamist – luua sinna seikluspark ning paigaldada välijõusaali atraktsioonid, pakkumaks pargi külastajatele senisest veelgi mitmekesisemaid võimalusi.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Noored, bussijaamast noortetuppa!	2009–2010	1775
2	Multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine ja sissesõidutee korrastamine	2010	16 042
3	Konguta valla Annikoru küla tervisepargi projekteerimine	2012	6000
4	Konguta valda *disc-golf*'i raja loomine ja noortele spordiinventari soetamine	2012	4444
5	Annikoru *disc-golf*'i raja viimine rahvusvahelisele tasemele	2013	3078
6	Konguta valda laululava-õuesõppemaja rajamine	2014	20 000

Konguta Vallavalitsus
Asukoht
Annikoru küla, Konguta vald
Tartumaa

Kontakt
Riina Savisaar
tel 508 1568
riina@konguta.ee
www.konguta.ee

MTÜ Laeva Kultuuriselts

MTÜ Laeva Kultuuriselts seisab hea sportimisvõimaluste arendamise eest

MTÜ Laeva Kultuuriselts on asutatud eesmärgiga toetada kultuuritegevust Laeva vallas. MTÜ juhatuse liikme Arvo Pennoneni sõnul on seltsi tegevuste rõhuasetus ajas muutunud – varem keskenduti näiteringi tegevuse toetamisele, nüüd aga hoopis sportimisvõimaluste parandamisele piirkonnas. Kultuuriseltsil on koostatud ja kinnitatud arengukava, mis näeb ette spordi- ja kultuuritegevuseks vajalike investeeringute tegemist.

Kahe Leader-projektiga on Laeva külas Kooli kinnistul rekonstrueeritud avalikuks kasutamiseks mõeldud spordiplats, mida saab kasutada erinevate pallimängude harrastamiseks, sh tennise mängimiseks ja ürituste korraldamiseks. 2011. a sai spordiplats uue asfaltkatte ja korvpallikonstruktsioonid, 2012. a paigaldati platsile ilmastikukindel tehiskate. MTÜ Laeva Kultuuriseltsi eestvedamisel koostöös omavalitsuse ja erinevate huvigruppidega on spordiplatsil korraldatud mitmeid spordi- ja kultuuriüritusi. Strateegiliselt hea asukohaga spordiplats (vahetus läheduses on kool, spordihoone, parkla, kauplus) on kasutusel aastaringselt. Talvel rajatakse sinna liuväli.

MTÜ Laeva Kultuuriseltsi juhatuse liikmel Arvo Pennonenil on hea meel selle üle, et valminud objekt on kasutajate poolt hästi vastu võetud.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Laeva spordiplatsi rekonstrueerimine	2010-2011	15 339
2	Laeva spordiplatsi rekonstrueerimise II etapp	2012	13 222

MTÜ Laeva Kultuuriselts
Asukoht
Laeva küla, Laeva vald
Tartumaa

Kontakt
Arvo Pennonen
tel 523 7098
arvo@puurmani.ee

MTÜ Sava Küla Selts

MTÜ Sava Küla Selts parandas kogukonna omavahelist läbikäimist

MTÜ Sava Küla Selts on 2008. a loodud Sava, Kikaste ja Poksi küla rahvast ühendav ühing, mille eesmärgiks on maaelu mitmekesistamine, kodu lähedal hobitegevuse ja spordi harrastamiseks tingimuste loomine, kogukonna ühtsustunde ja aktiivsuse kasvatamine.

2009. a sisustati Leaderi toel Kikaste külas keraamika harrastamiseks käsitöökoda ning korraldati käsitööalased õpitoad. 2012. a elluviidud projekti raames täiendati käsitöökoja tööriistaparki ning soetati potikeder. Käsitöökoda on kohalike hulgas populaarne – pea igal pühapäeval on savitoa uksed avatud ja kuni kümme huvilist voolimas.

Seltsimaja rajamiseks viidi kahe Leader-projektiga läbi Sava külas asuva 1930ndatest pärit hoone renoveerimistööd (muudeti siseruumide lahendust, ehitati välja WC, trepikoda, esik, puhastati palk- ja saviseinad, teostati elektri-, toru-, katuse- ja fassaaditöid). Kohalikele elanikele toimus restaureerimiskoolitus. Hoone korrastamisse on panustatud ka eravahendeid, kuid seltsimaja lõplikuks valmimiseks proovitakse leida täiendavaid võimalusi erinevate toetusprogrammide kaudu.

1936. a ehitatud Sava külas asuvasse maakivist keldrisse rajati suvekohvik, mis toimib ka kohalike põllumajandustoodete turustamiskohana.

MTÜ Sava Küla Seltsi juhatuse liige Kärt Karhunen märgib, et hetkel ongi kohaliku kogukonna kooskäimise kohtadeks kujunenud suvekohvik, seltsimaja õu ja talvisel perioodil savituba ning tunneb heameelt selle üle, et tänu Leader-projektidele käivad kogukonna liikmed omavahel läbi ja teavad-tunnevad üksteist.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Kikaste küla käsitöökoja sisustamine ja õppepäevade korraldamine	2009–2010	5508
2	Hooajalise müügikoha Kelder väljaarendamine	2010–2012	7458
3	Sava seltsimaja renoveerimine ja restaureerimiskoolituse korraldamine	2010–2012	26 704
4	Sava seltsimaja sisetööd ja koolitus	2010–2012	30 290
5	Sava Küla Seltsi savitoa inventari soetamine	2011–2012	1287

MTÜ Sava Küla Selts
Asukoht
Sava küla, Luunja vald
Tartumaa

Kontakt
Kärt Karhunen
tel 5656 8489
info@lemmatumarjatalu.ee

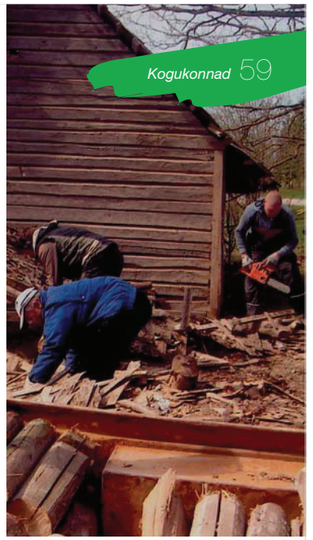

MTÜ Aravu Selts

Aravul on toimekas külaselts

MTÜ Aravu Selts on asutatud 2003. a ning selle tegevuse eesmärkideks on külaelu aktiviseerimine, kultuuri- ja sotsiaaltegevuste edendamine, heakorrale ja loodushoiu põhimõtete järgimisele kaasaaitamine ning rahvakultuuri toetamine. Igal aastal korraldab selts heakorrapäevi ning võtab osa „Teeme ära" talgupäevadest. Seitsme aasta jooksul on käidud kevaditi metsa istutamas. 2007. a oli Aravu küla aasta küla kandidaat, 2008. a korraldati koostöös Kodukant Tartumaaga Tartumaa külade päeva. Seltsil on 32 liiget.

2011. a valmis seltsi eestvedamisel ja Leaderi toel Aravu rahvamaja rekonstrueerimise projekt. Rahvamaja asub endises taluhoones, mis on ehitatud 1905. a. Viimane kapitaalremont tehti enam kui 40 aastat tagasi. Seetõttu on hoone amortiseerunud ning vajab põhjalikku remonti. Käesolevaks hetkeks on hoonele laotud uued korstnad ja vahetatud katus. Edasiste tööde teostamiseks proovitakse leida rahalisi vahendeid erinevate toetusprogrammide kaudu.

Teise Leader-projektina käivitas selts kogukonnateenuse „Kodud koduseks", mille raames pakutakse soovijatele heakorrateenuseid – aiahooldust ja aiandusalast nõustamist. Idee hakata pakkuma piirkonnas uudset kogukonnateenust sündis Tartumaa Arendusseltsi rahvusvahelise koostööprojekti „Innovative Village" raames korraldatud kogukondade koolitusprogrammi käigus, mis oli suunatud kogukonnateenuste arendamisele.

MTÜ Aravu Seltsi juhatuse liikme Tea Tensoni hinnangul on Leader-toetused mõjunud organisatsiooni arengule kasulikult. Seoses projektidega on seltsi liikmed hakanud omavahel tihedamini suhtlema ja ühiselt seltsi tegevuse üle arutlema. Tulevikuplaanidest rääkides toob Tea Tenson välja, et selts tahab teoks teha oma ammuse unistuse ja rajada Aravule suvise kooskäimiskoha, veel jätkatakse ja arendatakse koostööd teiste seltsidega ning korraldatakse elukestva õppe raames õppepäevi ja üritusi.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Aravu rahvamaja rekonstrueerimise projekti koostamine	2011	5659
2	Kogukonnateenus „Kodud koduseks"	2013–2014	3563

MTÜ Aravu Selts
Asukoht
Aravu küla, Meeksi vald
Tartumaa

Kontakt
Tea Tenson
tel 510 7836
tea.tenson@meeksi.ee

MTÜ Rõka Külaselts

MTÜ Rõka Külaselts suurendab piirkonna atraktiivsust

MTÜ Rõka Külaselts on 2009. a piirkonna arengu eesmärgil loodud ühing. Viie tegutsemisaasta jooksul on MTÜ suutnud tuua Järveselja kanti uut hingamist.

Mitmeid tegevusi piirkonna arendamiseks on ellu viidud ka Leaderi toel. 2010. a soetati keraamika kõrgkuumusahi ning korraldati kohalikele noortele suunatud käsitöölaager „Rõka rõkkab". Tänaseks on soetatud kõrgkuumusahi leidnud laialdast kasutust – läbi on viidud mitmeid õpitubasid ja koolitusi ning valminud on palju erinevaid tooteid.

Leaderi kaasabil valmis Rõka kuppeltorni projekt, mille alusel ehitatud torn avati pidulikult 2012. a. sügisel. 28 m kõrguse vaatetorni teeb eriliseks selle tippu rajatud 8-kandiline kuppel. Nähtavus on Rõka kuppeltornist tagatud kuni Peipsi järveni. Lisaks elamuste pakkumisele täidab torn veel üht eesmärki – põuastel suvedel aitab selle tipust avanev vaade kiiresti avastada võimalikke metsatulekahjusid.

2014. a rajati kolmanda Leader-projektiga Järvselja, Rõka, Meerapalu ja Ahunapalu piirkonda kolme erineva pikkuse- ja raskusastmega rattarajad. Projektiga soetatud jalgrattaid on võimalik kohapeal rentida.

Rõka Külaselts väärtustab koostööd – MTÜ juhatuse liikme Kairi Kella sõnul on edukas areng võimalik ainult koostööna, kaasates teisi organisatsioone ja üksikisikuid. Ka käsitöö müümiseks ja rattarendi pakkumiseks on külaseltsil olemas müügikanalid koostöös kohalike ettevõtjatega.

MTÜ Rõka Külaselts
Asukoht
Rõka küla, Meeksi vald
Tartumaa

Kontakt
Kairi Kell
tel 5568 7026
selts.roka@mail.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Keraamika kõrgkuumusahju ostmine	2009–2010	3296
2	Vaatetorni projekteerimine	2010–2011	2181
3	Rattarajad ainulaadses looduses	2013–2014	5396

MTÜ Külaselts Kawershof

Kogukonda ühendavad algatused Kaagvere külas

Mäksa vallas Kaagvere külas tegutseb 2006. a alates MTÜ Külaselts Kawershof, mille tegevuse eesmärgiks on tõhustada Mäksa valla inimeste omavahelist koostööd, liita piirkonna uued ja vanad elanikud ning suurendada kogukonnatunnet.

Külaseltsi eestvedamisel avati 2012. a kevadel Kaagvere külas kaugtöö- ja külakeskus, kus on võimalik aega veeta, internetti kasutada, raamatuid laenutada ning tööd teha. Keskuses korraldatakse filmi- ja loenguõhtuid, tasuta arvutikoolitusi vanematele inimestele ja e-kursuseid. Leader-projektiga soetati kaugtöökeskusele mööbel ja kontoritehnika. Teise etapina kohaliku kogukonna aktiveerimisel ja ühendamisel hariti Kaagvere külas üles kasutusest väljas olnud kogukondlik põllumajandusmaa ning korrastati endine külaplats. Tööde tegemiseks vajalikud tööriistad soetati Leaderi abil.

Kaugtöökeskuse projektijuhi Madis Masingu sõnul aitab loodud kaugtöö- ja külakeskus suurendada õppe- ja tööhõivet piirkonnas, pakkuda piirkonna noortele arendavaid tegevusi, tekitada kogukonnatunnet, parandada piirkonna mainet ning suurendada valmisolekut järgmisteks projektideks ja algatusteks.

Madis Masingu sõnul on kahe Leader-projekti abil loodud külaelanikele mitmekülgseid võimalusi eneseteostuseks ning piirkonna pikaajaliste elanike hinnangul on küla hakanud elama ja kihama. Elluviidud ühistegevused on võimaldanud erinevatel põlvkondadel ja sõpruskondadel omavahel integreeruda ning lisandunud on mitmeid aktiivseid inimesi, kes soovivad ka ise projekte kirjutada ning üritusi korraldada.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Koostöö edendamine ühistegevuste korraldamise abil Kaagveres, sh kaugtöökeskuse rajamine	2011–2012	2875
2	Ühistegevusteks tingimuste loomine Kaagvere kogukonnas	2012–2013	2651

MTÜ Külaselts Kawershof
Asukoht
Kaagvere küla, Mäksa vald
Tartumaa

Kontakt
Sirje Jõgiaas
tel 510 7838
sirje.jogiaas@mail.ee

MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi

MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi parandas tegutsemistingimusi

MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi on 2010. a Luke Farmimeierei juurde asutatud organisatsioon, mille eesmärgiks on juustu tootmise igakülgne tutvustamine, juustutootjate ühendamine ja uute talumeiereide loomise julgustamine. Klubi korraldab ekskursioone, õppepäevi ja degustatsioone.

Leaderi toel ehitati välja juustusõprade klubi seminariruum Luke Farmimeierei ülakorrusel. Luke Farmimeierei (ainuke hallitusjuustude tootja Eestis) tegeleb järjepidevalt tootearenduse ja juustude tootmiskatsetega, kaasates igal aastal nimekaid välisspetsialiste, ning seetõttu on huvi meiereis toimuva vastu suur. Siiani said huvialaekskursioonid toimuda vaid väga piiratud arvule huvilistele, sest õpe otse tootmises seab omad piirangud.

2014. a sisustati juustusõprade seminariruumi kööginurk, mis võimaldab kaasata klubi tegevusse kokkasid, toitlustajaid ja gurmaane, saada ideid uute toodete väljatöötamiseks ning leida lahendusi ja turustamisvõimalusi klubiliikmete toodetele.

Luke Farmimeierei juhatuse liige Aigar Brett tunneb heameelt, et klubi seminariruumi on lisaks arvukatele Eesti gruppidele kasutanud ka huvilised kaheteistkümnest välisriigist. MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi tulevikuplaanidest rääkides toob Aigar Brett välja, et kavas on klubiliikmete ringi suurendamine, kokkade kaasamine ning ühise otseturustusringiga alustamine – esmalt Tallinnas ja Helsingis, hiljem jõudumööda ka mujal. Uutest tootesuundadest on oluline teema lüpsilambad ja lambapiimajuust.

MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi
Asukoht
Luke küla
Nõo vald
Tartumaa

Kontakt
Aigar Brett
tel 5668 8878
breti@breti.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Õppe- ja seminariruumi väljaehitus	2011–2013	12 782
2	MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi seminariruumide sisustuse soetamine	2014	6693

Peipsiääre Vald
Loodus, rahu ja armastus.

Peipsiääre Vallavalitsus

Peipsiääre Vallavalitsus väärtustab kohalikku kultuuri

Peipsiääre Vallavalitsuse Leader-projekti raames renoveeriti Kolkja kultuurimaja välilava, et valmistuda suurürituseks, rahvusvaheliseks vanausuliste kokkutulekuks. 2013. a suvel toimus piirkonnas 7. rahvusvaheline vanausuliste kokkutulek, kus osalejaid oli ligi 10 riigist, sh Lätist, Leedust, Venemaalt, Komist, Moldovast, Ungarist, Türgist. Kokkutuleku raames tutvustati vanausuliste kultuuri erinevates riikides ja regioonides.

Kolkja kultuurimaja on Peipsiääre vallas tähtsaim kohaliku kogukonna omavahelise suhtlemise koht ning 1992. a kultuurimaja renoveerimise käigus ehitatud lava valla ainus väliürituste korraldamise koht. 20 aasta jooksul oli lava ilmastikutingimuste käes amortiseerunud. Renoveerimise käigus ehitati lavale vihmavee katuselt ärajuhtimise süsteem.

Välilava renoveerimine oli oluline nii suurürituste korraldamiseks kui ka kohalike elanike seisukohalt, aidates kaasa vanausuliste kogukonna traditsioonide säilimisele.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Kolkja kultuurimaja välislava remont rahvusvaheliseks vanausuliste kokkutulekuks valmistumisel	2013–2014	6303

Peipsiääre Vallavalitsus
Asukoht
Kolkja alevik, Peipsiääre vald
Tartumaa

Kontakt
Aleksandr Širokov
tel 504 0738
peipsiaare@gmail.com
www.peipsiaare.ee

MTÜ EELK Puhja Kogudus

EELK Puhja kogudus

MTÜ EELK Puhja Kogudus renoveeris haruldase kultuurimälestise

Lõuna-Eesti ühes vanimas kirikus, Puhja kirikus asub orel, mis on haruldane mitte ainult Eestis, vaid kogu Euroopas. Tegemist on W. Müllverstedti oreliga aastast 1881. W. Müllverstedti oreleid on teadaolevalt olnud sadakond, neist mängukõlblikuna on säilinud kõigest kümme ning Puhja orel on kümnest säilinust suuruselt kolmas pill.

Ka Puhja kogukonna seisukohast on tegemist olulise pilliga – kohaliku kooli ja lasteaia lastel on võimalus ise orelit mängida ja uurida selle ehitust lähemalt (näidistunnid, ekskursioonid kirikus), samuti on piirkonnas orelimänguhuvilisi noori.

2012. a kevadel võttis MTÜ EELK Puhja Kogudus vastu otsuse orel renoveerida, nii et seda saaks kasutada lisaks Puhja koguduse vajadustele ka ümberkaudse rahva rõõmuks ja õppevahendiks Puhja koolilastele.

Tänaseks on Puhja kiriku orel taastatud ning täielikult kontsertkorras. Leaderi toel muretseti orelile uus ventilaator, mürasummutuskast ning uued tinaviled.

Lisaks oreli renoveerimisele viidi Puhja koguduse eestvedamisel ja Leaderi toel läbi noorte keelpillimängijate kontsertreis Eesti saartele. Kontsertreis võimaldas tutvuda erinevate konfessioonide muusikakultuuriga ning kasvatada noorte esinemisjulgust ja algatusvõimet.

Puhja koguduse diakoni Tiit Kuusemaa sõnul on projekt mõjutanud koguduse arengut väga positiivses suunas ning õpetanud tegevuste planeerimist, meeskonnatööd ja eesmärkide selget sõnastamist. Tihenenud on koguduse koostöö kogukonna teiste MTÜ-de ja vallaasutusega.

MTÜ EELK Puhja Kogudus
Asukoht
Puhja alevik, Puhja vald
Tartumaa

Kontakt
Tiit Kuusemaa
tel 5556 3876
tiit.kuusemaa@gmail.com
www.eelk.ee/puhja

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Puhja kiriku oreli renoveerimine 2	2013	2982
2	Noorte keelpillimängijate kontsertreis	2013	1987
3	Puhja kiriku oreli renoveerimine	2013–2014	5282
4	Puhja kiriku oreli renoveerimine, 4. ja viimane etapp	2013–2014	7106

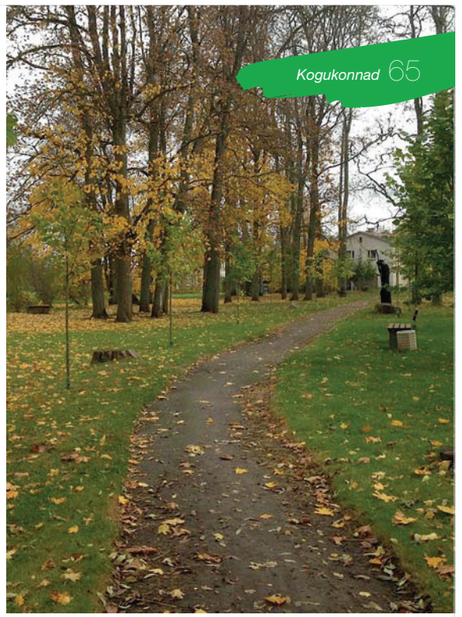

MTÜ Sooveere

MTÜ Sooveere – aktiivne kohaliku elu edendaja

MTÜ Sooveere on 2008. a loodud ühing, mille tegevuse eesmärgiks on Ulila aleviku igakülgsele arendamisele kaasaaitamine, aleviku elanikele vaba aja veetmise võimaluste pakkumine ning keskkonnasäästliku ellusuhtumise propageerimine.

Leader-toetusega soetati veeturismi hoogustamiseks kanuud koos lisavarustusega. Ulila aleviku juubeli väliürituste korraldamiseks ja samuti teiste sündmuste paremaks organiseerimiseks osteti muusikainventari. 2012. a möödus Ulila aleviku esmamainimisest 430 aastat.

2011. a sügisel korrastati talgutega Ulila mõisapargi territoorium, mis oli 2010. a augustikuu tormis saanud väga tugevalt kahjustada. Leader-projekti raames istutati 60 suurelehelist pärnapuud, taastati allee ja paigaldati 8 pargipinki. Kokku osales talgutel 40 inimest.

MTÜ Sooveere juhatuse liige Kristina Ermel märgib, et esimesest Leader-projektist said ühingu eestvedajad juurde inspiratsiooni ja motivatsiooni ka järgmiste jaoks ning tunneb rõõmu, et MTÜ Sooveere sai elluviidud projektide kaudu panustada kogukonna arendamisse. Oluliseks õppimiskogemuseks projektide elluviimisel peab Kristina Ermel meeskonnatööd ja koostööd erinevate ettevõtete, piirkonna elanike ning kohaliku omavalitsusega.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Meelelahutus- ja sportimisvõimaluste mitmekesistamine Ulila alevikus	2011	2621
2	Kõrghaljastuse tormijärgne taastamine	2011	4374
3	Muusikainventari soetamine Ulila alevikku	2011–2012	4326

MTÜ Sooveere
Asukoht
Ulila alevik, Puhja vald
Tartumaa

Kontakt
Kristina Ermel
tel 5554 2025
kristina@puhja.ee

MTÜ Saadjärve Vabatahtlik Järvepääste

Kohalikud tagavad Saadjärvel veeturvalisuse

MTÜ Saadjärve Vabatahtlik Järvepääste on loodud 2011. a eesmärgiga tagada veeohutus eelkõige Saadjärvel, ent pakkuda vajadusel abi pääste- ja otsingutöödel ka mujal. Ühingu liikmed osalevad kutsealastel õppustel, koolitustel ning võistlustel Eestis ja mujal maailmas, tagavad veeohutust erinevatel üritustel ning korraldavad ennetustegevusi. Ühingul on 26 liiget.

Varasemalt Saadjärvel ja teistel Vooremaa järvedel järvepäästeüksus puudus, kuigi järve ääres on neli randa, järvel on esindatud harrastus- ja kutseline kalapüük, toimuvad erinevad suurüritused ja -võistlused (sh rahvusvahelised) jms. Ühingu loomisega võtsid kohalikud inimesed vastutuse veeturvalisuse eest Saadjärvel – MTÜ juhatuse liikme Marge Kohtla sõnul pole ükski riik nii rikas ja võimekas, et tagada oma kodanike ja külaliste veeturvalisus ainult riiklike organisatsioonide baasil.

Vabatahtliku järvepääste teenuse loomiseks ja arendamiseks on ühing ellu viinud kaks Leader-projekti. Esimese projektiga soetati Saadjärvele RIB-päästepaat ning komplekteeriti vabatahtlike järvepäästjate üksus. Samuti arendati koostööd Häirekeskuse, Päästeameti, Politsei- ja Piirivalveameti, Kaitseliidu, Eesti Vabatahtliku Mere- ja Järvepäästega ning teiste mere- ja järvepäästeüksustega nii Eestis kui ka välismaal. Teise projektiga soetati elustamismeditsiinivarustus, pinnaltpäästjate isikukaitsevarustus, päästelaud (päästmiseks veest ja jääl) ja muud päästevarustust ning 10 vabatahtlikku järvepäästjat läbisid pinnaltpäästjate baaskoolituse.

Marge Kohtla hinnangul on Leader-meede olnud positiivseks tõukeks ühingu arengule, aga loodetavasti ka veeohutuse propageerimisele Lõuna-Eestis. Oluliseks peab ta koostöökogemust, mida projektide elluviimine ühingule andis (kohalik tegevusgrupp, PRIA, partnerid merepäästevaldkonnast). Tulevikus on ühingul plaanis täiendavalt kasvatada oma liikmete professionaalsust ning osaleda selleks erinevatel õppustel, koolituspäevadel, ühisseminaridel ja ümarlaudadel ning luua koostöökontakte nii Eestis kui ka välismaal.

MTÜ Saadjärve Vabatahtlik Järvepääste
Asukoht
Äksi küla, Tartu vald
Tartumaa

Kontakt
Marge Kohtla
tel 503 5584
marge.kohtla@emu.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Saadjärve vabatahtliku järvepääste loomine, I etapp	2011–2012	19 668
2	Saadjärve vabatahtliku järvepääste loomine, II etapp	2012–2013	17 419

MTÜ Koosa Noorteklubi

Koosa küla noored arendavad kodukanti

MTÜ Koosa Noorteklubi on ligi 10 aastat tagasi loodud organisatsioon, mille põhieesmärgiks on noorte vaba aja sisustamine, noorte vaimne ja füüsiline arendamine ning selleks võimaluste loomine. MTÜ eesmärgid ja väljundid on ajas kasvanud. Algselt lihtsalt noorte ühendamiseks loodud klubist on nüüdseks saanud organisatsioon, mis pakub piirkonnas koostöös kohaliku omavalitsusega noorsootöö teenust. Noorteklubi juhatuse liikme Tarmo Kivi sõnul on MTÜ kujunenud kohaliku kogukonna jaoks arvestatavaks arengumootoriks ja eestvedajaks ning on heaks koostööpartneriks teistele seltsidele ja kohalikule omavalitsusele.

2009. a koostati MTÜ Koosa Noorteklubi eestvedamisel ja Leaderi toel Koosa paisjärve silla ehitusprojekt, millega astuti esimene samm Koosa paisjärve kahel kaldal asuva kogukonna sidumiseks. Nimelt poolitab Koosa küla keskel paiknev paisjärv küla kaheks eraldi osaks ning seetõttu on takistatud kogukondade omavaheline suhtlus. Ajalooliselt on Koosa küla kogukonnad olnud ühendatud jalakäijate silla kaudu, kuid praeguseks on see sild lagunenud ning kasutusest väljas. Üle paisjärve silla on plaanis viia ka Koosa spordi- ja terviserada, mis praegu paikneb järve ühel kaldal.

Silla rajamine üle Koosa paisjärve on kogukonnas jätkuvalt prioriteetne teema ning idee realiseerimiseks proovitakse leida rahalisi vahendeid erinevate toetusprogrammide kaudu.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Koosa paisjärve pais-silla ehitamine	2009	3164

MTÜ Koosa Noorteklubi
Asukoht
Koosa küla, Vara vald
Tartumaa

Kontakt
Tarmo Kivi
tel 5301 5866
koosa.noorteklubi@gmail.com

MTÜ Koosa Küla Arendusselts

MTÜ Koosa Küla Arendusselts liidab kogukonda

MTÜ Koosa Küla Arendusselts on 2008. a loodud ühing, mille tegevuse eesmärk on kohaliku elu korraldamine ja edendamine ning haridusele, huvitegevusele, kultuurile, tervisespordile, tervishoiule, heakorrale ja infrastruktuuride arendamisele kaasaaitamine. Selts korraldab oma kogukonnas mitmeid traditsioonilisi üritusi – iga-aastast kevadlaata, erinevaid talguid, jaanipäeva, vastlate, emadepäeva ja advendiaja tähistamisi.

2009. a korraldas MTÜ Koosa Küla Arendusselts Leaderi toel esimese Koosa külapäeva, mille eesmärgiks oli külakogukonna koostöö arendamine ja ühtsustunde suurendamine. Külapäev oli sisutihe oma õpitubade, spordivõistluste ja kultuuriprogrammiga. Õhtu lõppes simmaniga.

Projekti elluviimine oli vajalik, kuna kogukonnas oli puudus ühtsustundest. Koosa küla poolitav jõgi jagab kogukonna kaheks osaks, kelle omavaheline suhtlus on raskendatud. Kohalikud noored õpivad erinevates koolides ning see on tekitanud nendevahelise kaugenemise ja raskendab omavahelist suhtlust, eakad inimesed on jäänud koju ning vaid vähesed võtavad osa kogukonna elust.

MTÜ Koosa Küla Arendusseltsi juhatuse liikme Sirje Leini sõnul täitis elluviidud projekt oma eesmärgi – esimesele külapäevale järgnes teine külapäev, aktiviseerunud on ühised tegemised ja üritused. Kogukonna liikmetel on tekkinud usaldus külaseltsi korraldatavate ürituste suhtes.

MTÜ Koosa Küla Arendusselts
Asukoht
Koosa küla, Vara vald
Tartumaa

Kontakt
Sirje Leini
tel 518 9935
sirje.leini@mail.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Esimese Koosa külapäeva korraldamine	2009	4265

MTÜ Õnnemaa

MTÜ Õnnemaa panustab aktiivselt kogukonna arengusse

MTÜ Õnnemaa on 2005. a loodud organisatsioon, mille eesmärgiks on lastele, noortele, peredele ja igas eas inimestele hariva, loova ja kogukonna tunnet suurendava tegevuse pakkumine. MTÜ haldab Ülenurme Pere- ja Noortekeskust ning Tõrvandi Pere- ja Noortekeskust.

Leaderi toel on MTÜ Õnnemaa ellu viinud mitmeid projekte piirkonna noortele ja kogukonnale. 2010. a viidi MTÜ eestvedamisel läbi kuus üritust, mis keskendusid noorte kaasamisele ja ühiste tegevuste abil erinevate põlvkondade omavahelisele sidumisele.

Projekti toetusega koostati Ülenurmes Vanamõisa platsile laululava ja selle juurde kuuluvate kommunikatsioonide ja muude rajatiste ehitamiseks detailplaneering. Vanamõisa platsi näol on tegemist ainsa avalike ürituste korraldamiseks mõeldud platsiga Ülenurme vallas ning MTÜ Õnnemaa on seal alates 2009. a korraldanud mitmeid praeguseks juba traditsioonilisteks muutunud üritusi.

2014. a augustis avati Ülenurme Pere- ja Noortekeskuse ruumid Tõrvandis, sealse spordihoone teisel korrusel. Leaderi toel käivitati keskuse töö ning soetati pere- ja noorsootöö teenuste pakkumiseks vajalikud vahendid.

MTÜ Õnnemaa juhatuse liikme Kersti Leisi sõnul on Leader-toetused mõjutanud organisatsiooni arengut positiivses suunas ning projektide elluviimisega on MTÜ eestvedajad omandatud laialdased oskused projektijuhtimises ning suhtlemises koostööpartneritega.

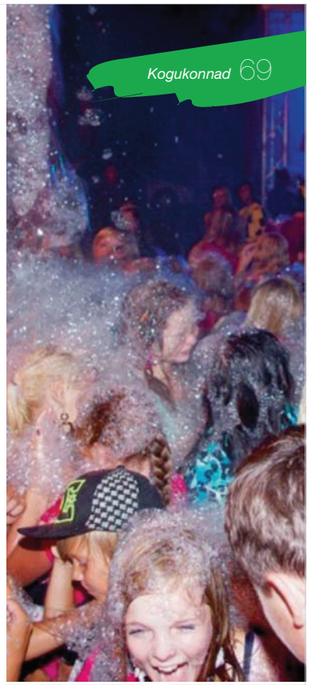

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Noortega suvest sügisesse	2010	1663
2	Loomisrõõm Ülenurme kogukonnas	2010	4976
3	Detailplaneeringu koostamine Vanamõisa platsile	2010–2011	1660
4	Ülenurme valla pere- ja noorsootöö laiendamine Tõrvandi alevikku, vajalike vahendite soetamine	2013–2014	19 318

MTÜ Õnnemaa
Asukoht
Ülenurme alevik
Ülenurme vald, Tartumaa

Kontakt
Kersti Leis
tel 5661 5793
kersti@onnemaa.ee
www.onnemaa.ee

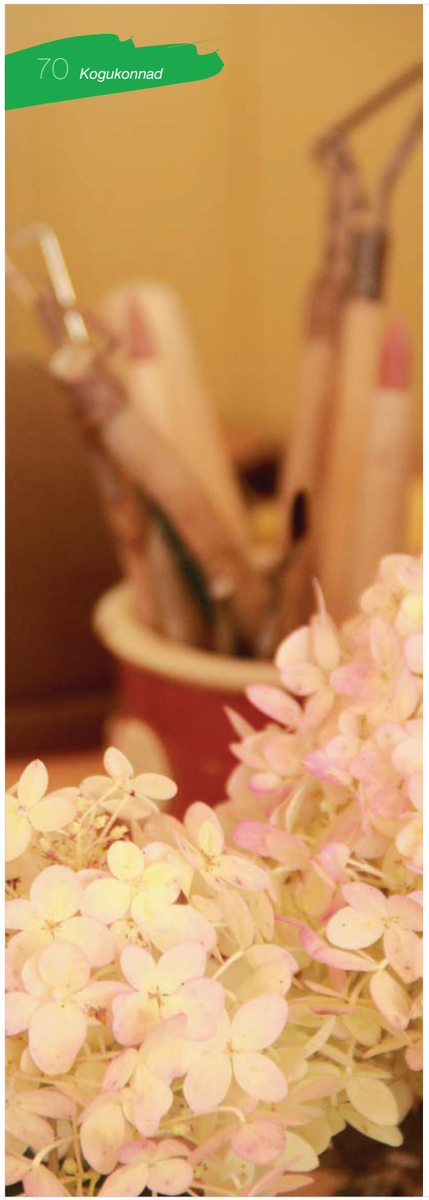

MTÜ Jaago Sõbrad

Isetegemise pesapaik Jaago talus

MTÜ Jaago Sõbrad on 2009. a asutatud ühing, mille tegevuse eesmärkideks on toetada ja edendada käsitööalast tegevust ja maaelu ning propageerida loodussõbralikke eluviise ja ehitust.

Leaderi kaasabil arendab MTÜ Võnnu vallas Kurista külas asuvat Jaago käsitöötalu, kus korraldatakse aastaringselt erinevaid käsitööalaseid õpitubasid ja laagreid. Selleks, et pakkuda osalejatele paremaid tingimusi, ehitati talu endine laut ümber käsitöömajaks. Alates 2009. a on erinevate projektide raames koostatud laudamaja ümberehituse projekt, soetatud inventari ja vahendeid käsitööalaste tegevuste korraldamiseks, loodud käsitöötalu koduleht ning trükitud turundusmaterjale. Laudamaja ümberehitustöid alustati olemasoleva ja säilitamist vääriva 20. sajandi alguse taluhoonestusele omase kõrge sokliga maakivivundamendi renoveerimisega. Järgmise etapina püstitati renoveeritud vundamendile käsitöömaja puitkarkass ning ehitati karkassile laastukatus.

2014. a tegevused hõlmasid põhupakkidest seinte ladumist, seinte viimistlust savikrohviga, elektrisüsteemi, akende ja uste paigaldamist ning maja soojustamist. Projektide tulemusena on võimalik hoida käsitöömaja ajutiste küttekehade abil pidevas kasutuses.

MTÜ Jaago Sõbrad juhatuse liikme Inga Talvise sõnul on Leader-toetused mõjutanud ühingu arengut väga suurel määral ning teinud Jaagol toimuva sõna otseses mõttes võimalikuks. Ilma suurematele seltskondadele käsitöötegevusi võimaldava infrastruktuurita oleksid käsitöölaagrid ja õpitoad peagi soiku jäänud või toimunud väga juhuslikult, kuna talu eluruumid, kus tegevused pikalt toimusid, jäid kasvava pere tõttu selleks liiga väikeseks.

Praegu toimub Jaagol igal teisel nädalal kaks huviringi ja regulaarsed suve-, jõulu- ja kevadlaagrid, lisaks palju muid käsitöiseid ettevõtmisi ja külastusi erinevate organisatsioonide poolt. Tulevikuplaanidest rääkides toob Inga Talvis välja, et plaanis on laiendada pakutavaid käsitöötegevusi ja käsitöötooteid, samuti arendada välja lastetegevuste valik.

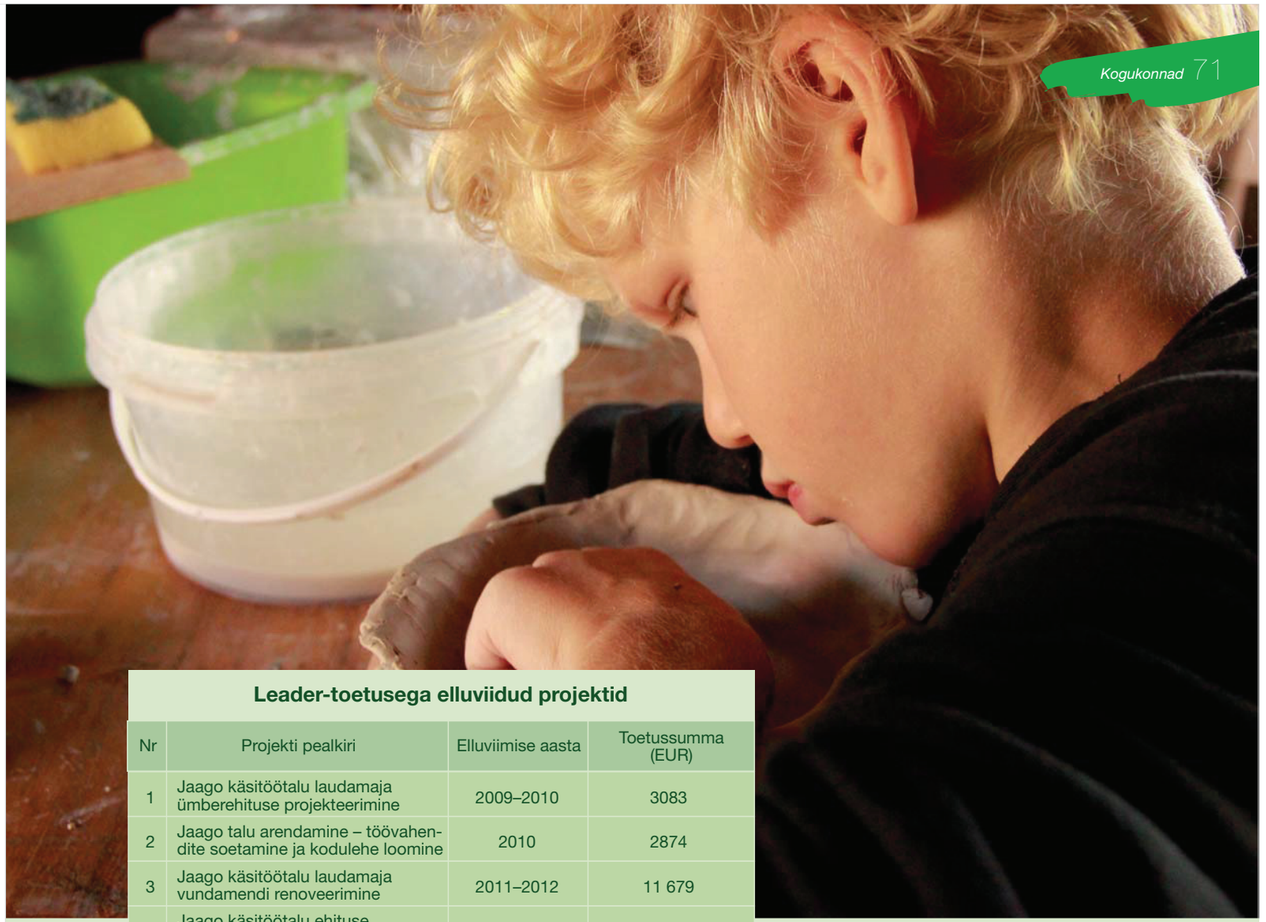

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Jaago käsitöötalu laudamaja ümberehituse projekteerimine	2009–2010	3083
2	Jaago talu arendamine – töövahendite soetamine ja kodulehe loomine	2010	2874
3	Jaago käsitöötalu laudamaja vundamendi renoveerimine	2011–2012	11 679
4	Jaago käsitöötalu ehituse teine etapp: käsitöömaja puitkonstruktsioonide püstitamine ja katuse ehitus	2011–2013	12 561
5	Jaago talu käsitöömaja kolmas etapp: elektrisüsteem, seinte ehitus, viimistlemine	2012–2013	19 865
6	Jaago talu käsitöömaja neljas etapp: aknad ja uksed	2013–2014	9250
7	Jaago talu käsitöömaja viies etapp: sisesoojustus	2013–2014	20 000

MTÜ Jaago Sõbrad
Asukoht
Kurista küla, Võnnu vald
Tartumaa

Kontakt
Inga Talvis
tel 529 7919
inga.talvis@gmail.com
www.jaagotalu.eu

SA Tartu Loomemajanduskeskus

Tartumaa loomeettevõtjaid ühendab võrgustik

SA Tartu Loomemajanduskeskus (LMK) on loovettevõtteid ühendav katusorganisatsioon ja ettevõtlusinkubaator. LMK jagab loomemajandusalast infot, korraldab erialast täiendust pakkuvaid koolitusi, organiseerib erinevaid üritusi ning pakub loovettevõtjatele juriidilist ja majandusalast nõustamist ning inkubatsiooniteenust. LMK asutati 2009. a Tartu Linnavolikogu otsusega.

Leaderi toel kaardistati 2010. a Tartumaa loovettevõtted. Kaardistamise käigus selgitati välja, kui palju on Tartumaa valdades loovisikuid, kes juba tegutsevad ettevõtjatena, ning kui palju on kunstiinimesi, kes sooviksid ettevõtlusega alustada. Kogutud info vormistati andmebaasina, mille kaudu arendatakse koostööd ja infovahetust maakonna loovettevõtjatega. Loodud võrgustiku liikmetele korraldati koolituskursus, mille peamiseks eesmärgiks oli anda alustavatele ettevõtjatele tuge ja teadmisi. Koolituskursusel oli 20 osalejat ning kursuse raames loodi 11 uut äriplaani, mis potentsiaalis annavad tööd 14-le inimesele. Koolituskursusel osalemine võimaldas loovisikutel ka omavahel võrgustuda ning saada väärtuslikke kontakte. Samuti tõusis projekti tulemusena Tartumaa vastava sihtgrupi hulgas teadlikkus loomemajandusest ja LMKst.

Projektijuht Külli Hansen tunneb heameelt selle üle, et Leader-toetus on aidanud läbi viia tegevusi loomemajanduskeskuse sihtgrupi arendamiseks ja põhikirjaliste tegevuste elluviimiseks. Edaspidi soovitakse teha koostööd valdade ja kultuurimajadega, arendada maapiirkonna ettevõtlust, koolitades loomemajanduse valdkonnas tegutsevaid ettevõtjaid ning luua võrgustikke ja katusbrände.

SA Tartu Loomemajanduskeskus
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Reigo Kuivjõgi
tel 511 7722
reigo@lmk.ee
www.loovtartu.ee/lmk/

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Tartumaa loomeettevõtete võrgustik	2010	5062

MTÜ ABC Arendus

MTÜ ABC Arendus paneb mehed liikuma

MTÜ ABC Arendus on 2006. a asutatud ühing, mis on spetsialiseerunud laiemale avalikkusele suunatud projektide algatamisele, koostamisele ja elluviimisele. MTÜ ABC Arendus edendab „Mehed liikuma" ja liikumissarja „Meie liigume" tegevusi, haldab erinevaid interneti kodulehekülgesid ning on välja andnud meeste tervise teemalisi raamatuid.

Tartumaa Arendusselts on rahastanud kuute MTÜ ABC Arenduse „Mehed liikuma" projekti, mille raames on loodud Tartumaa meeste tervise- ja liikumisalane aktiivgrupp ning edendatud selle tegevusi, valminud on mehedliikuma.ee kodulehekülg koos tasuta kasutatava e-trennipäevikuga, videokaardistatud on Tartumaa liikumisrajad, välja on antud „Mehed liikuma" ajaleht, korraldatud on Tartumaa noormeeste tervisefoorum ning 2012. aastal on tehtud ka esimene Tartumaa ühistreeningute sari. „Mehed liikuma" eesmärgiks on muuta eesti meeste tervisega seotud hoiakuid, parandada nende tervise- ja liikumisteadlikkust ning tõsta seeläbi meeste tervelt elatud aastate arvu.

Lisaks viis MTÜ ABC Arendus ellu projekti, millega aidati kaasa esmaabialaste oskuste õpetamise taseme parandamisele Tartumaa üldhariduskoolides. Projekti raames valmisid esmaabialased õppematerjalid, videoklipid ja animatsioonid, terviseõpetuse õpetajatele korraldati esmaabialane täiendkoolitus ning koolides toimusid esmaabialased tunnid.

MTÜ ABC Arenduse projektijuhi Siim Ausmehe sõnul on Leader-toetused oluliselt mõjutanud organisatsiooni igapäevast tegevust ja arengut. Häid kogemusi on saadud ürituste korraldamisel ning erinevate huvide ja vaadetega meeste koondamisel ühise eesmärgi nimel. Elluviidud projektid on andnud oma panuse ühiskonna jaoks oluliste kitsaskohtade nagu meeste tervise probleemid lahendamisse.

Siim Ausmehe sõnul on organisatsiooni tulevikuplaanid seotud eelkõige liikumissarja „Meie liigume" tegevuste (rahvatriatlonisari, liikumisüritused) edendamisega.

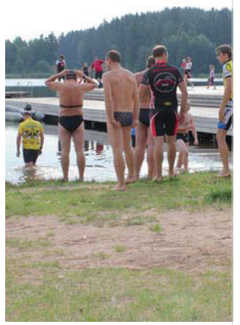

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	„Mehed liikuma" Tartumaal 2010	2010	6071
2	Mehedliikuma.ee kasutajateenuste arendamine	2011	2760
3	„Mehed liikuma" Tartumaal 2011	2011	6174
4	Noored Tartumaa mehed liikuma	2011	1965
5	„Mehed liikuma" turundustegevuste läbiviimine ja õppereisi korraldamine	2011–2013	7877
6	Elupäästva esmaabi õpetamise metoodika parandamine Tartumaal	2012–2013	7270
7	„Mehed liikuma" Tartumaal 2012	2012–2013	9900

MTÜ ABC Arendus
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Siim Ausmees
tel 521 7501
mehedliikuma@mehedliikuma.ee
www.mehedliikuma.ee

MTÜ Peipsimaa Turism

MTÜ Peipsimaa Turism turundab aktiivselt Peipsi piirkonda

MTÜ Peipsimaa Turism on 2011. a augustis Peipsi järve kaldal tegutsevate Leaderi tegevusgruppide – Peipsi-Alutaguse Koostöökoja, Jõgevamaa Koostöökoja, Piiriveere Liidri, Tartumaa Arendusseltsi ja Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu koostööst sündinud ühing. 2009. aastast alates on eelnevalt nimetatud organisatsioonid Peipsimaa arengut ja turundust ühiselt kavandanud ning olulise sammuna võeti 2011. a tööle Peipsimaa koordinaator.

MTÜ Peipsimaa Turismi eesmärgid ja põhitegevus on suunatud turismi arendamisele ja regionaalse omapära säilitamisele Peipsimaal. Tänaseks on rahastuse saanud Peipsimaa 12 ühisprojekti (kokku ligi 200 000 eurot) erinevate Leaderi tegevusgruppide ja EASi toel. Koostööd tehakse piirkonna Leader-tegevusgruppidega, arendusorganisatsioonidega, kohalike omavalitsustega, ettevõtjatega.

Mitmete tegevuste elluviimiseks Peipsimaa piirkonna arendamisel on ühing projektitoetust saanud ka Tartumaa Arendusseltsilt. 2012. a tutvustati Peipsimaad kui turismisihtkohta kolmel üritusel – Kallaste kala- ja sibulalaadal, Tallinnas Raekoja platsil toimunud suurüritusel „Tallinn kutsub külla!" ning Kärdla kohvikutepäeval Hiiumaal. Piirkonna paremaks tutvustamiseks nendel üritustel anti välja eestikeelne Peipsimaa maineraamat.

Tuge Peipsimaa mikro- ja väikeettevõtjatele oma toodete müümise, pakkumise ja turundamise tarvis pakub Tartu Lõunakeskuse Taluturule soetatud Peipsimaa müügilett. Oma müügilett Lõunakeskuse Taluturul on ettevõtjatele äärmiselt vajalik, sest siiani on Peipsimaa tooteid kaubanduses olnud väga raske märgata ning üldjuhul neid mujalt müügilettidelt ei leiagi.

2014. a sügisel viidi ellu veel kolmaski projekt, mille raames korraldati Alatskivil III Peipsimaa Arengufoorum. Iga-aastase arengufoorumi eesmärgiks on regiooni koostöö tugevdamine ja ühistegevuse raames toimunud arengute tutvustamine ning tagasiside saamine. Ürituse käigus saavad Peipsimaa arendajad, ettevõtjad ja kogukondade esindajad omavahel suhelda ja avaldada arvamust Peipsimaa teemal.

MTÜ Peipsimaa Turismi juhatuse liikme Kadi Ploomi sõnul on Leader-toetused olnud Peipsimaa arendamisel ja tutvustamisel suureks abiks. Olulise arenguvajaduse ja väljakutsena näeb Kadi Ploom täiendavate lisateenuste loomist piirkonnas, et hoida külastajaid kauem Peipsimaal ning pakkuda neile senisest mitmekesisemaid elamusi.

MTÜ Peipsimaa Turism
Tegevuspiirkond
Alatskivi, Peipsiääre, Vara
Võnnu, Meeksi vald
Kallaste linn

Kontakt
Kadi Ploom
tel 5696 4686
kadi@visitpeipsi.com
www.visitpeipsi.com

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Üle Eesti Peipsi	2012	3480
2	Peipsimaa tooted Lõunakeskuse Taluturule	2014	1548
3	III Peipsimaa Arengufoorumi korraldamine 2014	2014	1661

MTÜ Kallaste Noortekeskus

Kallastel tegutseb aktiivne noortekeskus

MTÜ Kallaste Noortekeskus on asutatud 2010. a ning selle põhitegevusalaks on noorsootöö korraldamine Kallaste linnas. Tegevuse käigus on ühingule täiendavalt lisandunud ka linnaelanike ühistegevuse eest hea seismise roll. Kallaste Noortekeskuse eestvedamisel on viimasel ajal korraldatud enamik Kallastel aset leidvatest üritustest, samuti koordineerib noortekeskus mitme huviringi ja spordiseltsi tegevust.

Leaderi toetusel koostas ühing Kallaste linna temaatilise arengustrateegia. Hetkeseisuga on strateegiaga hõlmatud hooned Keskväljak 2 ja Keskväljak 4 (endised Kallaste Kutsekeskkooli õppehoone ja selle spordikompleks) kasutusest väljas. Mõlemad hooned on tugevalt amortiseerunud ning vajavad enne taaskasutusele võtmist renoveerimist.

Arengustrateegiaga on Kallaste Noortekeskuse soov arendada endise Kallaste Kutsekeskkooli söökla ruumid Kallaste noortekohvikuks, mis toimiks turismihooajal toitlustuskohana ning väljaspool seda õppeköögi ning kogukonnaköögina. Leader-projektidega on endise söökla ruumid renoveeritud ning Kallaste noortekohviku esiuks ja aknad vahetatud.

MTÜ Kallaste Noortekeskuse juhatuse liikme Svetlana Amelina sõnul innustab Kallaste Noortekeskuse meeskonda tegutsema armastus oma kodulinna vastu ning omalt poolt tehakse kõik linna arendamiseks. Leader-projektide elluviimisel saadud olulisteks õppimiskogemusteks peab Svetlana Amelina läbirääkimiste pidamist projektide erinevate osapooltega ja pideva infoliikluse tagamist.

MTÜ Kallaste Noortekeskus
Asukoht
Kallaste linn, Tartumaa

Kontakt
Svetlana Amelina
tel 5565 6823
svetlana.amelina1@gmail.com

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Kallaste keskväljaku piirkonna arendamine	2011–2013	6000
2	Kallaste noortekohviku avamise 1. etapp	2011–2013	14 600
3	Teeme Kallaste noortekohviku uksed lahti!	2014	3397

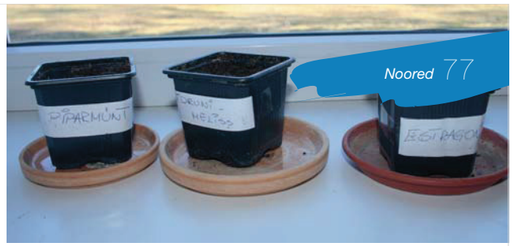

MTÜ Öökull

Kambja noored realiseerisid oma aiandushuvi

MTÜ Öökull on Kambja Noortekeskuses noorsootöö teenuse pakkuja alates 2012. a. MTÜ eestvedamisel rajati Leader-projekti „Näpud mullaseks” raames Kambja Noortekeskusesse lisaruumina talveaed, mis võimaldab noortel tegeleda erinevate aiandusalaste tegevustega – taimede istutamise, hooldamise jms. Talveaed pakub lisaruumi, et noortekeskuses võiks toimuda üheaegselt rohkem sündmusi. Projekti käigus korraldati ka esmased istutamised ning kolm aiandusalast õpituba, mida noored ise juhendasid. Projektiidee ja huvi aianduse vastu pärineb noortekeskuse noortelt endilt.

MTÜ Öökull juhatuse liige Triinu Riis märkis, et „Näpud mullaseks” oli Kambja Noortekeskuses esimene projekt, kus noored osalesid aktiivselt projekti planeerimises, kirjutamises ja korraldasid ise õpitubasid. Projekti „Näpud mullaseks” elluviimine andis noortele justkui tiivad, innukalt asuti kirjutama uusi projekte ning avaldati julgemalt oma ideid.

Triinu Riisi sõnul tõestasid projekti elluviimisesse kaasatud noored end võrdväärsete meeskonnaliikmetena. Noored ise leidsid, et projektiga õpiti üksteisega arvestamist ning erinevate arvamuste ja nägemuste aktsepteerimist. Projektimeeskonnas osalenud täiskasvanutel oli hea võimalus õppida noori tundma meeskonna liikmetena.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Näpud mullaseks	2013–2014	4111

MTÜ Öökull
Asukoht
Kambja alevik, Kambja vald
Tartumaa

Kontakt
Triinu Riis
tel 5689 2883
triinu.riis@gmail.com
www.ookull.ee

Luunja Vallavalitsus

Luunja valla noorte vaba aja veetmise võimalused laienesid

Luunja Vallavalitsuse ühe elluviidud Leader-projektiga loodi piirkonna noortele kaasaegsed võimalused vaba aja veetmiseks – Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse noortekeskuses avati noortekohvik ja bändiprooviruum. Projektiga soetati bänditehnikat ning noortekohviku lauad ja seinakapp.

Kadi Kalmus Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskusest märkis, et elluviidud Leader-projekt on arendanud noortega tehtava töö võimalusi märgatavalt. Tänu soetatud bänditehnikale alustati esimeste noortele suunatud huviringidega – kitarri- ja trummiõppega ning alguse said noortebänd ja majabänd. Huvi pilliõppe ringide vastu on noorte hulgas suur.

Noortekeskuse tulevikuplaanidest rääkides toob Kadi Kalmus välja, et kavas on noortekeskuse ruumide renoveerimine, millega loodetakse bänditegemist, pilliõpet ja muusika salvestamist veelgi hoogustada. Noortekeskuse keskseks osaks kavandatakse noortekohvikut, mida saavad kasutada õpilased koolist tulles ja bussi oodates.

Luunja Vallavalitsus
Asukoht
Luunja alevik, Luunja vald
Tartumaa

Kontakt
Kadi Kalmus
tel 5309 3670
kultuurimaja@luunja.ee
www.luunja.ee

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Keskkonnaalaste hoiakute kujundamise õppelaager Luunja Keskkooli õpilastele	2010	2875
1	Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse noortekeskus kaasaegseks	2013–2014	4803

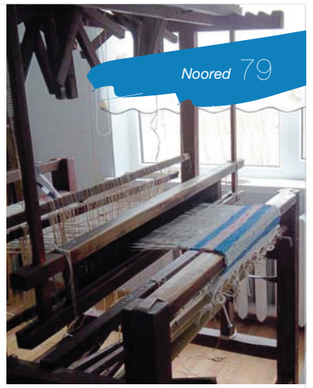

MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi

MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi laiendas noorte huvitegevuse võimalusi

MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi on Meeksi valla seltsikeskuse juures tegutsev organisatsioon, mille eesmärkideks on laste ja noorte ühistegevuse ning omaalgatuse toetamine. Noorteklubil on 17 liiget.

Leaderi toel said kohalikud noored enda kasutusse ruumid, mis varasemalt seisid tühjana. 2013. a MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi poolt elluviidud projektiga remonditi Meeksi valla seltsikeskuse hoones kaks ruumi. Projekti tegevused hõlmasid uste ja akende vahetust, põrandate ja lagede remonti, kanalisatsiooni- ja elektritöid. Remonditud ruumides saab kududa kangastelgedel vaipu, kasutada õmblusmasinaid, samuti tegutseb siin savikoda, toimuvad käsitöö- ja kunstialased huviringid ning koolitused.

Projekti elluviimine võimaldas laiendada noortele suunatud seltsi- ja huvitegevuste valikut piirkonnas. Eelkõige paranesid ruumide remontimisega tüdrukutele suunatud huvitegevuse võimalused, neist tegevustest tunti piirkonnas ka kõige enam puudust.

Noorteklubi juhatuse liikme Merike Paapi sõnul on Leader-toetus mõjutanud positiivses suunas organisatsiooni ja ka kogukonna arengut – nüüd on olemas koht, kus vabal ajal tegeleda kunsti ja käsitööga.

Tulevikus soovib MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi luua piirkonna noortele täiendavaid võimalusi vaba aja veetmiseks – plaanis on välja ehitada skatepark ning soetada jalgpallihuvilistele varustust.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Meeksi valla seltsikeskuse ruumide renoveerimine	2013	16 000

MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi
Asukoht
Mehikoorma alevik
Meeksi vald, Tartumaa

Kontakt
Merike Paap
tel 5343 4316
merike.paap@meeksi.ee

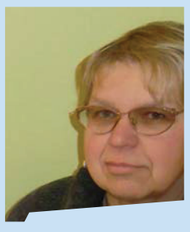

MTÜ LGT

Noored autospordi edendajad Tartu vallast

MTÜ LGT on 2006. a loodud mittetulundusühing, mis ühendab Tartumaa noori autospordihuvilisi. Algusaastate omavahelistest mõõduvõtmistest põllurajal VAZ-tüüpi autodega ja nende putitamisest on tänaseks välja kasvanud 17 noort ühendav klubi, mille tegevus ulatub rallifotograafiast kuni Eesti autoralli meistrivõistlustel osalemiseni.

Leaderi toel on MTÜ LGT soetanud treileri, mis on muutnud oluliselt lihtsamaks treening- ja võistlusautode transpordi ja logistika planeerimise. Veel osteti toetusega erinevaid tööriistu ja väikeseadmeid, mis võimaldasid tõsta mehhaanika õpperingide ja hooldustiimi töö kvaliteeti. Lisaks hoiab ühing nüüd kokku märkimisväärse summa, mis varem kulus seadmete rendile. Vabanenud raha investeeritakse noorte autosportlaste treeningutesse ja õppetegevustesse.

MTÜ juhatuse liikme Martin Goldbergi sõnul on Leader-projektide elluviimine andnud MTÜ liikmetele väärtusliku meeskonnatöö ja ühise eesmärgi nimel töötamise kogemuse.

Tulevikku vaadates soovib MTÜ LGT olla jätkusuutlik noorte autospordi edendaja ning ootab oma ridadesse noori autospordihuvilisi.

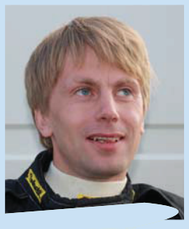

MTÜ LGT
Asukoht
Möllatsi küla
Tartu vald
Tartumaa

Kontakt
Martin Goldberg
tel 5361 0580
martingoldberg666@yahoo.com

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Investeeringud MTÜ LGT noorte tegevuse jätkamiseks ja arendamiseks autospordis	2012	3690
2	Investeeringud MTÜ LGT noorte tegevuse arendamiseks autospordis	2014	3384

MTÜ Spordiklubi AK Rahinge

Arenev ekstreemspordikeskus Rahingel

Rahinge Park, mida haldab ja arendab MTÜ Spordiklubi AK Rahinge, on aastaringselt toimiv spordi- ja kultuurikompleks. Siin on ekstreemspordipark, veelauapark, suplusala, valla lauluväljak ja jaanitule plats. Seitsme tegevusaasta jooksul on Rahinge Park arenenud tunnustatud ekstreemspordikeskuseks, kus käivad harjutamas ja võistlemas Tähtvere vallast, Tartumaalt ja mujaltki pärit noored. Välja on kujunenud Balti riike kattev ekstreemsportlaste võrgustik ühiste koordineeritud ettevõtmistega.

Olulise panuse Rahinge Pargi arendamisse on andnud ka Leader-meede. 2010. a soetati pargi territooriumi ning ekstreemspordipargi mullahüpete regulaarseks hoolduseks sahaga ATV, järelkäru, niiduk ja mururull. 2012. a soetati veelauaparki neli uut rahvusvahelistele nõuetele vastavat obstaaklit, millega parandati veelaudurite harjutamis- ja võistlemistingimusi ning tõsteti kasutamisohutust ja soorituste taset. MTÜ Spordiklubi AK Rahinge juhatuse liikme Rinaldo Bachmanni sõnul on ATV ja järelveetav niiduk neile asendamatud, sest pargis on hooldamist vajavat pinda kokku 14 000 m^2; veelauapargi obstaaklid on oluliselt suurendanud pargi tuntust ja selle kaudu ka parki külastavate teistest riikidest pärit veelaudurite arvu.

Rinaldo Bachmann tõi välja, et Leader-toetus on andnud MTÜ liikmetele kogemuse ja usu, et Euroopa Liidu toetuste abil on võimalik ühingu tegevusele olulist tuge saada. Soetatud vahendite kasutamine ning obstaaklite hooldamine, talveks konserveerimine ja kevadine paigaldamine on andnud ühingu liikmetele hea kogemuse üheskoos tegutsemises.

Tulevikus soovitakse Rinaldo Bachmanni sõnul pakkuda ekstreemspordihuvilistele noortele oma oskuste edendamiseks järjest paremaid tingimusi ning jätkata Rahinge arendamist tuntud suviseks vaba aja veetmise kohaks. Samuti plaanitakse hakata korraldama rahvusvahelisi laagreid, kus noored saaksid omavahel suhelda, kogemusi vahetada ja sidemeid sõlmida.

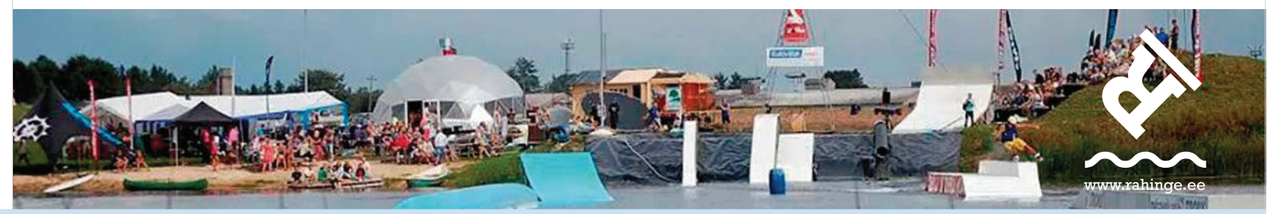

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Rahinge ekstreempargi harjutamis- ja puhketingimuste parendamine	2010	7161
2	Rahinge veelauaparki obstaaklite soetamine	2012	13 388

MTÜ Spordiklubi AK Rahinge
Asukoht
Rahinge küla, Tähtvere vald
Tartumaa

Kontakt
Rinaldo Bachmann
tel5303 0556
rinaldo@rahinge.ee
www.rahinge.ee

MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing

MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing panustab probleemide ennetamisse

MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing on 2003. a asutatud organisatsioon, mille tegevuse eesmärgiks on laste õiguste, arengu ja huvide kaitsmine kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooni ja Eesti Vabariigi lastekaitse seadusega. Ühingu põhimõte on, et parim lastekaitse on lastega tegelemine. 2004. a alates ollakse Eesti Lastekaitse Liidu liige.

Leaderi toel korraldas MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing 2009. a spordilaagri Vara ja Koosa noortele. Laagris õpiti muu hulgas tundma vibusporti, laoti kiviaeda ning osaleti vallakeskuse heakorratöödel. Laagris osales 10 poissi, sealhulgas ka neli asenduskoduteenusel olevat poissi.

Kolme järgnevalt ellu viidud projektiga laiendati Vara sportmängude väljaku kasutamise võimalusi erinevatele huvigruppidele ning arendati välja lähiliikumispaik, mis võimaldab kogukonnale tervislikku liikumist – soetati vahendeid jäähoki, välijalgpalli, tennise ja maahoki harrastamiseks ning kaks lasteautot kõige pisematele. Uuendati korvpalliplatsi, ehitati kergliiklustee välivalgustus ja mahasõidud ning soetati jalgrattahoidlad ja istepingid.

Vara Valla Lastekaitse Ühingu juhatuse liikme Vaike Torokvei sõnul on Leader-toetused aidanud ühingul ellu viia oma põhikirjalist tegevust toetada laste mitmekülgset arengut ning tegutseda probleemide ennetamisele orienteeritud süsteemi kujundamise nimel. Vaike Torokvei sõnul on lähiajal ühingu suurimaks ülesandeks Vara mänguväljaku uuendamine, sest mitmed aastatest 2004–2006 pärinevad atraktsioonid on füüsiliselt vananenud ning vajavad väljavahetamist.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Vara ja Koosa noorte spordilaager	2009	3192
2	Spordiinventari soetamine	2010	3670
3	Vara keskasula multifunktsionaalse sportmängude väljaku suvisteks tegevusteks inventari soetamine	2010–2011	3452
4	Vara keskasula staadioni puhkekoha arendamine	2012	15 097

MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing
Asukoht
Vara küla, Vara vald
Tartumaa

Kontakt
Vaike Torokvei
tel 5669 3734
info@varalaps.ee
www.varalaps.ee

MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus

MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus arendas vaba aja veetmise võimalusi Võnnu alevikus

MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus loodi 2010. a eesmärgiga arendada kultuuri- ja huvihariduse võimalusi Võnnu kogukonnas.

2011. a rajati Leaderi toel Võnnu alevikku kooli ja bussijaama vahelisele haljasalale avalik aastaringi kasutatavate välitrenažööridega virgestusala ning korrusmajade vahetus läheduses asuvasse parki avalik mänguala. Virgestusala ja mänguala võimaldavad kohalikel lastel, noortel ning teistelgi huvilistel sisustada oma vaba aega ja tõsta füüsilist aktiivsust.

Aastatel 2011–2012 elluviidud projektiga moodustati Võnnus noorte teatrigrupp ning korraldati selle liikmetele sotsiaalteatri rollimängude alased koolitused. Koolituste analüüsiks kasutati videoõppe elemente ning seetõttu soetati videokaamera ja videoprojektor. Projektiga pakuti piirkonna noortele atraktiivset ja arendavat huvitegevust, suurenes piirkonna noorte enesekindlus ja enesetunnetus ning projekti lõppedes olid noorte teatrigrupi liikmed ise võimelised sotsiaalteatri rollimänge läbi viima ja juhendama analüüsivat arutelu.

MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus projektijuht Marju Marga märgib, et tänu Leaderi toele sai täidetud mitu suurt tühimikku Võnnu kogukonnas – virgestus- ja mänguala on igapäevaselt aktiivses kasutuses ning toetusest saadud stardijõust on tegutsenud siiani Võnnus nii laste kui ka noorte teatriringid. Olulise tegurina projektide õnnestumisel toob Marju Marga välja koostöö vallavalitsuse ja valla mittetulundusühendustega.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Virgestusala Võnnu noortele	2011	6232
2	Mänguala väikestele võnnukatele	2011	11 294
3	Sotsiaalteatri rollimängud Lõuna-Eesti maanoortele ehk „me räägime ennem kui...”	2011–2012	3283

MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus
Asukoht
Võnnu alevik, Võnnu vald
Tartumaa

Kontakt
Marju Marga
tel 525 7058
liikumisvabadus@gmail.com

MTÜ Tartumaa Spordiliit

MTÜ Tartumaa Spordiliit kujundab noortes sportlikku eluhoiakut

MTÜ Tartumaa Spordiliit (asutatud 1990. a) on keskne spordiorganisatsioon maakonnas, mille liikmeteks on Tartumaa spordiklubid ja ühendused. Ühendus töötab infokeskusena kõigi maakonna spordiorganisatsioonide ja sporditöötajate (kehalise kasvatuse õpetajad, treener-juhendajad, spordiklubide töötajad, kohtunikud, toetajad jt) ning sportlaste, spordiveteranide ja kõigi spordihuviliste jaoks.

Leader-meetme toel on MTÜ Tartumaa Spordiliit korraldanud kuus temaatilist spordilaagrit noortele ning soetanud spordilaagrite korraldamiseks tarvilikku inventari. Laagrite korraldamisel ühendati spordiga keeleõpe, käeline tegevus, töökasvatus, muusika ning tervislikud eluviisid.

Spordiliidu spordilaagrid on pakkunud Tartumaa noortele väärtuslikke laagrielamusi, avardanud silmaringi ning tõstnud eneseusku.

Tartumaa Spordiliidu juhatuse liikme Lembit Toru sõnul avardusid tänu Leader-toetusele spordiliidu võimalused laagrite korraldamiseks maapiirkonnas elavatele lastele. Tänu toetusele suudeti sisustada laste vaba aega suveperioodil ning korraldati erinevaid arendavaid tegevusi, mis said ka laagrites osalenud lastelt positiivset vastukaja.

Lisaks laagrite korraldamisele andis spordiliit Leaderi toetusel välja 480-leheküljelise Tartumaa spordileksikoni, jäädvustamaks Tartumaa sportlasi ning spordi arendajaid.

Leader-toetusega elluviidud projektid

Nr	Projekti pealkiri	Elluviimise aasta	Toetussumma (EUR)
1	Noorte töö- ja spordilaager Nõo vallas	2009–2010	10 647
2	Laager „Targemaks ja osavamaks” korraldamine ning vahendite soetamine	2010	6944
3	Tartumaa spordileksikon	2010	8939
4	Muusika- ja spordilaager Meeril	2011	3181
5	Laager „Sport kõigile”	2011	3196
6	Mets, toit, sport – terviseks” laager	2012	3364
7	Laager „Mitmekeelne sport”	2012	3384

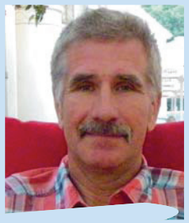

MTÜ Tartumaa Spordiliit
Tegevuspiirkond
Tartumaa

Kontakt
Lembit Toru
tel 5556 0888
lembit@tmsl.ee
www.tartumaasport.ee

Ellluviidud projektid 2009-2014

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2009	Maakodu koduaia ringkäikude korraldamine	OÜ Aiasõber	5792,2	2894,8
2009	Äri- ja tegevusplaani koostamine spooni tootmist kavandava ettevõtte tegevuse käivitamiseks	OÜ Visioonland	6108,68	2588,42
2009	Käsitöötoodete e-pood www.estcraft.com	OÜ A.N.K. Grupp	8814,57	5271,25
2009	Ettevõtte arendamine ja jätkusuutlikkuse tagamine läbi uute investeeringute	OÜ Selmet Invest	18435,33	7669,38
2009	Kruvikompressori Fiac ostmine	OÜ Sakkose	7813,07	4687,79
2009	Alatskivi lossi restorani osaline köögitehnika ja sisustuse ostmine	OÜ Slaker	12055,73	6114,62
2009	Paadisildade OÜ mobiilse tööjaama soetamine	OÜ Paadisildade	7443,6	4466,15
2009	Ettevõtte arengukontseptsioon uute ja turvaliste toodete turule toomiseks	OÜ Saltus	3898,61	1949,31
2009	Valgusskulptuurid Eesti sisustusmessil Sisustus 2010	OÜ Alius Lux	2840,75	1704,45
2009	Vapramäe forellipüügi turundustegevused ja tootearendus	OÜ Vapramäe Allika	15703,1	9421,87
2009	GPS-seadme soetamine teenuse arendamise eesmärgil	OÜ Aivo Teral	1288,63	641,94
2009	Kanni puhkemajale kämpingute soetamine	OÜ Kanni Puhkemaja	2453,8	1435,1
2009	Sportlik Vellavere puhkemaja	OÜ Remare	9158,54	5495,12
2009	Tartumaa ratsarajad	MTÜ Eesti Ratsaspordi Liit	3962,52	3195,57
2009	Emajõe Suursoo Koosa piirkonna arengukava väljatöötamine	Vara Vallavalitsus	3553,49	3195,59
2009	Saadjärve külastusparve soetamine	SA Saadjärve	31058,5	12782,33
2009	Luunja ratsaspordibaasi maneeži kaasajastamine	MTÜ Tartumaa Ratsaspordiklubi	13230,89	11877,02
2009	Lääniste paadisadama grill-puhkemaja ehitamine	MTÜ Lääniste Sadamaselts	7956,36	7160,72
2009	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskuse ala detailplaneering	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	3195,36	2875,78
2009	Luunja paadilaenutus	OÜ Venturo	16341,34	9804,75
2009	Sibulatee	MTÜ Sibulatee	16742,06	14461,87
2009	Mukdeni Majutus	OÜ Helleborus	18108,28	10864,97
2009	Emajõe-äärse puhkeala elektri-, vee- ja kanalisatsioonivõrgu rajamine	OÜ Ürgoru	18321,75	10858,91
2009	Loodusretked kaluripaatidega Emajõel	OÜ Ilvesmaa	5592,27	3355,36
2009	Tartumaa avaliku pildipanga loomine	SA Tartumaa Turism	4113,15	3701,25
2009	Kurepalu laululava ja vaba aja park	Haaslava Vallavalitsus	38732,81	34859,53
2009	Vaba aja veetmise ja sportimistingimuste parandamine Alatskivil	Alatskivi Vallavalitsus	2798,09	2518,24

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2009	Purjelauakooli loomine Saadjärvele	MTÜ Tartu Kalevi Jahtklubi	9396,04	7645,05
2009	Käsitöö- ja paadiehitusoskuste tutvustamine rändavas lodjakojas	MTÜ Emajõe Lodjaselts	17667,82	14060,56
2009	Kolme jääpurjeka Ice Optimist ostmine noortespordi arendamiseks Tartu maakonnas	MTÜ Jahtklubi Merikotkas	8075,88	7268,29
2009	Vana-Kuuste seltsimaja II etapi ehitustööd	MTÜ Vana-Kuuste Naisselts	16491,06	14841,95
2009	Noorte töö- ja spordilaager Nõo vallas	MTÜ Tartumaa Spordiliit	11830,05	10647,04
2009	Noorte jõumeeste spordi- ja looduslaager	MTÜ Tartumaa Spordiklubi Jõud	3318,29	2986,48
2009	Konguta valla V külade päev	MTÜ Lembavere Küla Külaselts	5272,71	4745,44
2009	Koosa paisjärve pais-silla ehitamine	MTÜ Koosa Noorteklubi	3808,5	3163,94
2009	Kikaste küla käsitöökoja sisustamine ja õppepäevade korraldamine	MTÜ Sava Küla Selts	6181,9	5508,46
2009	Tartumaa kohaturundus I	SA Tartu Ärinõuandla	3770,79	3195,59
2009	Kokora kodukandi päevad	MTÜ Kokora Kandi Külaselts	6291,31	5662,14
2009	Küla korda, I etapp	MTÜ Kõrvekülaline	7261,4	6298,49
2009	Esimese Koosa külapäeva korraldamine	MTÜ Koosa Küla Arendusselts	4792,97	4264,98
2009	Lähte spordilaagri korraldamine 100 noorele	Tartu Vallavalitsus	8804,15	7878,84
2009	Vara elukestva õppe klassi sisustuse soetamine	MTÜ Vara Maanaiste Selts	1853,44	1656,59
2009	Vara valla Koosa mängude maja jõusaali sisustamine	SA Vara Sport	5424,28	4881,82
2009	Uuenduslike ideede leidmine Sirgu küla kogukonna tegutsemise viimiseks uuele tasemele	MTÜ Sirgu Küla Selts	1421,78	1096,32
2009	Kambja sauna rekonstrueerimise projekti koostamine	Kambja Vallavalitsus	1597,79	1414,05
2009	Noored, bussijaamast noortetuppa!	Konguta Vallavalitsus	2114,73	1774,76
2009	Maadlusmati ostmine	MTÜ Maadlusklubi Jaan	7000,09	6300,02
2009	Jaapani kultuurikeskuse detailplaneeringu koostamine	MTÜ Samurai House	3527,92	3175,12
2009	Meeri kogukonnateenuste paketi tasuvus- ja teostatavusanalüüs	MTÜ Meeri Küla Arendamise Selts	3547,1	3192,39
2009	Meeri-Keeri külade päev	MTÜ Meeri Küla Arendamise Selts	12141,75	10927,55
2009	Tartumaa arendusorganisatsioonide ühisajalehe väljaandmine 2009	SA Tartu Ärinõuandla	3147	2795,49
2009	Keskkonnalaager	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3318,29	2986,46
2009	„Ettevõtliku kooli“ võrgustiku alusuuring Tartumaal	SA Tartu Ärinõuandla	3259,5	2933,55
2009	Vara ja Koosa noorte spordilaager	MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing	3547,09	3192,4
2009	Küla korda	MTÜ Tartumaa Arendusselts	6391,18	5752,04
2009	Välek vibulane	MTÜ Koduvald Kambja	4519,12	4067,21
2009	Koolitus „Navigatsioonihooaeg 2010“	MTÜ Sisevete Jahtklubi	3515,14	1580,31
2009	Ülenurme valla noortekeskuse tehnika soetamine	Ülenurme Vallavalitsus	4610,68	4064,22
2009	Haaslava meeskoori muusikainstrumentaariumi täiendamine	MTÜ Haaslava Laulu- ja Mänguselts	3555,98	3200,38
2009	Münnichite kalmistupargi rekonstrueerimise eelprojekti ja geodeetilise alusplaani koostamine	MTÜ Münnich	3846,2	3195,59

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2010	Väikemesila rajamine Kambja valda	OÜ Mesine	14668,27	6750,43
2010	Kasvuhoone osaline rekonstrueerimine ja biopõleti ostmine	OÜ Nõo Aiaäri	17026,06	4509,61
2010	Kasvuhoone ehitamine	OÜ Toomara	8025,77	3194,98
2010	Lemmatu marjahoidla renoveerimine	OÜ Vatroke	18158,26	9079,13
2010	Mobiilne mahlapress	FIE Muuli Talu	3933,12	1966,57
2010	Miniõlletehase rajamine	OÜ Pirnax	3970,51	1985,25
2010	Kaunis vaade ja kindel jalgealune, kui seda võsa ees ei oleks	FIE Tammepäeva Talu	8857,09	5254,17
2010	Teehöövli soetamine	OÜ Kruusakild	31316,71	18790,02
2010	Roheka turundamise mitmekesistamine	OÜ Aiasõber	20341,41	12204,85
2010	Aed-päevaliilia – kaasaegse maakodu vapilill	OÜ Aiasõber	21775,33	13065,2
2010	Vanade pargipuude kui materjali väärtustamine	OÜ Haljastuspartnerid	25483,76	15284,96
2010	Peipus Safari elamuskoolitus	OÜ Sense Training	18507,73	10864,98
2010	Noored ettevõttes	OÜ Paali Agro	7515,56	4509,34
2010	Käsitöötoodete e-poe www.estcraft.com edasiarendus	OÜ A.N.K. Grupp	6584,33	3766,46
2010	Õppe- ja seminariruumi väljaehitus	MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi	18280,55	12782,33
2010	Reola teraviljakuivati renoveerimine, kaasajastamine	OÜ Reola Kuivati	49339,79	19173,49
2010	Õppereis	MTÜ Võikar	1063,87	957,49
2010	CNC freespingi soetamine	OÜ Avi Puutöökoda	17861,9	10389,27
2010	Remondihalli seadmete soetamine ja paigaldamine	FIE Toivo Saarela	30642,86	17611,77
2010	Laohoone renoveerimine	OÜ Ecoberry	30505,35	15252,5
2010	Paadisildade OÜ efektiivsuse suurendamine, II etapp	OÜ Paadisildade	6788,64	4000,9
2010	Matkaradade kaasajastamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	6454,42	5802,1
2010	Kohvikuteenuse käivitamine Luke mõisas	SA Luke Mõis	17005,87	14583,28
2010	Sibulatee 2	MTÜ Sibulatee	5638,41	1983,84
2010	Oksapurustaja soetamine	MTÜ Koduvald Kambja	1021,95	919,75
2010	Välitingimustes läbiviidavate teenuste ja toodete käivitamine Luke mõisas	SA Luke Mõis	10990,72	9891,59
2010	Vapramäe forellipüügi puhketegevuse mitmekesistamine	OÜ Vapramäe Allika	18108,29	10864,81
2010	Jaago talu arendamine – töövahendite soetamine ja kodulehe loomine	MTÜ Jaago Sõbrad	3192,77	2873,5
2010	Peipsimaa külastuskeskuse loodussõbralikud külaretked ja loodushoid Peipsiääre vallas	MTÜ Piiri Peal	13199,68	11005,9
2010	Emajõe-äärse puhketegevuse arendamine läbi ürgoru puhke- ja paadisadama ala infrastruktuuri parendamise jätkuprojekt, 2. etapp	OÜ Ürgoru	28584,49	17145,57
2010	Unipiha mõisapargi dendroloogiline uuring ja tiikide projekteerimine	MTÜ Unipiha Kogu	3098,43	2778,88
2010	Sitika tuuliku rekonstrueerimise II etapp	OÜ Mauleman	28760,24	17256,15

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2010	Vesirattad ja köisatraktsioon Palu looduskeskusesse	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	9561,18	8605,06
2010	TIPI	MTÜ Koduvald Kambja	1597,79	1438,01
2010	Meeksi ajaloolise hoone, Meeksi mõisa teenijamaja projekteerimine hosteliks	FIE Roomet Rämman	6365,6	3195,58
2010	Tartumaa turundus Läti TV-s	SA Tartumaa Turism	6568,49	5879,87
2010	Lääniste Linnamäe kinnistu parendamine mitmekesise puhketegevuse soodustamiseks	MTÜ Lääniste Külaselts	12213,2	10864,98
2010	Liitumispunkti rajamine Vooremäe terviseraja valgustuse väljaehitamiseks	Haaslava Vallavalitsus	7046,26	4227,76
2010	Saadjärve jahtklubi planeeritava klubihoone tasuvusanalüüsi koostamine	OÜ Saadjärve Jahtklubi	5432,49	3195,58
2010	Endiste taluteede kasutuselevõtt matkaradadena	MTÜ Kambja Spordiklubi	3040,53	2394,1
2010	Marja Maailm OÜ teenuste kvaliteedi parendamine	OÜ Marja Maailm	6430,76	3858,45
2010	Ülenurme valda väliratsutamisala ehitamine	OÜ Horse Expert	18508,81	10864,98
2010	Palu külastuskeskuse sisustamine	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	12364,06	10864,92
2010	Aurumasina Gainsborough Lte Colonial Typ 1 taastamine ja eksponeerimine	MTÜ Eesti Aurumasinate Ajaloo Selts	10673,23	6729,9
2010	Vooremäe seikluspargi ehitusprojekti koostamine	MTÜ Vooremäe Seikluspark	3700,49	3195,58
2010	Puhkekeskuse Mukdeni Majutus puhkemaja sisustamine. Mukdeni köök ja söök	OÜ Helleborus	18108,28	10864,98
2010	Metsloomade vaatlusala rajamine Luunja valda	MTÜ Sooranna Rajad	3834,7	3451,23
2010	Meelelahutus- ja sportimisvõimaluste mitmekesistamine Ulila alevikus	MTÜ Sooveere	3322	2620,52
2010	Elva puhkepiirkonna retkejuhtide koostöövõrgustiku arendamine	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	6397,17	4841,45
2010	Sibulatee tootearendus	MTÜ Sibulatee	3894,91	1663,43
2010	Sibulatee võrgustiku arendamine	MTÜ Sibulatee	2716,22	2111,93
2010	Lumesaanirada	MTÜ Kambja Spordiklubi	3796,36	3416,71
2010	Vasula veepargi detailplaneeringu koostamine	MTÜ Wassula	5368,58	3195,58
2010	Kambja järve ranna atraktsioon	Kambja Vallavalitsus	3502,36	3152,12
2010	Unipiha mõisapargi korrastustööd	MTÜ Unipiha Kogu	4815,75	4334,17
2010	Palu terviserada	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	3297,84	2968,06
2010	Luke mõisakompleksi kasvuhoone projekteerimistööd	SA Luke Mõis	2837,68	2553,91
2010	Vellavere matkaradade kaasajastamine ja puhketegevuste mitmekesistamine Elva puhkepiirkonnas	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	6358,57	5719,64
2010	Hobuserautuse koolituskeskuse ehitusprojektid	MTÜ Hobunduskoolitus	2786,55	2492,55
2010	Hooajalise müügikoha Kelder väljaarendamine	MTÜ Sava Küla Selts	14732,45	7458,14
2010	Suveturu detailprojekti koostamine	MTÜ Wassula	2645,94	2381,35
2010	Projekteerimistööd pärandkultuuri koolituskeskuse rajamiseks Liivi muuseumi	Alatskivi Vallavalitsus	2939,94	2645,93
2010	Kurepalu vaba aja park II etapp	Haaslava Vallavalitsus	17546,38	15791,23
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal – energia tootmise ressursid	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3067,76	2760,98

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal – maavarade resurss	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3195,59	2876,02
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal – muldkatte analüüs	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3195,59	2876,02
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal – metsaressurss	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3515,14	3163,63
2010	Ekspertarvamused erinevate valdkondade seoste kohta ning konsortsiumikoosolekud	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3195,59	2876,02
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal – andmete kogumine energia tootmise ressursside analüüsi läbiviimiseks	MTÜ Tartumaa Arendusselts	9970,21	3195,5
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal – põllumajandusliku maaressursi ja selle kasutamise analüüs	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3195,59	2876,02
2010	Uuringu läbiviimine ettevõtluspotentsiaali aktiveerimiseks Tartumaal - energia tootmise ressursid (2)	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3067,76	2760,98
2010	Koolitus-loomateraapiakeskuse hoone koertetalli osa väljaehitamine	SA Juht- ja Abikoerte Kool	28596,88	12782,33
2010	Jaago käsitöötalu laudamaja ümberehituse projekteerimine	MTÜ Jaago Sõbrad	3425,66	3083,1
2010	Kõnnitee ja parkla rajamine külamaja juurde	MTÜ Rahinge Külaselts	7269,82	4367,6
2010	Keraamika kõrgkuumusahju ostmine	MTÜ Rõka Külaselts	3662,45	3296,2
2010	Külastuskeskuse vee ja kanalisatsiooni projekteerimine	MTÜ Piiri Peal	2760,99	2484,89
2010	Motospordiklubi arendamiseks vajaliku põhivara soetamine	MTÜ Äksi Motoklubi	8095,48	7285,91
2010	Alajõe külamaja renoveerimine	MTÜ Alajõe Külaselts	4420,13	3978,11
2010	Jalgpallikompleksi detailplaneeringu koostamine	MTÜ FC Santos	3781,01	3195,59
2010	Tartumaa loomeettevõtete võrgustik	SA Tartu Loomemajanduskeskus	6614,85	5062,23
2010	Baasanalüüsi läbiviimine biomassil baseeruva gaasijaama rajamiseks Tartumaale	MTÜ Green NRG Partnerite	4026,44	3195,58
2010	Kaasav arendusselts	MTÜ Tartumaa Arendusselts	7055,85	6350,26
2010	Jõusaali sisustamine	MTÜ Haaslava Spordiselts	4622,15	4159,94
2010	Kogukonna väärtustamine läbi ühiskondliku aktiivsuse kodukohas	MTÜ Partnership For Active Learning	2902,39	2583,39
2010	"Mehed liikuma" Tartumaal 2010	MTÜ ABC Arendus	6921,63	6070,71
2010	Lääniste küla harrastusspordikeskuse rajamise I etepp	MTÜ Lääniste Külaselts	3834,7	3451,22
2010	Unipiha mõisapargi taastamise eeltööd	MTÜ Unipiha Kogu	3182,8	2864,37
2010	Müramaja ja Pargivahe tare rekonstrueerimisprojekti koostamine	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	7029	6268,59
2010	Laagri „Targemaks ja osavamaks“ korraldamine ning vahendite soetamine	MTÜ Tartumaa Spordiliit	7715,63	6944,01
2010	Vaatetorni projekteerimine	MTÜ Rõka Külaselts	2423,54	2181,19
2010	Tartumaa ressursisäästliku harrastusspordi propageerimise kontseptsioon	Tartu Vallavalitsus	7030,29	6327,25
2010	Vellavere külakeskuse detailplaneeringu ja ehitusprojekti koostamine	MTÜ Vellavere Seltsimaja	5330,23	4797,16
2010	Mitmekultuuriline Peipsiveer: põlisrahvuste kultuuripärandi tutvustamine läbi loovtegevuse eesti ja vene noortele	MTÜ Liivi Muuseumi Sõprade Selts	2019,82	1817,82

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2010	Tarkuste Purgi abil lastele väärtuste õpetamine	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3374,54	3037,09
2010	Koostöö tõhustamine positiivsete sõnumite edastamiseks meedias	MTÜ Tartumaa Arendusselts	7820,17	2657,46
2010	Sava seltsimaja renoveerimine ja restaureerimiskoolituse korraldamine	MTÜ Sava Küla Selts	29674,06	26704,26
2010	Jahtide hoiukuuri ehitamine	MTÜ Jahtklubi Merikotkas	8475,45	7627,91
2010	Jahtide sadama ehitamine	MTÜ Jahtklubi Merikotkas	6708,04	6037,23
2010	Tartumaa linn XV Tartu hansapäevadel	MTÜ Tartumaa Rahvakultuuri Keskselts	5295,73	4766,15
2010	Unipiha mõisa ringaida projekteerimistööd	MTÜ Unipiha Kogu	6308,08	5668,93
2010	Keele- ja spordilaager Meeril	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3301,04	2970,93
2010	Keskkonnaalaste hoiakute kujundamise õppelaager Luunja Keskkooli õpilastele	Luunja Vallavalitsus	3194,76	2875,27
2010	Lennundus noortele lähemale	MTÜ Eesti Lennundusselts	5985,01	4765,71
2010	Professionaalsete kaamerakomplektide soetamine	MTÜ Noorte TV Klubi	6722,23	6050
2010	Varnja külastussadama rajamise I etapp	MTÜ Varnja Arendus	3451,23	3106,11
2010	Kultuurilaager Koitjärvel	MTÜ Kodukant Tartumaa	3829,99	3294,54
2010	Teeme Kino meediatuba	MTÜ Teeme Kino	9910,65	3367,38
2010	Koolid kaardile	MTÜ Orienteerumisklubi Ilves	11944,19	8909,62
2010	Noored ja Mäksa – mõnusalt koos!	MTÜ Sotsiaalsete ja Haridusalaste Projektide Keskus	2809,09	2499,35
2010	TASi piirkonna energiastrateegia aluste ja tegevuskava väljatöötamine	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	9080,57	6263,27
2010	Tartu maakonna noorte sportlikeks tegevusteks väikevahendite soetamine ja 2011. a kahes rahvusvahelises spordilaagris osalemise võimaldamine	MTÜ FC Santos	11289,3	10090,3
2010	Luunja valla noorte sportimisvõimaluste parendamine	MTÜ Luunja Valla Spordiklubi	7569,8	6391,17
2010	Laager „Oleme meeskond“	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3531,11	3178
2010	Mehedliikuma.ee kasutajateenuste arendamine	MTÜ ABC Arendus	3067,76	2760,38
2010	MTÜ Võnnu Spordiklubi treeningvahendite soetamine ja treeningute läbiviimine	MTÜ Võnnu Spordiklubi	5129,88	4616,89
2010	Spordiinventari soetamine	MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing	4077,56	3669,8
2010	Peipsiäärsete kogukondade õpi- ja vaba aja võimaluste ning isetegevuslaste harjutamistingimuste parendamine endises Alatskivi mõisa valitsejamajas	Alatskivi Vallavalitsus	31953,73	16617,03
2010	Noortega suvest sügisesse	MTÜ Õnnemaa	1950,08	1662,72
2010	Sava seltsimaja sisetööd ja koolitus	MTÜ Sava Küla Selts	36209,47	30290,22
2010	Kukulinna endise pioneerilaagri madalhoonete asemele puhkeala projekteerimine	MTÜ Kukulinna Mõis	6031,99	5428,78
2010	Rahvusvaheline noorte Leader-seminar - tulevikuküla ehitamine	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3515,13	3163,62
2010	Rahvusvaheline noorte Leader-seminar - õppereis Tartumaa Arendusseltsi piirkonnas	MTÜ Tartumaa Arendusselts	3353,45	2864,47
2010	Kambja külasauna osaline rekonstrueerimine	Kambja Vallavalitsus	13235,27	11911,73
2010	Erileht „Tartumaa sõnumid“: ettevõtluse eri	SA Tartu Ärinõuandla	3532,51	3069,01
2010	Nõo staadioni renoveerimise projekteerimine	Nõo Vallavalitsus	6327,25	5694,53

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2010	Multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine ning sissesõidutee korrastamine	Konguta Vallavalitsus	18884,68	16041,82
2010	Luke mõisapargi aida korrastustööd	Nõo Vallavalitsus	10644,29	9579,82
2010	Rahinge ekstreempargi harjutamis- ja puhketingimuste parendamine	MTÜ Spordiklubi AK Rahinge	7956,73	7161,06
2010	Jahikultuuri väärtuste edasikandmine	MTÜ Ülenurme Jahiselts	5266,96	4740,04
2010	Laeva spordiplatsi rekonstrueerimine	MTÜ Laeva Kultuuriselts	19213,38	15338,8
2010	Sporditarvikud noortele jõumeestele Kõrveküllа	MTÜ Lähte Spordi- ja Tervisekeskus	8555,21	7669,4
2010	Õunakeldri rajamise I etapp	MTÜ Luunja Külade Koda	14912,06	12616,66
2010	Laager „Sport on lõbus!“	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3543,9	3186
2010	DJ õppelaager noortele	MTÜ MMC	3482,82	2720,39
2010	Muusika- ja spordilaager Meeril	MTÜ Tartumaa Spordiliit	3534,31	3180,88
2010	Tartumaa spordileksikon	MTÜ Tartumaa Spordiliit	9931,87	8938,68
2010	MTÜ Maitsva Lõuna-Eesti turundustegevused	MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti	6634,03	5712,64
2010	Pärna-allee mänguväljak	SA Raadi	7638,09	6873,7
2010	Aravu rahvamaja rekonstrueerimise projekti koostamine	MTÜ Aravu Selts	6288,9	5659,2
2010	Tööle kandideerimine kui takistuste rada? Protsessdraama töötoad Tartumaagümnaasiumilõpetajatele	Tartu Linnavalitsus	3195,58	2876,02
2010	Valin. Vastutan. Väärtustan - foorumteatri töötoad Tartumaa põhikoolide lõpetajatele	Tartu Linnavalitsus	3195,58	2876,02
2010	Lääniste küla harrastusspordikeskuse I etapi ehitamine	MTÜ Lääniste Külaselts	17987,27	16188,54
2010	Luunja ratsaspordi- ja vaba aja keskuse detailplaneering	MTÜ Münnich	7101,86	3195,58
2010	"Mehed liikuma" Tartumaal 2011	MTÜ ABC Arendus	6921,63	6174,34
2010	Pangodi küla mahetoodangu valmistamise ja kooskäimise külakeskuse projekteerimistööd	MTÜ Avatud Pangodi	5713,7	4534,91
2010	Kambja Noortekeskuse õppe- ja mänguvahendite kaasajastamine	MTÜ ZZ Noortekas	1701,26	1531,1
2010	Loomisrõõm Ülenurme kogukonnas	MTÜ Õnnemaa	5529	4976,1
2010	Detailplaneeringu koostamine Vanamõisa platsile	MTÜ Õnnemaa	1840,65	1656,59
2010	Peipsi järvel veeturismi arendamiseks ja laste purjetamistreeningute turvamiseks mootorpaadi soetamine	MTÜ Peipsi Jahtklubi	12775,94	10864,98
2010	Purjesport Peipsile!	MTÜ Peipsi Jahtklubi	10720,28	9648,23
2010	Luke mõisakompleksi valitsejamaja restaureerimise I etapp	SA Luke Mõis	50218,83	38346,99
2010	Vana-Kuuste seltsimaja noortekeskuse ruumide renoveerimine	MTÜ Vana-Kuuste Naisselts	8518,63	7666,76
2010	Virgestusala Võnnu noortele	MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus	6924,7	6232,21
2010	Mänguala väikestele võnnukatele	MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus	12548,72	11293,82
2010	Sotsiaalteatri rollimängud Lõuna-Eesti maanoortele ehk „me räägime ennem kui...“	MTÜ Spordiklubi Liikumisvabadus	3796,6	3282,7
2010	Vahi külas Pärna allee korterelamute mänguväljaku rajamine	Tartu Vallavalitsus	3998,76	3598,84
2010	Laager „Sport kõigile“	MTÜ Tartumaa Spordiliit	3563,07	3195,57

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2010	Laager „Kunst ja sport“	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3329,8	2996,82
2010	Peipsi I purjelaua regatt	MTÜ Peipsi Jahtklubi	3195,58	2195,53
2010	Purjetame ohutult!	MTÜ Peipsi Jahtklubi	6140,56	5338,26
2010	Noored Tartumaa mehed liikuma	MTÜ ABC Arendus	2796,13	1965,25
2010	Õunakeldri rajamise II etapi projekteerimine	MTÜ Luunja Külade Koda	2607,6	2236,91
2010	Kambja spordihoone tabloo soetamine	Kambja Vallavalitsus	1725,61	1553,05
2010	Pangodi purjespordi arendamine	Kambja Vallavalitsus	7207,95	6485,11

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2011	Mahe kanakasvatus	FIE Elmar Raagmets	2406	962,4
2011	Investeering efektiivsemaks loodusressursi väärindamiseks	FIE Priit Ojamaa Treiali Talu	16869,93	6748
2011	Mahemesinduse arendamiseks töötlemisliini soetamine ja oma kaubamärgi väljatöötamine	OÜ Mesimees	31 123,19	18673,91
2011	Tuuliste mesindustalu tootlikkuse tõstmine	OÜ Tuuliste	4551,9	1820,76
2011	Küüslaugu tootmisprotsessi innovatiseerimine	OÜ Ademcoagro	14175	5670
2011	Kaasiku mahetalu töötlushoone ehitamine ning seadmete ostmine	OÜ Kaasiku Mahetalu	24166,46	10055,09
2011	Maheõlide ja õlikoogi tootmine rapsist, rüpsist ja linast	OÜ Tammistu Agro	19050	9525
2011	Väheväärtusliku puidu töötlemine väärtuslikuks küttepuuks	OÜ Kuldkaar	5999,22	2399,69
2011	Müügipaviljonid ja tootelood – MTÜ MLE stabiilse arengu ja tootjate tuntuse tagamiseks	MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti	7500	5940
2011	MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti osavõtt Hollandi Ida-Groningeni piirkonna toidunädalast	MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti	3520	3168
2011	Torusüsteemide hooldus ja remont	FIE Habemiku Talu	44500	22250
2011	Aiasõber – sõber sinu kõrval. Interaktiivne aiand	OÜ Aiasõber	21809	13085,4
2011	Saekaatri soetamine	MTÜ Mesikäpa Metsaühistu	23640	14184
2011	Tammepäeva talu väärtustab väheväärtuslikku puitu	FIE Tammepäeva Talu	7385,53	4431
2011	Uute seadmetega metsad keskkonnasäästlikumalt hooldatuks	OÜ KMD Partner	7726,8	3861,81
2011	Uuringute ja äriplaani koostamine uuendusliku toote käivitamiseks Puhja vallas	OÜ Leilimeister	6852	3426
2011	Puidukeskuse OÜ tootmishoone	OÜ Puidukeskuse	55830	32000
2011	Luunja ratsatalli fassaadi renoveerimine	OÜ Talliteenuste	53270,32	31961,99
2011	Puidutöökoja projekteerimine	OÜ Alius Lux	5900	3500
2011	Ajaloolise puitkiiljahi taastamine	MTÜ Tartu Kalevi Jahtklubi	34493,17	30778,31
2011	Tartumaa turundamine Läti televisioonis	SA Tartumaa Turism	12972	11674
2011	Jaaniussi puhkemaja avamine Lämmijärvele	OÜ Hiie Arenduse	53001,9	31801,14
2011	Kvaliteetne puhkus ja vaba aja veetmine Keresoja puhkekeskuses	OÜ Guitop	22842,81	13702,99

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2011	Kalanduse turismitalu arendamine: amfiib-ATV soetamine ning majutusvõimaluste laiendamine	OÜ Peipsile	11692	7015,19
2011	Treileri ja tenderpaadi soetamine turistidele purjetamisteenuse pakkumiseks	OÜ Kapten Peipus	6274,41	3752,16
2011	Alatskivi lossi majutusruumide sisustamine	OÜ Slaker	77932	32000
2011	Linnu- ja loomavaatlusreiside korraldamine loodushuviliste gruppidele Emajõe Jõeriigi piirkonnas	OÜ Paadilaenutus	18819,5	11291,7
2011	Kalanduse turismitalu arendamine: kolme aiamaja ehitamine	Peipsile OÜ	20496	12297,6
2011	Kalanduse turismitalu arendamine	Peipsile OÜ	13170,52	7509,54
2011	Tartumaa turismiinfomaterjalide valmistamine	SA Tartumaa Turism	10996	9894,99
2011	Tartumaa avaliku pildipanga edasiarendamine	SA Tartumaa Turism	4379,29	3743,66
2011	Säästliku loodusturismi arendamine Meeksi vallas	MTÜ Metsaturism	14483,38	12275,47
2011	Kalasafarite korraldamine Peipsi järvel	OÜ Willipu Turism	53042,7	29178,12
2011	Haldjaraja rajamine noortele Vitipalu matkarajale	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	11187,93	10068,98
2011	Luke mõisakompleksi valitsejamaja rekonstrueerimine, II etapp	SA Luke Mõis	33981,6	30583,44
2011	Sitika tuuliku rekonstrueerimise I etapp	OÜ Mauleman	30245	15299,4
2011	Lämmijärve-äärse puhkeala väljaarendamise ettevalmistustööd Meeksi külas	MTÜ Meeksi-Ranniku-Lämmijärve	4200	2520
2011	Sava sildumisrajatise I etapi ehitamine	MTÜ Loodusteaduse ja Tehnoloogia Ühendus Ööbik	21816	19634,4
2011	Tartumaa turundamine Põhja-Lätis ja Põhja-Eestis	SA Tartumaa Turism	14734,7	12321,29
2011	Elva puhkepiirkonna partnerite turundusplaani elluviimine 2012. aastal	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	14420	12978
2011	Ahjude renoveerimine ja trepi taastamine Alatskivi lossi läänetiivas	OÜ Slaker	31435	18861
2011	Alatskivi lossi *disc golf* 'i korvide ostmine	SA Alatskivi Loss	4877	4362,3
2011	Tartumaa arendusorganisatsioonide õppereis Islandile ja Taani	SA Tartumaa Turism	5620	5058
2011	Saadjärve vabatahtliku järvepääste loomine, I etapp	MTÜ Saadjärve Vabatahtlik Järvepääste	22000	19667,7
2011	Kümbluskoda, I etapp	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	22000	19800
2011	Vara keskasula multifunktsionaalse sportmängude väljaku suvisteks tegevusteks inventari soetamine	MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing	3835,21	3451,68
2011	Puhja avatud noortekeskuse sisustamine	Puhja Vallavalitsus	8453,83	7608,36
2011	Tartumaa koolinoorte päeva „Emajõe kallastel“ korraldamine	Tartu Vallavalitsus	4206,67	3195,57
2011	Jaago käsitöötalu vundamendi renoveerimine	MTÜ Jaago Sõbrad	12976,62	11678,96
2011	Kurepalu noorte vaba aja sisustamine	MTÜ Kurepalu Külaselts Priius	1795,86	1603,92
2011	Võnnu kahe paisjärve tervendamise eeltöö - limnoloogiline uuring	Võnnu Vallavalitsus	3642,96	3195,58
2011	Kambja kihelkonna lugu ja laul	Kambja Vallavalitsus	9050	7847,99
2011	Tartumaa vallad läbi spordi ühiselt tuntuks	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	10996,4	9896
2011	Meie maakonna lugu laulupeol	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	8266,8	7440,12
2011	Tartumaa koolinoorte meeskonnatöö projekt „Meie ühine laulupidu“	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	9989	8989,84

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2011	„Mets, toit, sport – terviseks“ laager	MTÜ Tartumaa Spordiliit	3738	3364
2011	Laager „Skulptuur kui spordi sümbol“	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3636	3090,97
2011	Laager „Keelekümblus koju“	Tartu Vallavalitsus	6538,58	5883
2011	Pärimuskultuur	Tartu Vallavalitsus	17297,42	15567
2011	Kõrghaljastuse tormijärgne taastamine	MTÜ Sooveere	4860	4374
2011	„Mehed liikuma“ turundustegevuste läbiviimine ja õppereisi korraldamine	MTÜ ABC Arendus	9829	7876,8
2011	Tantsulaager „Kehakeel“	MTÜ Tantsuklubi Triiniks	3427	3084
2011	Kambja külasauna osaline rekonstrueerimine, II etapp	Kambja Vallavalitsus	21223	18823,31
2011	Mõra küla kogukonnahoone projekteerimine	MTÜ Mõra Küla Selts	6216	5594
2011	Tartumaa eestlust kandmas	MTÜ Kodukant Tartumaa	4382	3255,3
2011	Äksi kivipargi-puhkeala rajamine	SA Saadjärve	21960	19764
2011	Nõo ratsaklubi noorte õppekeskuse rajamine	MTÜ Nõo Ratsaklubi	13817,22	11774
2011	Kallaste kirikuhoone projekteerimine	MTÜ Kallaste Vanausuliste Kogudus	6000	5400
2011	Eeskujud meie keskelt	MTÜ Spordi- ja Vabaaja	6012	5410,8
2011	Jaago käsitöötalu ehituse teine etapp: käsitöömaja puitkonstruktsioonide püstitamine ja katuse ehitus	MTÜ Jaago Sõbrad	13957,74	12561
2011	Lääniste külaseltsi spordiväljaku II etapi ehitamine	MTÜ Lääniste Külaselts	17980,82	16182,74
2011	Ülenurme Gümnaasiumi spordisaali põranda rekonstrueerimine	MTÜ Ülenurme Gümnaasiumi Spordiklubi	9518,4	8566,4
2011	Kambja spordihoone põranda renoveerimine	Kambja Vallavalitsus	4027,2	3624,48
2011	Laager „Mitmekeelne sport“	MTÜ Tartumaa Spordiliit	3760,5	3384
2011	Konguta valla külapäevade inventar	MTÜ Mäeotsa Külaselts	4499,35	4048,2
2011	Noorte arendamine arheoloogilise teavitustöö ja kaasamise abil	MTÜ Arheopolis	3812	3230,75
2011	Elupäästva esmaabi õpetamise metoodika parandamine Tartumaal	MTÜ ABC Arendus	9260	7270,12
2011	Nõo ratsaklubi Soome koostööprojekt	MTÜ Nõo Ratsaklubi	7020	6318
2011	Kambja külasauna osaline rekonstrueerimine, III etapp	Kambja Vallavalitsus	20486,22	18035,8
2011	Kallaste keskväljaku piirkonna arendamine	MTÜ Kallaste Noortekeskus	6975	6000
2011	Äksi mänguväljaku rajamine	Tartu Vallavalitsus	9861,15	8875
2011	Muusikainventari soetamine Ulila alevikku	MTÜ Sooveere	4807	4326,3
2011	Lääne-Tartumaa tegevus- ja koolituskeskuse rajamine	MTÜ Lääne-Tartumaa Arenduskeskus	19668	17601,71
2011	Tervisespordi edendamine Haaslava vallas	Haaslava Vallavalitsus	10324,6	9292,14
2011	Luunja ratsatalli katuse renoveerimine	OÜ Talliteenuste	42956,2	25773
2011	Mäksa noorte vaba aja sisustamine	MTÜ Veskivankri	1577,26	1419,53
2011	Õunakeldri rajamise II etapp	MTÜ Luunja Külade Koda	17329,8	15547,4
2011	Õnnelik organisatsioon	MTÜ Tartu Maanaiste Liit	4946	4451,39

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2011	Noortekeskus kaasaegsemaks	Mäksa Vallavalitsus	5639,17	5075,25
2011	Kallaste keskväljaku piirkonna arendamine	MTÜ Kallaste Vabatahtlik Päästeühing	25736,04	20000
2011	"Mehed liikuma" Tartumaal 2012	MTÜ ABC Arendus	11000	9900
2011	Sava Küla Seltsi savitoa inventari soetamine	MTÜ Sava Küla Selts	1469,79	1286,72
2011	Kallaste palvela piirdeaia ehitamine	MTÜ Kallaste Vanausuliste Kogudus	19500	17550
2011	Puhja staadioni rekonstrueerimistööde projekteerimine	Puhja Vallavalitsus	6900	6000
2011	Integreerumine kodanikuühiskonda	MTÜ Spordi- ja Vabaaja	5560	5004
2011	Konguta valda *disc golf*´i raja loomine ning noortele spordiinventari soetamine	Konguta Vallavalitsus	5096	4443,6
2011	Tartumaa noorte ratsaspordi suvekarikas 2012	MTÜ Nõo Ratsaspordiklubi	9074,12	8150,6
2011	Laeva spordiplatsi rekonstrueerimise II etapp	MTÜ Laeva Kultuuriselts	14691,6	13222,44
2011	Tartumaa koolinoorte karikavõistlused tõukekelgutamises	MTÜ Eesti Tõukespordi Liit	8458,4	7469,15
2011	Lähte Palalinna projekteerimine	MTÜ Lähte Spordi- ja Tervisekeskus	7062	6000
2011	Laste vaba aja rajatiste ehitamine Pikksaare telkimisalale	Kambja Vallavalitsus	9361	8424
2011	Nõo Püha Laurentsiuse kiriku ja kõrvalhoonete restaureerimisprojekti koostamine	MTÜ EELK Nõo Püha Laurentsiuse Kogudus	15224	6000
2011	Lähte Ühisgümnaasiumi kooridele rahvariiete ostmine	Tartu Vallavalitsus	3521,67	3169,5
2011	Liikuvad ettevõtlusnõustajad Tartumaal	MTÜ Tartumaa Arendusselts	27785,6	24999,82

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2012	Näidislahendus teisaldatavast telk-lambalaudast	OÜ Latika Talu	8990	4495
2012	Kontrollitud atmosfääriga moodulite ning testeri soetamine puuviljade ja marjade säilitamiseks	OÜ Fiirels	23335	11667
2012	Väiketööstuslike mahlavalmistamise seadmete soetamine	OÜ Fiirels	3378,17	1689,08
2012	Peipsimaa kohaliku toidu ning loodusressursside väärindamine	MTÜ Peipsimaa Kogukonnaköök	38400	19200
2012	Tartumaa Käsitöösalongi avamine	MTÜ Tartu Maanaiste Liit	6929,82	4157,89
2012	Veele avatud Vellavere puhkekeskus	OÜ Remare	10779,86	6291,91
2012	Paadisildade OÜ tootmishoone projekteerimine	OÜ Paadisildade	7600	3500
2012	Ridvaga looduses	OÜ Paadirent	36470,2	19001,93
2012	Innovaatilise lahendusega kaatri tootmise ettevalmistamistegevused	OÜ Navis	24968	14980,8
2012	Käelise tegevuse koja ehitus	FIE Tuuli Bürkland	5954,85	2101,63
2012	Mootorsõidukite remondiseadmete ostmine Meltrans OÜ-le	OÜ Meltrans	31655	18321,1
2012	Vanade pargipuude väärindamise II etapp	OÜ Haljastuspartnerid	40715,55	24429,33
2012	OÜ Puuvõlurid tõstuki ostmine	OÜ Puuvõlurid	19900	11940
2012	Kaarhalli renoveerimine	AS Helia Puit	58800	29400

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2012	Mesilaste korpustaru valamisvormi ostmine	OÜ Meveda	42000	25200
2012	Puidutöötlemisseadmete ostmine	OÜ Alius Lux	15635	9081
2012	Keevitamise ja lõikamise võimsus	OÜ Sine-1	6411,03	3846,62
2012	Baltic Loghouses biomassikatla soetamine ja katlasüsteemi renoveerimine	OÜ Baltic Loghouses	44647	22323
2012	Sibulatee võrgustiku märgistamine ja tuntuse suurendamine	MTÜ Sibulatee	3342,05	2997,34
2012	Sibulatee võrgustiku edasiarendus	MTÜ Sibulatee	1080	735,28
2012	Rajatised ratsaspordi elavdamiseks ja külastajate paremaks teeninduseks	OÜ Horse Expert	27951,54	16770,92
2012	Kalanduse turismitalu arendamine: sauna- ja pesuruumide väljaehitamine	OÜ Peipsile	19849,2	11909,52
2012	Tartumaa turundamine Läti televisioonis ja raadios	SA Tartumaa Turism	13499,99	12014,83
2012	Vooremaa ja ümbritsevate soode baasil geopargi rajamist ettevalmistavad tegevused	SA Vooremaa Looduskeskus	14754,5	8005,5
2012	Lämmijärve-äärse puhkeala ettevalmistustööd Meeksi külas – parklate projekteerimine	MTÜ Meeksi-Ranniku-Lämmijärve	4896	2937
2012	OÜ Saadjärve Jahtklubile uuendusliku inventari ostmine ja parvlaeva rekonstrueerimine	OÜ Saadjärve Jahtklubi	23325,01	12924,51
2012	Alatskivi vabaõhukontsertide läbiviimiseks toolide soetamine	SA Alatskivi Loss	8550	7267
2012	Liivaväljaku rajamine	MTÜ Münnich	29687,16	17812
2012	Uhti ja Ülenurme ühisturundus	MTÜ Uhti Küla Süda	9636,08	8672,47
2012	Palumäe tervise- ja puhkemaja ehitamine	OÜ Korras Vara	66499,44	31958,13
2012	Elva puhkepiirkonna konkurentsivõime suurendamine – retkejuhtide koolitused 2013	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	5940	5300
2012	Rahinge veelauaparki obstaaklite soetamine	MTÜ Spordiklubi AK Rahinge	14902,25	13388
2012	Tartumaa kui kultuuri- ja pereturismi sihtkoha tutvustamine	SA Tartumaa Turism	3247,07	2754
2012	Tartumaa kui pereturismi sihtkoha tutvustamine Läti turul	SA Tartumaa Turism	31490	28341
2012	Kalanduse turismitalu arendamine: puurkaevu rajamine	OÜ Peipsile	4550	2730
2012	Tervisespordi edendamine Peipsimaal ja kogemuste vahetamine Lõuna-Karjala regioonis	MTÜ Tartumaa Arendusselts	8593,23	7549,15
2012	Kümbluskoja lõplik valmimine	MTÜ Palu Puhkajate Looduskeskus	22841,3	20000
2012	Kurepalu ja Mõra külade piirkonna õppereis Lõuna-Eesti tunnustatud omaalgatusega küladesse	MTÜ Mõra Küla Selts	2135	1921,39
2012	Roiu Avatud Noortekeskuse rajamine	Haaslava Vallavalitsus	16447,76	14799
2012	Kallaste noortekohviku avamise I etapp	MTÜ Kallaste Noortekeskus	16243,93	14600
2012	Koostöö edendamine läbi ühistegevuste korraldamise Kaagveres, sh kaugtöökeskuse rajamine	MTÜ Külaselts Kawershof	3207	2875
2012	Laager „Aus mäng“	MTÜ Tartumaa Koolispordi Liit	3874	3486,6
2012	Alatskivi mõisa ait-kuivati väljaehitise renoveerimine	MTÜ Alatskivi Looduskeskus	24566,9	20000

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2012	Saadjärve vabatahtliku järvepääste loomine, II etapp	MTÜ Saadjärve Vabatahtlik Järvepääste	19373,37	17418,71
2012	Konguta valla Annikoru küla tervisepargi projekteerimine	Konguta Vallavalitsus	8450	6000
2012	Jõusaali seadmete ostmine	MTÜ Mäksa Spordiklubi	11176,59	10033,29
2012	Ühistegevusteks tingimuste loomine Kaagvere kogukonnas	MTÜ Külaselts Kawershof	3350,26	2651
2012	Laste mänguväljaku rajamine Lähtele	MTÜ Lähte Spordi- ja Tervisekeskus	5944,01	5349,6
2012	Noorte ettevõtliku meele ja eluhoiaku edendamine Tartumaal	SA Tartu Ärinõuandla	4380,8	3487,16
2012	Tantsulaager - Tants kehale ja vaimule	MTÜ Tantsuklubi Triiniks	3609,2	3248,28
2012	Vara keskasula staadioni puhkekoha arendamine	MTÜ Vara Valla Lastekaitse Ühing	20011,74	15096,97
2012	Puhja valla noorte suvekool	Puhja Vallavalitsus	3231	2907
2012	Treeningvahendite soetamine	MTÜ Samurai House	4897,08	4407,37
2012	Jaago talu käsitöömaja kolmas etapp: elektrisüsteem, seinte ehitus, viimistlemine	MTÜ Jaago Sõbrad	22073,8	19865,4
2012	Jaago talu käsitöömaja neljas etapp: aknad ja uksed	MTÜ Jaago Sõbrad	10279,2	9250
2012	Investeeringud MTÜ LGT noorte tegevuse jätkamiseks ja arendamiseks autospordis	MTÜ LGT	4100	3690
2012	Meeksi valla seltsikeskuse ruumide renoveerimine	MTÜ Mehikoorma Avatud Noorteklubi	24132	16000
2012	Ülenurme Muusikakooli kammerorkestri loomine	Ülenurme Vallavalitsus	12867,51	10478,01
2012	H. Prosti põllutöömasinate muuseumi masinate hoiuruumi projekteerimine	MTÜ H. Prosti Põllutöömasinate Muuseum	3960	3500
2012	Mehed laulma	MTÜ Haaslava Meeskoor	9890	8631
2012	Laserlõikus-graveerimise masina ostmine	OÜ Avi Puutöökoda	6540,6	3270,3
2012	Noortefestival JäPe „Kahe maa kodanik“	MTÜ EELK Laste ja Noorsootöö Ühendus	3888,58	3499,72
2012	ÜleEesti Peipsi	MTÜ Peipsimaa Turism	4386,6	3479,49
2012	Haaslava, Ülenurme, Kambja, Lähte, Elva kooride ja kapellide ühislaulmine jamängimine Emajõe festivalil	MTÜ Haaslava Laulu- ja Mänguselts	3000	2700
2012	Lähte naiskoor loomas uusi koostöösidemeid	MTÜ Sootaga Maanaiste Selts	1690,2	1521
2012	Kullaga puithollandlase taastamine	MTÜ Kullaga Tuulik	41508	21584
2012	Tartumaa terviseradade hooldustehnika soetamine	SA Tehvandi Spordikeskus	16219,99	14597,99
2012	Palupõhja looduskooli käsitöökoja projekteerimine	MTÜ Looduskaitseühing Kotkas	4800	4320
2012	Aurumasina Gainsborough LT taastamine ja eksponeerimine 2. osa	MTÜ Eesti Aurumasinate Ajaloo Selts	7626	6177,06
2012	Puhja kiriku oreli renoveerimine 2	MTÜ EELK Puhja Kogudus	3313,2	2981,88
2012	Kogukondade koolitusprogramm	MTÜ Tartumaa Arendusselts	13980,16	12400,24
2012	Innovative Village koostööprojekt (põhiprojekt 1)	MTÜ Tartumaa Arendusselts	19678,8	17709,03
2012	Peipsimaa tooted Lõunakeskuse Taluturule	MTÜ Peipsimaa Turism	6278,6	1548

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2013	OÜ Järveotsa Vutifarmi lihavutitibula laiendamine uue haudejaama rajamiseks	OÜ Järveotsa Vutifarm	59878,8	32000
2013	Pauli talu töökoja ja sibulakuivatamise hoone renoveerimine	OÜ Pauli Talu	11895,45	5947,73
2013	Aiandustalu arendamine, biomassõhkkatla ostmine	OÜ Toomara	16987,83	10192,68
2013	Kompressori ostmine liivapritsiväliteenuste osutamiseks	OÜ Kruusakild	17300	10380
2013	Passiivakna tugiprojekt	OÜ Estonian Window	39400	23640
2013	Päikese- ja õhkkütteenergia seadmete soetamine loodusravikeskusele	OÜ Tesmasan	23646,39	14187,83
2013	Loo ja telli	FIE Külli Järg	9016,67	5400
2013	Kalorifeerkatla, elektrigeneraatori ja teisaldatavate taimelavade soetamine	OÜ Luxveg	18445	9222,5
2013	Aiandustalule inventari soetamine	OÜ Toomara	4589,06	2753,39
2013	Rõhukontrolli seadmete tootearendus mikrofluidika eksperimentideks biotehnoloogias ja farmaatsias	OÜ Teadusmosaiik	8107	4389,15
2013	Tartumaa kui reisisihi tutvustamine Vene turul	SA Tartumaa Turism	6865,86	6119,16
2013	Sibulatee 2013	MTÜ Sibulatee	12131,76	10382,24
2013	Maailma ja Eesti lennundusajaloostendide valmistamine	SA Eesti Lennundusmuuseum	11702	7761,28
2013	Elva puhkepiirkonna konkurentsivõime suurendamine – retkejuhtide koolitused 2014	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	4950	4455
2013	Seiklusraja rajamine noortele Vitipalu matkarajale	Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA	17160	15444
2013	Elu kahe maailma piiril	MTÜ Tartumaa Arendusselts	25000	21812
2013	Näpud mullaseks	MTÜ Öökull	4646,95	4110,63
2013	Investeeringud MTÜ LGT noorte tegevuse arendamiseks autospordis	MTÜ LGT	3760,2	3384,18
2013	Peipsimaa külastuskeskuse hoone ehitustööd	MTÜ Piiri Peal	77160,3	19655,62
2013	Ligipääsu rajamine Karijärve ujumiskohale	MTÜ Karijärve Külaselts	4996,8	2998,08
2013	Teeme Kallaste noortekohviku uksed lahti!	MTÜ Kallaste Noortekeskus	7098	3396,6
2013	Kallaste linna vabaajakeskuse rajamise II etapp – soojatrassi ehitus	Kallaste Linnavalitsus	27834	16700,4
2013	Puhja aleviku jõusaali sisustamine	MTÜ Puhja Strohh	22782	17000
2013	Jaago talu käsitöömaja viies etapp: sisesoojustus	MTÜ Jaago Sõbrad	22400,82	20000
2013	Noortele tehnikahuvilistele töökoja sisustamine tehnikaga seotud oskuste omandamiseks ja arendamiseks	MTÜ Metsanurga Huvikeskus	8717,82	7285
2013	Kodud koduseks	MTÜ Aravu Selts	3958,36	3562,56
2013	Käsitöö õpituba – idee vormimine esemeks	MTÜ Meeri Küla Arendamise Selts	1084,52	976,04
2013	Tegevused tehnikahuvilistele noortele	MTÜ Puhja Auto- ja Motospordiklubi	6717,3	6044,67
2013	Luunja ratsakooli arendamise investeering	MTÜ Tartumaa Ratsaspordiklubi	22299,35	20000
2013	Rattarajad ainulaadses looduses	MTÜ Rõka Külaselts	6032	5395,6
2013	Vooremäe terviseradade rajatraktori soetamine	MTÜ Haaslava Spordiselts	35000	20000

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2013	Ülenurme valla pere- ja noorsootöö laiendamine Tõrvandi alevikku, vajalike vahendite soetamine	MTÜ Õnnemaa	21464,74	19318,27
2013	*Disc golf* 'i väljaku rajamine Annikoru puhkeparki	Konguta Vallavalitsus	3420	3078
2013	Mäeotsa külamaja II etapi ehitustööd	MTÜ Mäeotsa Külaselts	10860,32	9773,68
2013	Võnnu kiriku akende avariiremont-renoveerimine	MTÜ EELK Võnnu Jakobi Kogudus	11042	9937
2013	Liikumispuudega ja erivajadusega kogukonna liikmete ligipääsu tagamine kultuuri- ja ühiskonnaelule	MTÜ Kallaste Vanausuliste Kogudus	10533,6	9479,88
2013	Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse noortekeskus kaasaegseks	Luunja Vallavalitsus	5336,68	4803,02
2013	Pärijata pole pärandit ja seda mis püha	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	7996	7196,4
2013	Noorgiidide juhendamisel tutvuma Tartumaa looduse ja talutöödega	SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus	10301,92	9266,81
2013	Noorte keelpillimängijate kontsertreis	MTÜ EELK Puhja Kogudus	2208	1987
2013	Puhja kiriku oreli renoveerimine	MTÜ EELK Puhja Kogudus	5869,2	5282,1
2013	Kolkja kultuurimaja välislava remont rahvusvaheliseks vanausuliste kokkutulekuks valmistumisel	Peipsiääre Vallavalitsus	8598	6302,7
2013	Võistluste ja treeningute tarbeks investeerimine saalihoki varustusse	MTÜ PSC Saalihoki	14322	12889,8
2013	Oma särk ja seelik	MTÜ Kõrveküla Maanaiste Selts Miina	3976,9	3579,2
2013	Konguta valda laululava-õuesõppemaja rajamine	Konguta Vallavalitsus	37565	20000
2013	Puhja kiriku oreli renoveerimine, 4. ja viimane etapp	MTÜ EELK Puhja Kogudus	7896	7106,4
2013	Kohalik ressurss energeetikas ja ehituses	MTÜ Tartumaa Arendusselts	17189,1	15364,14
2013	III Peipsimaa Arengufoorumi korraldamine 2014	MTÜ Peipsimaa Turism	2240	1660,5

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2014	Käitlemishoone rajamine Eesti suurimas rabarberiistanduses. Faas I – hoonekarp, ühendused ja seadmed	OÜ Rabafarm	54108,58	27054,29
2014	Andre talu meierei juustuvalmistamisseadmete soetamine	FIE Andre Talu	50200	25100
2014	Elektrienergia tootmine päikesepaneelide abil	OÜ Willipu Turism	50456	30273,6
2014	Täpsuskoppade valmistamise käivitamine	OÜ Tarfin	13755,64	8253,38
2014	Mehitamata õhusõidukite (UAV) tugikeskus	OÜ Rohelohe	10750,65	6444,38
2014	Remondihalli teenuste laiendamine ja kvaliteedi parandamine	FIE Toivo Saarela	10803,85	6479
2014	Puidutöömasinate soetamine	OÜ Gemm	14728,5	8837,1
2014	Tiikide puhastamine ja süvendamine Loodus BioSpa-s	OÜ Tesmasan	28300	16980
2014	Rohulõikuri H 555RXT ja TSURUMI pumba TEF3-50H ostmine	OÜ Abies VT	1481,75	831
2014	Võsafreesi soetamine	OÜ Energia24	42600	23430

Taotlemise aasta	Projekti nimi	Taotleja	Abikõlblik maksumus	Toetus-summa
2014	Tartumaa kui reisisihi turundamine lähiturgudel	SA Tartumaa Turism	11741,31	10516,75
2014	Tartumaa ettevõtjate turismiteenuste ja koostöö baasil loodavate tootemarsruutide ühisturundus Lätis	SA Lõuna-Eesti Turism	12345,2	11110,65
2014	Elu kahe maailma piiril – teemamarsruudid ja tootepaketid	SA Tartumaa Turism	25805,58	22873,05
2014	Sibulatee 2014	MTÜ Sibulatee	12230,16	10893,84
2014	Puhketeenuste mitmekesistamine läbi pärandkultuuri väärtustamine	OÜ Guitop	3585	2055
2014	Kogukonnaköök	MTÜ Küla Arendamise Selts Sääniku	12010,8	7206,48
2014	Lõuna-Eesti noorte meediakoolituse läbiviimine	Tartu Vallavalitsus	1029	924
2014	Vara keskasula staadioni rekonstrueerimise projekteerimine	MTÜ Vara Kooli Sõprade Selts	1200	1080
2014	Käed saviseks	Kambja Vallavalitsus	2390	2151
2014	Tantsulaager „Meel ja mõte“	MTÜ Tantsuklubi Triiniks	4516	4064,4
2014	Mõra küla kogukonnahoone põrandate ja uste-akende ehitus	MTÜ Mõra Küla Selts	23201,2	20000
2014	Kambja vabatahtliku pritsumeeste päästedepoo projekteerimine	Kambja Vallavalitsus	1999	1799
2014	MTÜ Tartumaa Purjespordiseltsi võistlusvarustuse soetamine	MTÜ Tartumaa Purjespordiselts	17388,48	15395
2014	Kihelkonnamängud	MTÜ Meeri Küla Arendamise Selts	4399,92	3957,08
2014	Gustav Suitsu majamuuseumi väljaarendamine, III etapp	Võnnu Vallavalitsus	16723	15050,7
2014	Pilli mängib tirilill	MTÜ Kambja Laulu- ja Mänguselts	7330,7	6596
2014	MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi seminariruumi sisustuse soetamine	MTÜ Eesti Juustusõprade Klubi	7437	6693,29
2014	Ettevõtlustöötoad ja 3D printimise võimaluste tutvustamine Tartumaa õpilastele	SA Tartu Teaduspark	7255,95	6494,95
2014	MTÜ Vanema ja Lapse Keskuse vanemahariduse tugigrupid	MTÜ Vanema ja Lapse Keskus	1470,96	1323
2014	Ettevõtluse elavdamine läbi uue kogukonnateenuse	MTÜ Kobilu Külaselts	15856	6776,4
2014	Külast külla, käest kätte	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	6255	5625
2014	Üldrahvalik suurpidustus – tegevus ja väljund oma kogukonnas	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	9612,6	7857,54
2014	Reola ja Uhti segarühmale rahvariiete soetamine	MTÜ Reola Segarühm	8872	7984,8
2014	Tartumaa koostöövõrgustike arendamine	MTÜ Tartumaa Arendusselts	11700	10529
2014	Kohalik toit – kuidas minna edasi?	MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti	1216,67	1095

Suvi 2009, TAS

Noorteseminar, 2010

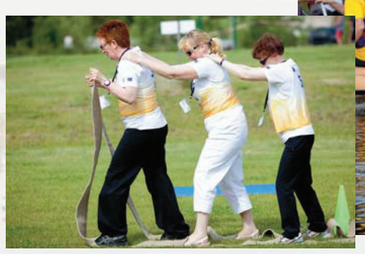

LINC 2012

Suvieseminar, 2010

Lõuna-Eesti teekond
„Elu kahe maailma piiril"
2013